

બિસ્મિલ્લાહિરરહ્માનિરરહીમ

★ તહદિય્યહ ★

મેરે મુશકિક વાલિદૈન—માજિદૈન હઝરત સૈયદુસ્સૂફિયા મુફતી સૈયદ શાહ અહમદ અલી સૂફી કાદરી ઓર સૈયદા ઉમ્મુલ—ખૈર ફાતેમાહ સાહિબા (અલૈહિમુરુહમતુ વરિદ્દવાં)કી અરવાહે મુકદ્દસાકે હુઝૂર અપની ઈસ ઈલ્મી કાવિશકા નઝરાના પેશ કરતા હૂં. જિનકી તવજજોહ—વ—શફકત, તા'લીમો—તર્બિયત ઓર નવાઝિશો—ઈનાયતને મુઝે ઈરફાનો—આગહી કા ફૈઝાન બખ્શા ઓર જિસકી બદૌલત હી મેં બિહમ્દિલ્લાહ દીનો—મિલ્લતકી કુછ બિદમતકે લાઈક હો સકા.

મેરી હર કામયાબીકા "આ'ઝમ" હૈ રઝા હાસિલ શફકતો—રહમતે વાલિદૈન

દુવૈશ ખૈર અંદેશ
—કાઝી સૈયદ શાહ આ'ઝમ અલી સૂફી કાદરી

★ ફૈહરિસ્તે મઝામીન ★

ક્રમ	વિષય	પેજ નં.
૧	પેશ ગુફત	૪
૨	નઝમ (અઝમતે વાલિદૈન)	૯
૩	પહેલા બાબ :	
	અઝમતે વાલિદૈન કુર્આનકી નઝરમેં	૧૦
૪	કુર્આનમેં વાલિદૈનસે મુરાદ	૧૦
૫	વાલિદૈનસે હુસ્ને સુલૂક	૧૧
૬	ખુદા ઓર વાલિદૈનકે ઈન્આમ એક જેસે	૧૩
૭	માંકી મશકકત હમલકે દૌરાન	૧૭
૮	જાનકે ઝરીઆ બિદમતકા હુકમ	૧૮
૯	માલકે ઝરીઆ બિદમતકા હુકમ	૧૮
૧૦	બુળહાપેમેં હુસ્ને સુલૂકકા હુકમ	૨૦
૧૧	સુલેમાન (અલૈહિસ્સલામ)કા તશક્કુરો—દુઆ	૨૧
૧૨	યહ્યા (અલૈહિસ્સલામ)કા હુસ્ને સુલૂક	૨૩
૧૩	ઈસા (અલૈહિસ્સલામ)કા હુસ્ને સુલૂક	૨૩
૧૪	ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ)કી દુઆ	૨૪
૧૫	નૂહ (અલૈહિસ્સલામ)કી દુઆ	૨૫
૧૬	ખિઝર (અલૈહિસ્સલામ)કા બેટેકો કત્લ કરના	૨૫
૧૭	દૂસરા બાબ :	૯
	અઝમતે વાલિદૈન રસૂલે અકરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કી નઝરમેં	૨૬
૧૮	અઝમતે વાલિદૈન ઓર ધમરાતે ઈતાઅત	૨૭
૧૯	અલ્લાહકી રઝા ઓર નાખૂશી	૩૧
૨૦	બાપકી ઈમ્તિયાઝી અઝમત	૩૩
૨૧	માંકી ઈમ્તિયાઝી અઝમત	૩૬
૨૨	વાલિદૈનકી વફાતકે બા'દ નેક સૂલક	૪૨
૨૩	ત્રીસરા બાબ : અઝમતે વાલિદૈન અમ્બિયાએ કિરામકી નઝરમેં (અલૈહિમુસ્સલામ)	૫૨
૨૪	અઝમતે વાલિદૈન ઓર રસૂલે કરીમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)	૬૦

★ पेश गुइत ★

२५	आजरे उजरते ईब्राहीम (अलैखिससलाम)के वालिह नही बल्के यया	५५
२६	वालिहैनकी मा'की और सरकारे दोआलमकी शकअतसे औलाहकी नजात	६७
२७	थोथा भाग : अजमते वालिहैन बुजुर्गाने दीनकी नजरमें	६८
२८	मांकी भिदमतके सभब दरबारे रसूलमें छाजिर न हुअे	६८
२९	मांकी हुआसे अंधा भेटा बीना	७०
३०	मांकी भूशुदी सभसे अव्वल	७१
३१	जुम्हा मरातिभ मांकी ईताअतकी भदौलत	७३
३२	मांकी मरजीका लिहाज	७३
३३	भिदमते वालेहाकी भदौलत विलायत	७४
३४	मांकी नसीहत पर उकगोईका इल	७४
३५	वालिहैनका मुंड टेपना मकबूल उज्ज	७५
३६	मांकी कदमभोसी जरीआअे मगइरत	७६
३७	भाअजमत वालेहाके भाअजमत इरजंद	७६
३८	मांकी हुआसे कामयाबियां	७७
३९	मांकी कदमभोसीका ईन्आम	७८
४०	मांकी हुआसे जैय्यह आलम बन गये	७८
४१	वालिहाके वसीलेसे हुआ मकबूल	७९
४२	मांकी भिदमतको उज्ज पर इजीलत	८०
४३	भापकी कब्र पर गैबी आवाज	८०
४४	वालिहैनकी भिदमतसे भाईकी ईबाहत कबूल	८०
४५	वालिहैनकी भिदमतसे आइत टल गर्ई	८१
४६	मांकी भदहुआसे पांव कट गया	८२
४७	गुस्ताभ भेटे पर अजाभे कब्र	८२
४८	पांचवा भाग :	
	ईब्रतअंगेज और सभकआमोज मुतइरिंक डिकायत	८३
४९	अक रातका भी अेहसाने मादरी अहा नहीं हो सकता	८३
५०	कम्बलके दो टूकणोंकी सभकआमोज डिकायत	८४
५१	भापकी शकत और भेटेकी बेइभी	८५
५२	भेटेका जुल्म और मांकी ममता	८६
५३	मगरभी ता'लीम याइता भेटेके छाथों भापकी तौडीन	८७
५४	ईस्लामी मन्पूर	८८
५५	लेकिन भबरदार ये याद रभो	९०

असरी सायन्स और टेकनोलोजीके मैदानमें मुहेयरिल् उकूल नई-नई ईजादातने जिंदगीको निहायत आरामदेह, सहुलत भप्श और उसीनतर बना दिया है. जिसकी भदौलत आज ईन्सान मादी ईत्तेकाअूकी ईन्तेहाई बुलंदियों पर पहुंच्य युका है. लेकिन मादियातमें उम जिस कदर उइजो-तरकी डसिल करते जा रहे हैं, उसी कदर तनजुल्लो ईन्हेतात इडानियात और अप्पलाकियातमें पैदा हो रहा है. सितम बालाअे सितम ये के मगरभी ता'लीमो-तेडजीभका हिलहाहा उमारा मौजूह मआशरा उमें ईस्लाम नाआशना और दीन बेजार बनाता जा रहा है जिसका नतीजा ये है के कुआनी किरदार और ईस्लामी ईकदारसे उम कोसों दूर सिई नामके मुसलमान बनकर रह गये हैं.

ईस्लामने भणों-बुजुर्गोंके अहभो-अेहतेरामका जो सलीका और छोटी और मुस्तडिकीनसे शकतो-महेरभानीका जो तरीका सिभलाया है, वो उममें अब शाज बल्के अन्का हो गया है. भुसूसन जो तरीका वालिहैनकी भिदमतो-ताअत और उनके साथ हुस्ने सुलूकको उमारी नई नस्ल बिल्कुल नजर अंदाज कर रही है. भाअज वकत तो भदभप्त औलाहकी जनिभसे मां-भाप पर दस्तदराजी बल्के उन्हे कत्ल कर देने तकके वाक्यात सुनाई देते हैं. जब के ईशादि रब्भानी है के मां-भापको "उइ" तक न कडो और आं उजरत (सल्लल्लाहु अलैखि वसल्लम)ने वालिहैनसे गुस्तापीको गुनाहे कभीरा और वालिहैन पर हाथ उठानेवालेको कत्लका मुस्तडिक करार दिया है और मां-भापके कातिलकी नमाजे जनाजा पढनेका शरीअतमें हुकम नहीं है. तरफा तमाशा ये के आजका आ'ला ता'लीम याइता मुसलमान तभका तक वालिहैनके उकमें ईस कदर अेहसान इराभोश और भदसुलूक बन गया है के वालिहैनकी निगेहदाशतके लिये मगरभी ममालिकके "Home For The Aged" या "Resuce Homes" की तर्ज पर "दाइल मा'जुरैन, "दाइल मुअम्मरैन" और दाइल मसाकीन के कयामकी तजवीज और मन्सूभे

उनकी जानिबसे तैयार किये जा रहे हैं। ताके अपने वालिहैनकी भिदमतसे भूदको छूटकारा मिल जाये और उन्हें ऐसे ईदारोंके रहमो-करम पर छोण दिया जाये।

हालांके ईस्लामने भुदा और रसूलके बाह मां-बापको सभसे भणा मकाम-व-मरतबा अता किया है और वालिहैनके साथ हुस्ने सुलूक नीज उनके हुकूककी पा-बजाईके लिअे कुर्आनी उदीषमें भार-भार ताकीद इर्माई है। कुर्आने उकीममें उक तभारक-व-आलाने

”وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّبْتَنِي صَغِيرًا (اسراء- २४)“

(सू. अस्रा-२४)

के ईशाईके जरीआ जहां अपनी उकीकी रभूभियतके साथ वालिहैनकी मजाजी रभूभियतका जिक इर्माया है। वडीं भालिके अकबरने अउसानात के लिये.....

”أَنْ أَشْكُرَ لِيْ وَلِوَالِدَيْكَ تَحْمَان - ۱۳“

(लुकमान-१४)

के ईशाईमें अपना शुक करनेके साथ वालिहैनका शुक अदा करनेका भी हुकम दिया।

अहादीषे शरीफमें वालिहैनके हुकूककी अदाईके लिअे भुसूसी छिदायत दी गई है। मषलन... उनकी भिदमतो-ताअत, उनका अबदो-अउतेराम और ता'जीमो-तकरीम नीज उनके लिये हुआअे मगईरत और उनके अकरबा-ओ-अउबाबकी कदो-भैर प्वाडी पर भणा जोर दिया गया है। उक्क तो ये है के हुनियामें सरसब्जी-व-कामयाभी और आभेरतमें नजातो सुर्भइईका राज वालिहैनकी ईताअतो भुश्नूदी और उन्की नेक हुआओमें डी मुजमर है। उस्के भर अकस वालिहैनके साथ नाइर्मानी, भदसुलूकी और भदकलामी हुनियामें इस्वाई-व-मडेइमी और कभ्रो-उश्रमें अजाभे-ईलाडीका पेश भेमा है।

पैगम्बरे उक्क (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने वालिहैनकी

भिदमतो-ताअतको जेहाद और उज्जसे अइजल करार दिया है। युना-ये उजरत ठिवेस करनी (रदीयल्लाहु अन्हु) जैसे आशिके रसूलने मउज अपनी जईई-नाभीना वालेहाकी भिदमतो-भभरगीरीकी भातिर न तो उज किया और न ही भारगाहे रिसालतमें हाजिर होकर शई नियाज हासिल किया। ईसके भावजूद यमनमें मौजूद अपने अक ताभई आशिके-सादिकके ईस तर्जे अमलको ता'जीमे शरीअतकी सनद अता इर्माते हुअे, हुजूर जाने रहमत (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने ईशाई इर्माया, "मैं यमनकी जानिबसे रहमतकी उवा आती हुई पाता हुं।" किर भालिक, इरिशते और सारी हुनिया (कायनात) जिस पर हुइदो-सलाम भेजे वडीं जाते-पाक अपना सलाम उवेस तक पहुंचानेकी उजरते उमर-व-अली (रदीयल्लाहु अन्हुमा)से प्वाछिश करते हुअे अपनी उम्मते-मईमाके लिअे हुआ करवानेकी छिदायत भी इर्माते हैं। नीज उनके लिअे अपना पेरउने-मुभारक भी भतौर उदिया सरकराज इर्माते हैं। ईस तनाजिरमें वो मुसलमान जरा अपना जाअेजा ले जे आज दीनकी राउमें निकलनेके भडाने कई दिन भल्के कई मडीने हुनियाकी सेरो-सियाउतके मजे लूटते रहते हैं। जब के वतनमें उनकी भिदमतके मोउताजो-मुस्तडिक, जईई-भीमार मां-बाप भिस्तरे-भीमारी पर मा'जूरो-लायार पणे दम तोण देते हैं।

अजमते वालिहैनका मौजूअ भडा वसीओ-वकीअ है, जिस पर अरभी, इरसीमें मुतअद्विद मभसूत कुतुभ मौजूद हैं। लेकिन अक अरसासे ईस मौजूअ पर उईईमें अक मुप्तसर और जामेअ रिसालेकी उजरत शिदतसे मउसूस की जा रही थी। युना-ये वालिहै भुजुर्गवार उजरत अल्लामा अल्लाज काजी सैयद शाउ आ'जम अली सूई कादरी दामत भरकातुहुने निहायत मशकत और अर्करेजीके बाह कई मुस्तनद कुतुभसे कशीद करदा ईल्मी ईत्रको सुपुई किरतास इर्मा दिया, जिसको "अजमते वालिहैन"से मौसूम किया गया है। ये किताब पांय अबवाभ पर मुशतमिल है। पहेले भाभमें जमला (१८) कुर्आनी आयातके साथ

તફાસીરકે ઈકતેબાસાત દર્જ કિએ ગયે હૈં. દૂરસે બાબમૈં સિહાહ સિત્તહકે એલાવા હદીષકે દીગર મસાનીહ ઓર મા'રૂફ મજમૂઓસે માખૂઝ જુમ્લા (૧૩૬) ઈર્શાદાતે નબવી જમાઅ કિએ ગયે હૈં. જિસકી હર હદીષકે રાવી ઓર માખૂઝકા નામ ભી સાથ દે દિયા ગયા હૈ. તીસરે બાબમૈં સીરતે અમ્બિયાએ-કિરામસે મૌજૂઆતી તફસીલ જુમ્લા (૧૬) નુકાતકે તેહત પેશ કી ગઈ હૈ. ચૌથે બાબમૈં બુઝુગાને-દીન ઓર સલ્ફે-સાલિહીનને વાલિદૈનકી ખિદમતો-તાઅત ઓર ઉનકે સાથે હુસ્ને-સુલૂકકે જો કાબિલે-તકલીહ નમૂને અપની ઝિંદગીમૈં છોળે હૈં, ઉનકા એહાતા જુમ્લા(૨૨) સબક આમોઝ વાકયા'તકે ઝરીઆ કિયા ગયા હૈ, પાંચવૈં બાબમૈં એસી ઈબ્રતખેઝ ઓર અઘર અંગેઝ મુતફરિફ હિકાયાત નકલ કી ગઈ હૈ, જિસકે મુતાલેઆકે બાદ કારી મુતાખિર હૂએ બગૈર નહીં રહ સકતા. આખિરમૈં કુર્આનો-હદીષકી રોશનીમૈં વાલિદૈનસે હુસ્ને-સુલૂક પર અવલાહકે લિએ એક ઈસ્લામી મન્શૂરકે ઝેરે ઉન્વાન (૩૫) ફરાઈઝકી સિલસિલાવાર ફેહરિસ્ત ભી દી ગઈ હૈ. કિતાબકે ઈખ્તેતામી સફહ પર કુર્આન પાકકે અલાવા ઝાઈદ અઝ સાઠ (૬૦) મુસ્તનહ મોઅતબર ઓર મા'રૂફ કુતુબો-રિસાઈલકે નામ તહરીર કિએ ગએ હૈં, જિનસે મઝામીન અખૂઝ કિએ ગએ હૈં ઈકતેસાબાત વ હવાલા જાત નકલ કિએ ગએ હૈં. લેકિન સય પૂછીએ તો તૌફીકે-અમલકે લિએ. ખૌફે-ઈલાહી રખને વાલેકો સિર્ફ એક હી આયત, આશિકે-રસૂલકો સિર્ફ એક હી હદીષ, મુહિબ્બે અવલિયાકો સિર્ફ એક હી વાકયા ઓર ઈબ્રત હાસિલ કરનેવાલેકો સિર્ફ એક હી હિકાયત કાફી ઓર બસ હૈ.

કમ્પ્યુટર કિતાબકે અલાવા દીગર સૂરી વ મા'નવી ખૂબીયોસે આરાસ્તા યે દીદા ઝેબ એડીશન કુલ હિન્દ જમીઅતુલ મશાઈખ હેદ્રાબાદકે ઝેરે એહતેમામ શાએ કિયા ગયા હૈ. ઈસકી ઈશાઅતમૈં મશાઈખે ગિરામી અલ્હાજ મૌલાના સૈયદ શાહ મઝહર હુસૈની કાદરી ચિશ્તી સાબરી

સજજાદા નશીન ઓર મૌલાના અલ્હાજ સૈયદ અન્વારૂલ શાહ નૂરી ચિશ્તી કાદરી સજજાદા નશીનને જો ગિરાંબહાં તઆવુન ફર્માયા હૈ, ઉસકે લિએ સૈયદુસ્સૂફીયા એકેડમી હદીયા તશક્કુર પેશ કરતી હૈ. ઉમ્મીદ કે અકાઈદકે સહીહા ઓર અખ્લાકે હમીદા પર એસી મુફીદ કિતાબોંકી ઈશાઅતકા યે સિલસિલા ઈન્શાઅલ્લાહ આઈન્દા ભી જારી રહેગા.

દુઆ હૈ કે રબ તબારક-વ-તઆલા ઈસ કિતાબકો અવામો-ખાસમૈં મકબૂલિયત અતા ફર્માએ ઓર ઈસકે મુતાલિઆસે મેરે ઓર મેરે જુમ્લા હકીકી ઓર દીની ભાઈયોંકે દિલોંમૈં અઝમતે વાલિદૈનકા સરયા જઝબા પેદા ફર્માએ ઓર ઉસ પર અમલપૈરા હોકર ખિદમતો-હુસ્ને-સુલૂકકે ઝરીઆ હમ અપને વાલિદૈન માજિદૈનકી ઈતાઅતશિઆર ઓલાહ ધાખિત હોં.

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ
وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ. فقط

☆ તાલિબ દુઆ ☆

હાફિઝ સૈયદશાહ મુર્તુઝા અલી સૂફી હેદર કાદરી

મુતાલિમ એમ. એ. (ઉખ્માનિયા)

(મો'તમદ સૈયદુસ્સૂફીયા એકેડમી)

તસવ્વુફ મન્ઝિલ નઝદ હાઈકોર્ટ

૧૬/૨મઝાનુલ મુબારક ૧૪૧૫ હિજરી મુતાબિક ૧૮

ફરવરી-૧૯૯૫, બરોઝ જુમ્આ

★ ਅਯਮਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ★

(ਨਾਮ : ਅਯ ਮੁਅਵਿਲਫ਼ੇ ਕਿਤਾਬ ਮੋਲਾਨਾ ਕਾਜ਼ੀ ਸ਼੍ਰੀ ਆ'ਯਮ ਕਾਦਰੀ)

ਜਿਸਕੇ ਦਿਲਮੇਂ ਨ ਡੋ ਉਲਫ਼ਤੇ ਵਾਲਿਏਨ, ਵੋ ਭਲਾ ਜਾਨੇ ਕਯਾ ਅਯਮਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਦਿਲਸੇ ਜੋ ਭੀ ਕਰੇ ਖਿਦਮਤੇ ਵਾਲਿਏਨ, ਪਾਐਗਾ ਭਸ ਵਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਿਏਨ ਰਭਨੇ ਕੁਆਨਮੇਂ ਕਿਤਨੀ ਜਗਤ ਕੀ ਭਯਾਂ, ਅਯਮਤੋ-ਸ਼ੌਕਤੋ-ਰਿਫ਼ਅਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਮਿਲ ਗਯਾ ਕੁਰ੍ਹੋ-ਛਕਕ ਓਰ ਕੁਰ੍ਹੋ-ਰਸੂਲ, ਗਰ ਮਯਸਸਰ ਚੁਓ ਕੁਰ੍ਹਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਤੇਰੀ ਜਨਮ ਡੇ, ਡੋਲਯ ਡੇ ਮਾ-ਭਾਪ ਡੀ, ਡੇ ਡਫ਼ੀਖ ਆਕਾਕੀ ਨਿਸਭਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਏਕ ਡਯਯਕੇ ਭਰਾਭਰ ਡੇ ਜਿਸਕਾ ਖਵਾਭ, ਡੇ ਵੋ ਏਕ ਮਰਤਭਾ ਰੁਯਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਭਾਭੇ-ਜਨਮ ਡੇ ਯਾ ਡੇਰੇ ਪਾ ਡੇ ਜਿਨਾਂ, ਅਵਲਾਡ ਅਵਲਾਡ ਰੇ ਅਯਮਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਮਰਡਭਾ ਕਯੋਂ ਮਕਾਂ ਮੇਂ ਨ ਮਾ'ਮੂਰ ਡੋ, ਖੈਰ ਡੀ ਖੈਰ ਅਯ ਭਰਕਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਕਾਮਯਾਭੀ ਡਰ ਏਕ ਯੂਮਤੀ ਡੇ ਕਫ਼ਮ, ਡੋ ਜੋ ਪੇਸ਼ੇ ਨਯਰ ਤਾਅਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਡੋਤਾ ਡੇ ਭਾਭਲਫ਼ ਨੇਕ ਔਲਾਫ਼ ਕਾ, ਡਰ ਅਮਲ ਮੁਜਿਭੇ ਰਾਡਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਡੋਗੀ ਫ਼ੁਨਿਯਾਕੀ ਨੇਅਮਤ ਡਰ ਓਕ ਫ਼ਸਤਯਾਭ, ਮਿਲਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਨਡੀ ਨੇ'ਮਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਓਨਕੀ ਭਖ਼ਿਸ਼ਕੀ ਕਰਤੇ ਰਡੇ ਭਸ ਫ਼ੁਆ, ਡੋ ਗਓ ਡੇ ਅਗਰ ਰਡਲਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਮਗਫ਼ਿਰਤਕੀ ਫ਼ੇ ਔਲਾਫ਼ ਕੋ ਪ੍ਰਸ਼ ਨਵੀਫ਼, ਸਿਫ਼ ਏਕ ਭੋਸ-ਏ-ਤੁਰ੍ਹਤੇ-ਵਾਲਿਏਨ ਭਫ਼-ਫ਼ੁਆ ਲੇ ਕੇ ਫ਼ਸਵਾ ਡੋ, ਭਰਭਾਫ਼ ਡੋ, ਏਕ ਗੁਸਤਾਭੋ-ਭਫ਼-ਖਿਦਮਤੇ-ਵਾਲਿਏਨ ਫ਼ੀਨੋ-ਫ਼ੁਨ੍ਯਾਮੇਂ ਡੇ ਵੋ ਭਯਾ ਭਫ਼ਨਸੀਭ, ਜਿਸ ਪੇ ਡੋ ਜਾਤੀ ਡੇ ਲਅਨਤੇ-ਵਾਲਿਏਨ ਡੋਡਫ਼ੋ-ਤਕਵਾ, ਓਭਾਫ਼ਤ ਡੇ ਭੇਕਾਰ ਅਗਰ, ਡੋ ਨ ਫ਼ਿਲ ਕਾ'ਭਾ-ਏ-ਫ਼ੁਰਮਤੇ-ਵਾਲਿਏਨ ਮੇਰੀ ਡਰ ਕਾਮਯਾਭੀਕਾ "ਆ'ਯਮ" ਡੇ ਰਾਯ, ਡਾਸਿਲ ਸ਼ਕਤੀ-ਰਡਮਤੇ-ਵਾਲਿਏਨ

☆ ★ ☆ ☆ ☆ ☆

* (ਪੁਲਾ ਭਾਭ) *

★ ਅਯਮਤੇ ਵਾਲਿਏਨ ਕੁਆਨਕੀ ਨਯਰਮੇਂ ★

★ ਕੁਆਨਮੇਂ ਵਾਲਿਏਨਸੇ ਮੁਰਾਫ਼ ★

ਵਾਲਿਏਨ ਅਰਭੀ ਲਫ਼ਤ ਡੇ ਜਿਸਕਾ ਓਫ਼ੂ ਤਰ੍ਹੁਮਾ "ਮਾਂ-ਭਾਪ" ਡੇ, ਲੇਕਿਨ ਮਾਂ ਓਰ ਭਾਪਕੇ ਅਵਲਾਯ ਆਮ ਡੇ. ਜੋ ਸਗੇ, ਸੌਤੇਲੇ ਓਰ ਫ਼ੁਫ਼ੇਲੇ ਸਭ ਡੀ ਰਿਸ਼ਤੋਂਕੇ ਲਿਏ ਭੋਲੇ ਜਾਤੇ ਡੇ. ਮਭਲਨ ਡਕੀਕੀ, ਓਲਾਤੀ, ਅਭਯਾਫ਼ੀ ਓਰ ਰਯਾਓ ਮਾਂ-ਭਾਪ. ਓਸ ਲਿਡਾਯਸੇ ਓਨਕੀ ਔਲਾਫ਼ ਭੀ ਡਕੀਕੀ (ਏਕ ਡੀ ਮਾਂ ਏਕ ਡੀ ਭਾਪ) ਓਲਾਤੀ (ਏਕ ਡੀ ਭਾਪ ਮਗਰ ਮਾਂ ਜੁਫ਼ਾ ਜੁਫ਼ਾ) ਅਭਯਾਫ਼ੀ (ਏਕ ਡੀ ਮਾਂ ਮਗਰ ਭਾਪ ਜੁਫ਼ਾ-ਜੁਫ਼ਾ) ਓਰ ਰਯਾਓ (ਫ਼ੁਫ਼ ਪੀਨੇਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਕੀ) ਕਡਲਾਏਗੀ.

ਅਰਭੀ ਯਭਾਨ ਨਿਡਾਯਤ ਫ਼ਸੀਡ ਡੇ, ਜਿਸਮੇਂ ਭਾਪਕੇ ਲਿਏ ਫ਼ੋ ਅਵਲਾਯ ਯਾ'ਨੀ "ਅਭ" ਓਰ ਵਾਲਿਏ ਮਿਲਤੇ ਡੇ. ਜਿਨਕੀ ਜਮਾ'ਭਿਤਤਰਤੀਭ "ਆਭਾ" ਓਰ "ਵਾਲਿਏਨ" ਡੇ. ਲੇਕਿਨ ਫ਼ਕ ਯੇ ਡੇ ਕੇ ਕੁਆਨਮੇਂ ਓਸਤੇਲਾਡਨ "ਆਭਾ"ਮੇਂ ਸਗੇ ਸੌਤੇਲੇ ਓਰ ਫ਼ੁਫ਼ੇਲੇ ਰਿਸ਼ਤੋਂਕੇ ਭਾਪ, ਯਯਾ, ਫ਼ਾਫ਼ਾ ਓਰ ਨਾਨਾ ਵਗੈਰਡ ਸਭਡੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਡੇ. ਮਭਲਨ ਸੂਰਏ-ਓਨ੍ਯਾਮਕੀ ਆਯਤ (੭੪)

”وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ

ਮੇਂ ਡਯਰਤੇ ਓਭਾਡੀਮ (ਅਵੈਓਰਿਸਲਾਮ)ਕੇ ਯਯਾ ਆਯਰਕੋ ਆਪਕਾ "ਅਭ" ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਗਯਾ, ਜੋ ਮੁਸ਼ਿਰਕ ਭੁਤਗਰ ਓਰ ਭੁਤਪਰਸਤ ਥਾ. ਫ਼ਰ ਅਸਲ ਡਯਰਤ ਓਭਾਡੀਮ (ਅਵੈਓਰਿਸਲਾਮ)ਕੇ ਡਕੀਕੀ ਭਾਪਕਾ ਨਾਮ ਤਾਰਭ ਥਾ ਜੋ ਮੁਵਡੁਓਫ਼ ਓਰ ਮੋਮਿਨ ਥੇ. ਓਸਕੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਆਗੇ ਤੀਸਰੇ ਭਾਭਕੇ ਆਭਿਰਮੇਂ ਆਏਗੀ. ਅਲਭਤਾ ਕੁਆਨਮੇਂ "ਵਾਲਿਏ" ਸੇ ਮੁਰਾਫ਼ ਸਿਫ਼ ਡਕੀਕੀ ਯਾ'ਨੀ ਸਗਾ ਭਾਪ ਡੋਤਾ ਡੇ.

ਭਿਲਕੁਲ ਓਸੀ ਤਰਡ ਅਰਭੀਮੇਂ ਮਾਂ ਕੇ ਲਿਏ ਫ਼ੋ ਅਵਲਾਯ "ਓਮਮ"

ઔર "વાલિદા" હૈ, જિનકી જમા' બિત્તરતીબ "ઉમ્મહાત" ઔર "વાલિદાત" હૈ. લેકિન ફઝલ યે હૈ કે કુર્આની ઈસ્તેલાહમૈ ઉમ્મહાતમૈ સગે, સૌતેલે ઔર દૂદૈલે રિશતૌંકી માં, ખાલા, દાદી ઔર નાની વગૈરહ સબ શામિલ હૈ. જેસા કે કુર્આનમૈ ઈર્શાદ હૈ :-

(સૂરએ નિસાઅ, ૨૩) حَرَّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتِكُمْ (نساء- ૨૩)

મગર "વાલિદા"સે મુરાદ કુર્આનમૈ સિર્ફ ઔર સિર્ફ હકીકી યા'ની સગી માં હોતી હૈ.

હકીકી માં ઔર હકીકી બાપ દોનોંકો એક સાથ "વાલિદૈન" કહા જાતા હૈ. કુર્આને-મજહદમૈ લફઝે "વાલિદ" તીન જગહ ઔર ઉસકી જમા' "વાલિદૈન" ભી તીન જગહ આઈ હૈ. ઈસકે એલાવા "વાલિદા" ભી તીન જગહ ઔર ઉસકી જમા "વાલિદાત" એક જગહ મૌજૂદ હૈ. અલબત્તા "વાલિદૈન"કા લફઝ કુર્આને પાકમૈ જુમ્લા સાત જગહ ઔર ઝમીરે મફઠિલીકે સાથ અલાહેદા દસ જગહ ભી હૈ. ઈસ તરહ વાલિદ, વાલિદા ઔર વાલિદૈનકા ઝિક કુર્આનમૈ જુમ્લા (૨૭) સત્તાઈસ આયાતમૈ વાકેઅ હુવા હૈ. તમામ મખ્લૂક ઔર કરાબતદારૌંસે વાલિદૈન હી કા હક્ક સબસે ઝિયાદા હૈ, કયૂં કે નસબી રિશ્તે વાલિદૈન હી કે ઝરીઆ વ તાઅલ્લૂકસે હોતે હૈં. યહી વજહ હૈ કે કુર્આને હકીમમૈ વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરનેકે લિએ ખુદાકા હુકમ બાર-બાર તાકીદકે સાથ આયા હૈ. યુનાન્યે કલામે-ઈલાહીમૈ વાલિદૈનકે સાથ પાંચ જગહ "એહસાના" દો જગહ "બરા" ઔર એક જગહ "હસના" કે અલ્ફાઝ મિલતે હૈં. જો નેકીકે મફહૂમમૈ બાહમ મુતરાદિફ ઔર હમમા'ના હૈં. એલાવા અઝીં દીગર આયાતે કુર્આનિયામૈ મઝીદ અહકામકી તફસીલ મૌજૂદ હૈ જિસકા ખુલાસા દર્જ ઝૈલ અકારહ્ (૧૮) આયાત ઔર ઉનકી તશરીહમૈ દિયા જાતા હૈ.

★ વાલિદૈનસે હુસ્ને સુલૂક ★

આયત-૧ :

لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِأَلْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا (بقره- ૧૩)

(સૂરએ બકરહ-૩)

તર્જુમા :- "અલ્લાહકે સિવા કિસીકો ન પૂજો ઔર વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરો."

આયત-૨ :

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِأَلْوَالِدَيْنِ

(નિસાઅ-૩૬)

તર્જુમા :- ઔર અલ્લાહકી બંદગી કરો ઔર ઉસકા શરીક કિસીકો ન ઠહરાઓ ઔર વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરો.

આયત-૩ :

الَّتَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِأَلْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

(ઈન્આમ-૧૫૧)

તર્જુમા :- યે કે ઉસકા શરીક કિસીકો ન ઠહરાઓ ઔર વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરો.

આયત-૪ :

الَّتَعْبُدُوا إِلَّا آيَالَهُ وَبِأَلْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

(અસરા-૨૩)

તર્જુમા :- યે કે ઉસકે સિવા કિસીકો ન પૂજો ઔર વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરો.

આયત-૫ :

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا

(અહકાફ-૧૫)

તર્જુમા :- ઔર હમને ઈન્સાનકો તાકીદ કી કે અપને વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરે.

મઝકૂરા બાલા આયાતમૈ દો બાર્તે ખુસૂસી તવજજોહકે લાઈક હૈં. એક તો યે કે વાલિદૈનકે સાથ એહસાનકા લફઝ પાંચો આયતોમૈ મુશ્તરક હૈ. યા'ની વાલિદૈનકે સાથ એહસાન કરને પર કિસ કદર ઝોર દિયા ગયા હૈ. એહસાન બના હૈ "હસના"સે બમા'ની નેક યા ભલાઈ. અહસાન બિલા કેદ મુત્લકન ફર્માયા ગયા. ઈસ લિએ યહાં એહસાનસે મુરાદ હર નેક સુલૂક હૈ, જિસમૈ જાની-વ-માલી ખિદમત નીઝ

વાલિદૈનની તા'ઝીમો-તૌકીર ગર્ઝ કે હર કિસ્મકા અચ્છા સુલૂક દાખિલ હે. યુનાન્થે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) યહાં "એહસાન"કી તફસીરમ્ ફર્માતે હૈં કે એહસાનસે મુરાદ વાલિદૈનકે સાથ એહતેરામ ભલાઈ કરના હે.

દૂસરી અહમ બાત યે હૈં કે ચાર આયાતમ્ અલ્લાહ ત્આલાને અપની ઈબાદતકે ઝિક્રકે બાદ વાલિદૈનકે સાથ એહસાનકા ઝિક્ર ફર્માયા હે. કયૂં કે અલ્લાહ ત્આલા હમારા ખાલિક હૈં ઓર ખુલ્કકા ઝાહિરી ઝરીઆ વાલિદૈન હે. વાલિદૈન અપની ઔલાદકી પૈદાઈશ ઓર પરવરિશકા ઝાહિરી સબબ ઓર હક ત્આલાકે ફૈઝકા પહેલા સરચશમા હોતે હૈં ઓર કિસીકો કોઈ ભી ને'મત પૈદાઈશકે બાદ હી નસીબ હોતી હે. ઈસ લિએ ખુદાકી ઈબાદત કે બા'દ વાલિદૈનકી ખિદમતકા ઝિક્ર હે. યૂં ભી વાલિદૈનકે એહસાનો-ઈન્આમમ્ ખુદાકે એહસાનો-ઈન્આમકે જલ્વે નઝર આતે હૈં.

★ ખુદા ઓર વાલિદૈનકે ઈન્આમ એક જૈસે ! ★

- (૧) ઔલાદકી પૈદાઈશમ્ ખુદાએ-હકીકી મુસબ્બબો-મુઅષ્ષિર હૈં તો વાલિદૈન ઝાહિરી યા મિજાઝી મુસબ્બબો-મુઅષ્ષિર હે.
- (૨) કિસી લાલચ યા બદલેકી ઉમ્મીદ કે બગૈર અલ્લાહ ત્આલા બંદો પર એહસાન ઓર પરવરિશ ફર્માતા હે. વાલિદૈન ભી ઔલાદકો કિસી લાલચ ઓર બદલેકી ઉમ્મીદકે બગૈર પાલતે હૈં.
- (૩) હક ત્આલા નાફર્માન બંદે પર એહસાન કરતે હુએ મલૂલ નહીં હોતા. ઈસી તરહ વાલિદૈન અપની નાખલફ ઔલાદ પર શફકત કરતે હુએ મલૂલ નહીં હોતે.
- (૪) મખ્લૂકકે દો ખાલિક નહીં હો સકતે, ઈસી તરહ ઔલાદકે હકીકી વાલિદૈન ભી દો નહીં હો સકતે.
- (૫) શાહો-ગદાહોં કે નબી-વ-ઉમ્મતી ઈન સબ પર જૈસે રબ ત્આલાકી ઈબાદત ફર્ઝ હે, વૈસે હી અપને વાલિદૈનકી ખિદમત ભી ફર્ઝ હે.
- (૬) રબકી ઈબાદત હર વકત લાઝિમ હે, ઈસી તરહ વાલિદૈનકી ખિદમત

ભી હર વકત યા'ની ઉનકી ઝિંદગીમ્ ઓર ઉનકી વફાતકે બાદ દુઆકે ઝરીઆ ભી ઝરૂરી.

- (૭) ખુદાકી ઈબાદત બદની-વ-માલી હર તરહ લા'ઝિમ હે, ઈસી તરહ વાલિદૈનકી ખિદમત ભી બદની વ માલી હર ઝરીઆસે ઝરૂરી હે.
- (૮) રબ ત્આલાકી ઈબાદતકા પૂરા પૂરા હક્ક બંદોસે અદા નહીં હો સકતા, ઈસી તરહ વાલિદૈનકી ખિદમતકા પૂરા હક્ક ભી ઔલાદસે અદા નહીં હો સકતા.

યુનાન્થે વાલિદૈનકે સાથ એહસાનકી તીન કિસ્મ્ બયાન કી ગઈ હેં. એક તો યે કે ઔલાદ અપને કૌલો-ફેલસે વાલિદૈનકો ઈઝા ન પહુંચાએ. દૂસરે યે કે વાલિદૈન હાજતમંદ હો ઓર ઔલાદમ્ ખિદમતકી કુદરત હો તો અપને જિસ્મો-માલસે ઉનકી ખિદમત ઔલાદ પર વાજિબ હે. તીસરે યે હે જબ ભી વાલિદૈન બુલાએ તો ઔલાદ ખિલા તાખીર ઉનકી ખિદમતમ્ હાઝિર હો જાએ બશર્ત યે કે શરઈ ખિલાફ વર્ઝી પૈદા ન હો. અલ્ગઝ ખુદાકી ઈબાદતકે બાદ હી વાલિદૈનકે સાથ એહસાનકા ઝિક્ર ફર્માના ઈસ હકીકતકી તરફ ઈશારા કરતા હૈં કે ખુદાકી ઈબાદત-તાઅતકી ખિલાફ વર્ઝી સબસે બળા સંગીન ગુનાહ હે ઓર ઉસીકે બાદ વાલિદૈનસે નેક સુલૂકકે ખિલાફ વર્ઝી જૈસે બળે ગુનાહકા દર્જા હે.

નોટ :- યહાં યે સવાલ પૈદા હોતા હૈં કે "બાદ અઝ ખુદા બુઝુર્ગ તૂઈ કિસ્સા મુખ્તસર'કે મિસ્દાક ખુદાકે બાદ ઉસકે રસૂલ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કા રૂત્બા-ઓ-દર્જા હે. લેકિન હુઝૂરકા ઝિક્ર યહાં નહીં ફર્માયા ગયા! મુફરિસરીને-કિરામ ફર્માતે હૈં કે હુઝૂરકી ઈતાઅત ખૂદ રબકી ઈબાદતમ્ દાખિલ હે, ઈબાદત રબકે સિવા કિસીકી જાઈઝ નહીં. અલબત્તા ઈતાઅતે-ઈલાહીમ્....

”مَنْ يَطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ اطَاعَ اللَّهَ“

(સૂરએ નિસાઅ-૮૦) કે મુતાબિક રસૂલકી ઈતાઅત ખુદાકી ઈતાઅત હે, રસૂલકી મહબ્બત ખુદાની મહબ્બત હે ઓર રસૂલકે લબ-હાએ-મુબારકસે નિકલનેવાલા કલામ ખુદાકા કલામ હે. લિહાઝા

ખુદાકા ઈતાઅત ગુઝાર ઓર મુતીઓ—ફર્માબરદાર બંદા વહી કહેલાએગા જો રસૂલકા ભી મુતીઓ—ફર્માબરદાર હો, કયો કે ઈબાદતકી જાન ઈમાન હે ઓર ઈમાનકી જાન મુહંમદ મુસ્તફા (સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ) હે. જિનકી શાન હદીષે—કુદસીમે ખૂદ ખુદા યે ફર્માતા હે કે, "અય મેરે મહબૂબ ! આપ ન હોતે તો મેં યે આસ્માન ઓર યે દુન્યા હી નહીં પૈદા કરતા." ઈસ તરહ ઓલાદકો વાલિદૈનકી નેઅમત ભી મિલી તો ખૂદ રસૂલે—અકરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે તુફૈલ ઓર સદકેમેં નસીબ હૂઈ, બલકે દુન્યાકી હર નેઅમત હુઝૂર હી કે મરહૂને મિન્નત હે.

ઈસલિએ યહાં સિફ ખુદાકે ઝિક પર ઈકતેફા ક્રિયા ગયા જિસમેં નબીકા ઝિક ખૂદ શામિલ હે, ઓર ઉસકે બાદ વાલિદૈનકા ઝિક ફર્માયા ગયા.

આયત-૬ :

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا

(અનકબૂત-૮)

તર્જુમા :- ઓર હમને ઈન્સાનકો વાલિદૈનકે સાથ ભલાઈકી તાકીદ કી."

યે આયત દર અસ્લ હઝરત સઅદ બિન અબી વક્કાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)કે હક્કમેં નાઝિલ હૂઈ જો અપની વાલિદાકે બળે ફર્માબરદાર થે, લેકિન જબ ઈમાન લાએ તો વાલિદાને કહા કે ઈસ્લામ ઇબાદત દો, વર્ના મેં ન ખાઊંગી ન પાઊંગી ઓર ન સાયેમેં બેહુંગી, સૂબકર મર જાઊંગી ઓર મેરે ખૂનકા વબાલ તુઝ પર હોગા. યે કહકર ઉસને ખાના—પીના ઇબાદત દિયા ઓર ધૂપમેં બેઠ ગઈ. ચોબીસ ઘંટે ઉસી હાલમેં રહી ઓર બહોત નાતવાં હો ગઈ. હઝરત સઅદ (રદિયલ્લાહો ત્આલા અન્હો)ને ફર્માયા કે, માં ! અગર તેરી સો જાને ભી હો ઓર એક એક કરકે સબ કુરબાન હો જાએ તો ભી મેં ઈમાન નહીં ઇબાદત ! બિલ આબિર માયૂસ હો ગઈ તો ઉસને ખાના—પીના શુરૂઅ કર દિયા. ઈસ મૌકે પર યે આયત ઉતરી જિસમેં વાલિદૈનસે નેક સુલૂકકી તાકીદ ફર્માઈ ગઈ. લેકિન ઈસ આયતકે આગે ઈર્શાદ હે કે "અગર વો તુઝસે કોશિશ કરે કે તૂ ઉસે મેરા શરીક ઠહરા જિસકા તુઝે ઈલ્મ નહીં તો ઉનકા કહા ન માન." યા'ની હક્ક

ફરઝન્દી અદા કરનેકા ઓલાદકો ઈસ્લામમેં હુકમ દિયા ગયા હે, અગરયે કે વાલિદૈન કાફિર હો, લેકિન શરઈ અહેકામકે બિલાફવર્જી હરગિઝ મંઝૂર નહીં. જેસે વાલિદૈનકે કહેને પર શિકો—કુફ ઈખ્તિયાર ન કરે, ઈમાનકો હરગિઝ તર્ક ન કરે, ફર્ઝ ઈબાદત જેસે નમાઝ વગૈરહ ન ઇબાદત.

વખાહત :- (૧) વાલિદૈનકે સાથ હુસ્ને સુલૂકકા હુકમ દિયા ગયા, મગર ઈતાઅતકા હુકમ ન દિયા ગયા. કયો કિ વાલિદૈનકે સાથ હર હાલમેં યા'ની કાફિર હો કે મુસલમાન, નેક સુલૂકકા હુકમ હે. લેકિન ઉનકી ઈતાઅત મુત્લેકન હર બાતમેં ઓર હર હાલમેં જાઈઝ નહીં. યા'ની શરઈ લિહાઝસે વાલિદૈનકે જાઈઝ અહેકામકી ઈતાઅત કરે, મગર નાજાઈઝ અહેકામની તા'મીલ હરગિઝ ન કરે. ખુસૂસન જબ અલ્લાહ ઓર રસૂલ મુકાબિલ આ જાએ તો ન વાલિદૈનકા લિહાઝ કરે, ન કિસી કરાબતદારકા. જેસા કે સહાબાએ કિરામને ગઝવએ બદ્ર ઓર ઓહદમેં અપને અપને કાફિર બાપ ઓર રિશ્તેદારોંકો કતલ કર દિયા.

(૨) એહસાન ઓર ઈતાઅતમેં ફર્ક બયાન ક્રિયા ગયા હે. ખુદાકે બાદ સિફ ઓર સિફ હુઝૂર નબીએ કરીમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે હર હુકમકી ઈતાઅત વાજિબ હે. હુઝૂરકા હુકમ અગર કુઆને મજહદસે હમ આહંગ ન હો તબ ભી ઈસતખ્નાઈ તૌર પર આપકી ઈતાઅત ઝરૂરી હે. મઘલન અબૂ ખુઝૈમા (રદીયલ્લાહુ ત્આલા અન્હુ)કી ગવાહીકો હુઝૂરકે હુકમ પર દો ગવાહીકે બરાબર કર દિયા ગયા. શરીઅતમેં ચાર નિકાહ જાઈઝ, મગર બીબી ફાતેમા ખાતૂને—જન્નત (રદીયલ્લાહુ અન્હા)કી મૌજૂદગીમેં હુઝૂરકે હુકમ પર હઝરત અલી (રદીયલ્લાહુ ત્આલા અન્હુ)ને દૂસરા નિકાહ નહીં ક્રિયા. શરીઅતમેં મર્દકો સોના પહનના હરામ હે, મગર ફર્માને—નબ્વીકે મુવાફિક હઝરત સુરાકા (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)કો ઈસ્લામી ફત્હ પર સોનેકે કંગન પહનાએ ગએ, વગૈરહ...વગૈરહ.

★ માંકી મશક્કત હમલકે દૌરાન ★

આયત-૭ :

آیت ۷ : وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَمًا عَلَىٰ
وَمِنْ وَفْضَلُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ (القمان-۱۴)

(લુકમાન-૧૪)

તર્જુમા :- ઓર હમને ઈન્સાનકો ઉસકે વાલિદૈનકે બારેમે તાકીદ ફર્માઈ, ઉસકી માં ને ઉસે પેટમે ઉઠાએ રખ્યા, કમઝોરી પર કમઝોરી ઝેલતી હૂઈ ઓર ઉસકા દૂધ ધૂટના દો બરસમે હે. યે કે મેરા ઓર અપને વાલિદૈનકા શુક કરતા રહ.

આયત-૮ :

(એહકાફ-૧૫)

حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا

તર્જુમા :- ઉસકી માંને તકલીફસે ઉસે પેટમે ઉઠાએ રખ્યા ઓર ઉસકો તકલીફસે જની.

આયત (૭) મેં વાલિદૈનકે બારેમે તાકીદ ફર્માઈ ગઈ. ખુસૂસન માંકા અપની ઓલાદકે લિય મશક્કત ઓર સખ્તી સહનેકા ઝિક હે. આયત (૭, ૮)મેં બયાન ફર્માયા ગયા કે માં અપને બરચેકો શિકમમેં લિએ કિન દુશ્વારિયોસે દો ચાર હોતી હે ઓર ઝમાન-એ-હમલસે હી કેસી કેસી તકાલિફ બરદાશત કરતી રહતી હે. એક તો હમલકા બોઝ મહીનોં તક ઉઠાતી હે, ફિર કમઝોરી પર કમઝોરીકા ભી શિકાર હોતી હે, કયોં કે અપને ખૂનસે શિકમમેં બરચેકો પાલતી હે. દર્દઝહ ઓર જનનેકી મશક્કત ઓર તકલીફ અલાહિદા હોતી હે. પેદાઈશકે બાદ ભી દો સાલ તક દૂધકી શકલમેં અપને ખૂનહી સે માં પરવરિશ કરતી હે. માં કે ઈન સારે એહસાનાતકા હક્ક ઓર બદલા અદા હી નહીં કિયા જા સકતા. જિસ તરહ રબ ત્યાલાકા ભી હક એહસાન અદા નહીં હો સકતા. લેકિન ફિર ભી જિતના મુશ્કિન હો ખુદા ઓર વાલિદૈનકા શુક અદા કરનેકા હુકમ હુવા. અલ્લાહ ત્યાલાકા શુક ઈસ લિયે કે વો હમારા રબ હે ઓર

વાલિદૈનકા શુક ઈસ લિયે કે વો હમારે મુરબ્બી હેં.

હઝરત સુફિયાન બિન ઐનિયહ ફર્માતે હેં કે અલ્લાહકે શુકકે લિએ પંજગાના નમાઝ પળહો ઓર વાલિદૈનકે શુક્રિયાકે લિએ નમાઝોમેં ઉનકે લિએ દુઆએ મગફેરત કરો. رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ (નૂહ-૨૮) ઈસ આયતમેં યે હકીકત ભી વાઝેહ ફર્મા દી ગઈ કે માંકા હક્ક બાપકે હક્કસે ઝયાદા હે, કયોં કિ અપને બરચેકો માંને અપને ખૂનસે પાલા ઓર બાપને અપને માલસે પાલા. આગે અહાદીષસે ભી તૌષીક હો જાએગી કે માંકા દર્જ બાપસે કમ અઝ કમ ત્રીન ગુના ઝયાદા હે.

★ જાનકે ઝરીઆ ખિદમતકા હુકમ ★

આયત-૯ :

(લુકમાન-૧૫)

وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا

યે હકીમ લુકમાનકી નસીહતોમેંસે એક હે. ઈસ એક જુમ્લેમેં વાલિદૈનકી ખિદમત ઓર ફર્માબરદારીકા જામેઅ ઓર ઈજમાલી હુકમ મૌજૂદ હે. યા'ની ઓલાદ જહાં ઉન પર માલ ખર્ચ કરે તો વહીં અપને હાથ-પાંવસે શખ્સી તૌર પર ભી ઉનકી ખિદમત કરે. હર હાલમેં ઉનકા સાથ દે. સચ્ચી હમદદીકે સાથ બેલોષ ખિદમત કરે. હતા કે વાલિદૈન કાફિરો-મુશરક ભી હોં તો શરઈ ખિલાફત વર્ઝીકો છોળકર હર ભલાઈકે ઝરીઆ ઓલાદ ઉનકા સાથ દે.

★ માલકે ઝરીઆ ખિદમતકા હુકમ ★

આયત-૧૦ :

آیت ۱۰ : قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ (بقره-૨૧૫)

તર્જુમા :- (યા'ની) અય મહબૂબ ! ફર્મા દો, જો કુછ માલ નેકીમેં ખર્ચ

કરો તો વો માલ બાપ ઓર કરાબતદારો ઓર યતીમો ઓર મિસ્કીનો ઓર મુસાફિરોકે લિએ હૈ.

તફસીરે—દુરે—મન્પૂરમેં ઈસ આયતકી શાને નુજૂલ યૂં બયાન કી ગઈ હૈ કે હઝરત ઉમર બિન જમૂહ રદીયલ્લાહુ અન્હૂ બહોત માલદાર થે ઓર બુળહે હો ગયે થે. ઉન્હોને હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)સે દર્યાફત કિયા કે અપને માલમેંસે કયા ખર્ચ કરૂં ઓર કિસ પર ખર્ચ કરૂં ? તો ઉસકે જવાબમેં યે આયત ઉતરી, લેકિન તફસીરે કબીર ઓર રૂહુલ—મઆનીકે બમુજિબ હઝરત સૈયદના અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ) ફર્માતે હૈ કે એક શખ્સને બારગાહે રિસાલતમેં હાઝિર હોકર અર્ઝ કિયા કે મેરે પાસ એક દીનાર હૈ, કયા કરૂં ? તો ફર્માયા, અપની જાન પર ખર્ચ કર. ફિર અર્ઝ કિયા દો દીનાર હૈ. તો ફર્માયા : અપને ઘરવાલોં પર ભી ખર્ચ કર. ફિર અર્ઝ કિયા ત્રીન દીનાર હૈ. તો ફર્માયા, અપને ખાદિમ પર ખર્ચ કર. ફિર અર્ઝ કિયા ચાર દીનાર હૈ, તો ફર્માયા, અપને માં—બાપ પર ખર્ચ કર. ફિર અર્ઝ કિયા છો દીનાર હૈ. તો ફર્માયા રાહે ઈલાહીમેં ખર્ચ કર. ઉસીકી તાઈદમેં યે જામેઅ આયત નાઝિલ હૂઈ. જિસમેં વાઝેહ હુકમ દિયા ગયા કે અપની ઝરૂરતકી તકમીલકે બાદ ઉમદા પાક ઓર હલાલ કમાઈકા સહીહ ખર્ચ કરો. ઈસ તરહ કે સબસે પહલે અપને વાલિદૈન પર, ફિર કરાબતદારોં, યતીમોં, મિસ્કીનોં ઓર મુસાફિરોં પર ખર્ચ કરો કે ઈસીમેં ખુદા વ રસૂલકી ઈતાઅત ઓર ખૂશ્નૂદી હૈ. લેકિન સબસે પહલે અપને માં—બાપ પર ખર્ચ કરો, કયોં કિ ઉન્હીકે દમસે તુમ દુન્યામેં આએ હો.

નોટ :- અલબત્તા ફિક્કહી મસ્અલા યે હૈ કે માં—બાપકો ઝકાત, ફિત્રા વગૈરહ સદકએ વાજેબા દેના જાઈઝ નહીં હૈ.

★ બુળહાપેમેં હુસ્ને—સુલૂકકા હુકમ ★

આયત—૧૧ :

آيَةٌ ۱۱ :- اِمَّا يَلْفَنَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا فَلَاتَقُلْ لَهُمَا أَفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ۝
وَإِخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا (اسراء، ۲۳-۲۴)

તર્જુમા :- અગર તેરે સામને ઉન (વાલિદૈન)મેં સે એક યા દોનો બુળહાપેકો પહુંચ જાએ તો ઉનસે ઉફ (હું) તક ન કહના ઓર ઉન્હેં ન ઝિળકના ઓર ઉનસે તા'ઝીમકી બાત કહેના ઓર નરમ દિલીસે ઉનકે લિએ આજીજકા બાઝૂ બિદા ઓર અર્ઝ કર કે મેરે રબ ! તૂ ઈન દોનોં પર રહમ કર, જેસા કે ઈન દોનોંને મુઝે બચપનમેં પાલા. યૂં તો વાલિદૈન જવાન હોં કે ઝઈફ યા સેહતમંદ હોં કે બીમાર, હર હાલમેં ઉનકી બિદમત ઓલાદ પર લાઝિમ હૈ. લેકિન ખુસૂસન બુળહાપેકી ઉમ્રમેં પહુંચ જાને કે બાદ તો વાલિદૈનકી હાલત મઝીદ કાબિલે—રહમ હો જાતી હૈ. કયોં કિ મુઅ'મ્મર ઓર ઝઈફ હોનેકી વજહસે ચલને—ફિરને ઓર કામ કરને યા કમાનેકી સલાહિયતે ઉનમેં મફકૂદ હો જાતી હૈ. બસારત ઓર સમાઅત કાફી મુતાબિર હો જાનેસે ઉન્હેં બળી મુશિકલ પેશ આતી હૈ. બુળહાપેમેં એક તો તબિઅત ચિળચિળી હો જાતી હૈ ઓર ફિતરતન દિલ વહમી ઓર શક્કી બન જાતા હૈ ઓર ગુસ્સા જલ્દી આ જાતા હૈ. એસે સબ્રઆઝમા દૌરસે વાલિદૈન યા ઉનમેંસે એક ભી દો ચાર હો જાએ તો ઈસ આયતમેં અલ્લાહ ત્આલાકા ઓલાદકો હુકમ હૈ કે ઉનકે બુળહાપે, બદ ખુલ્દી, તર્શરવી ઓર ચિળચિળે પનકો બદાશિત કર લે. ઉનકી કિસી સપ્ત યા દુરુશત બાત પર ઉનસે ડાંટ—ડપટ કર હરગિઝ કલામ ન કરે. ઉનકી કિસી કોતાહી પર સપ્ત સુસ્ત કહના તો બળી બાત હૈ, ઉનકો "ઉફ" યા'ની "હું" કા, તક જવાબ ન દે યા'ની અપને મુંહસે એસી કોઈ બાત ન નિકાલે જો ઉન પર પર ગિરાં યા નાગવાર ગુઝરે, બલકે નિહાયત

એહતેરામો—તા'ઝીમ ઓર અઈજઝો—ઈન્કેસારીકે સાથ નમ લબો—લેહજા મેં બાત કરે. ઉનકે દુઃખ—દર્દ ઓર બીમારીકો દૂર કરે ઓર ઉન્હેં મુકમ્મલ રાહતો—આરામ પહુંચાનેમેં જાની—વ—માલી હર કિસ્મકી બળીસે બળી મશક્કત ઉઠાએ. કયોં કિ ઓલાદકી મજબૂરીકે વકત વાલિદૈનને ઓલાદકો પાલા પોસા થા તો અબ વાલિદૈનકી મજબૂરી ઓર લાયારીકે વકત ઓલાદ પર લાઝિમ હે કે ઉનકી હત્તલ—મકદૂર પૂરી પૂરી ખિદમત અંજામ દે. વાલિદૈન કાફિર હોં તો ઉનકી હિદાયતકે લિએ દુઆ કરે. મુસલમાન વાલિદૈનકી ઝિંદગીમેં ઉનકે લિએ દુઆએ—ખેર કરે ઓર ઉનકી વફાતકે બાદ ઉનકી મગફેરતકી દુઆ કરે ઓર ખેરાત કરે, ઉમરહ ઓર હજજે બદલ કરે. ઝિયારત, ચેહલૂમ ઓર ફાતેહા વગેરહકા મકસદ ઈસાલે—પવાબ હી હે. ઓલ્મા—એ—કિરામ ફર્માતે હેં કે વાલિદૈનકી બિલા ઝરૂરત ખિદમત મુસ્તહબ હે ઓર વબકતે—ઝરૂરત યા'ની બીમારી વ ઝઈફી વગેરહમેં ઉનકી ખિદમત ઓલાદ પર વાજિબ હે.

★ સુલૈમાન (અલૈહિસ્સલામ)કા તશક્કુરો દુઆ ★

આતય-૧૨ :

آیت ۱۲ :- قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ (نمل-۱۹)
(નમ્લ-૧૯)

તર્જુમા :- અર્ઝ કી, અય મેરે રબ ! મુઝે તૌફીક દે કે મેં તેરી ઉસ નેઅમતકા શુક અદા કરું, જિસકા તુને મુઝ પર ઓર મેરે વાલિદૈન પર એહસાન ફર્માયા હે ઓર યે કે વો નેક કામ કરું જો તુઝે પસંદ આએ.

★ સિદીકે અકબરકા તશક્કુરો દુઆ ★

આયત-૧૩ :

آیت ۱۳ :- قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ (احقاف-۱۵)
(અહકાફ-૧૫)

તર્જુમા :- અર્ઝ કી અય રબ ! મુઝે તૌફીક દે કે મેં તેરી ઈસ નેઅમતકા શુક અદા કરું, જિસકા તુને મુઝ પર ઓર મેરે વાલિદૈન પર એહસાન ફર્માયા હે ઓર યે કે વો નેક કામ કરું જો તુઝે પસંદ આએ.

યે ભી હસીન ઈતફાક દેખીએ કે ઉપરકી દોનોં આયાતકે અલ્ફાઝમેં કોઈ ફર્ક નહીં પાયા જાતા, લેકિન ઉનમેંસે હર એક તશક્કુરો—દુઆકે અલ્ફાઝ અલગ અલગ મૌકા—ઓ—મહલ પર દો મુખ્તલિફ શખ્સિયતોંસે મન્સૂબ હે. એક આયત સૂરએ નમ્લમેં વાકેઅ હે, જો અલ્લાહકે નબી હઝરત સુલૈમાન (અલૈહિસ્સલામ)કે અલ્ફાઝે તશક્કુરો—દુઆ હે. દૂસરી આયત સૂરએ અહકાફમેં વાકેઅ હે જો મહબૂબે ખુદા (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે મહેબૂબ સહાબી સિદીકે અકબર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)કે અલ્ફાઝ તશક્કુરો દુઆ હે.

યુનાન્યે હઝરત સુલૈમાન (અલૈહિસ્સલામ)ને ઈન્સાનોં, જિન્નોં ઓર પરિન્દોં પર મુશ્તમિલ અપને અઝીમ લશ્કરકે સાથ વાદીએ—નમ્લમેં ઠહરનેકા ઈરાદા ફર્માયા તો ઉસ વાદીમેં ચ્યૂંટીયોંકી સરદારનીને અપની સાથી સારી ચ્યૂંટીયોંકો અપને—અપને ઘરોમેં ચલે જાનેકી હિદાયત કી. તા કે બેખબરીમેં લશ્કરે સુલૈમાન ઉન ચ્યૂંટીયોંકો કુચલ ન ડાલે. ચ્યૂંટીકી ઝબાન વ ગુફ્તગૂસે ખુદાદાદ વાકિફિયત રખનેવાલે સુલૈમાન (અલૈહિસ્સલામ) તીન મીલકે ફાસલેસે ચ્યૂંટીકી આવાઝ ઓર હિદાયત સુને તો ઉસ પર હંસ પળે ઓર ઈન અલ્ફાઝ હી કે ઝરીએ અપને ઓર અપને વાલિદૈન પર કિએ ગએ એહસાનાતે—ઈલાહીકા જનાબે બારીમેં બેસાખ્તા હદિયએ—તશક્કુર પૈશ ફર્માને લગે કે આપકો ઓર આપકે વાલિદકો નબુવ્વત—વ—મુલ્કસે માલામાલ ફર્માયા.

સૂરએ અહકાફકી આયતમેં હઝરતે સિદીકે અકબર (રદીયલ્લાહુ ત્આલા અન્હુ)કે તશક્કુરો—દુઆકે અલ્ફાઝ હે. જો હર તરહ મકબૂલે—હક્ક હૂએ. કયોં કિ આપકે વાલિદ ઓર વાલેદા દોનોં મુસલમાન ઓર સહાબી હે. યહી નહી બલ્કે આપકી સારી ઓલાદ ભી મુસલમાન ઓર સહાબી થે ઓર આપકો યે મુન્ફરિદ ઈમ્તિયાઝ ઓર એ'ઝાઝ હાસિલ હે કે આપકી ચાર નસ્લ "સહાબી—એ—રસૂલ" હે. એક તો આપકે વાલિદ

હઝરત અબૂ કહાફા, દૂસરે ખૂદ આપ, તીસરે આપકે ફરઝન્દ હઝરત અબ્દુરહમાન ઓર ચૌથે આપકે પોતે હઝરત મુહમ્મદ બિન અબ્દુરહમાન (રદીયલ્લાહુ અન્હુમ) ઈસ આયતકે બાદ આપકે ઈન દુઆઈયા અલ્ફાઝ " وَأَصْلِحْ لِيْ فِىْ ذُرِّيَّتِيْ " યા'ની ઓર મેરે લિએ મેરી ઓલાદમ્ ઈસ્લાહ દે કી કબૂલિયતકા યે સબ નતીજા થા. ઈસકે એલાવા આપકો હુઝૂરકે યારે-ગાર હોનેકા શર્હ હાસિલ હુવા. ગારવાલી આપકી એક નેકી સારે મુસલમાનોંકે જુમ્લા આ'માલે સાલેહાસે અફઝલ હે. તાજદારે-રિસાલતકી જલ્વતો-ખલ્વત મેં આપ વફાદાર-વ-ગમગુસાર ઓર બાદમ્ ખલીફા-વ-જાનશીન ભી હેં. કિતની નેઅમતોંકા ઝિક્ર કિયા જાએ, ઈન સારી નેઅમતોં પર, અબૂ બક (રદિયલ્લાહુ અન્હુ)ને શુક અદા ફર્માયા ઓર દુઆ કી.

★ યહ્યા (અલૈહિસ્સલામ)કા હુસ્ને સુલૂક ★

આયત-૧૪ :

(મરયમ-૧૪)

وَبَرَّآبِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا

તર્જુમા : ઓર વો અપને વાલિદૈનસે નેક સુલૂક કરનેવાલા થા ઓર સરકશો-નાફરમાન ન થા.

ઈસ આયતમેં અલ્લાહ ત્આલા હઝરત યહ્યા (અલયહિસ્સલામ)કો તહસીન ઓર પસંદીદગીકે અલ્ફાઝસે યાદ ફર્મા રહા હે કે વો અપને વાલિદ હઝરત ઝકરિયા (અલૈહિસ્સલામ) ઓર અપની વાલિદાસે અચ્છા સુલૂક કરતે થે ઓર ઉનકે સાથ કિસી કિસ્મકી સરકશી યા નાફર્માની નહી કરતે થે.

★ ઈસા (અલૈહિસ્સલામ)કા હુસ્ને સુલૂક ★

આયત-૧૫ :

(મરયમ-૩૨)

وَبَرَّآبِوَالِدَتِيْ وَلَمْ يَجْعَلْنِيْ جَبَّارًا شَقِيًّا

તર્જુમા :- ઓર (મુઝે) અપની માંકે સાથ નેક સુલૂક કરનેવાલા (બનાયા) ઓર સરકશો-બદબખ્ત નહીં બનાયા.

યે વો અલ્ફાઝ હે, જિનકો પાલનેમેં ઝુલનેવાલે શીરખ્વાર હઝરત ઈસા (અલૈહિસ્સલામ)કી ઝબાનસે સુનકર હાઝિરીન હૈરતઝદા હો ગએ. વાકયેકા ખુલાસા ઈસ તરહ હે કે અલ્લાહ ત્આલાને અપની કુદરતે કામેલાસે હઝરત ઈસા (અલૈહિસ્સલામ)કો બાપકે બગૈર બીબી મરયમકે બતને પૈદા ફર્માયા. જિન્હે દેખકર બસ્તીવાલે સબ એત્હામ આમેઝ સવાલાત બીબી મરયમસે કરને લગે. આપને કોઈ ગુફ્તગૂ કિએ બગૈર અપને મા'સૂમ જિગર ગોશાકી તરફ ઈશારા કિયા, જો શીરખ્વાર નો-મોલૂદ બચ્યા હોને કે બાવજૂદ બોલ ઉઠે કે, "મેં અલ્લાહકા બન્દા હું. નબુવ્વત ઓર કિતાબસે સરફરાઝ કિયા ગયા હું. હક ત્આલાને મુઝે મુબારક બનાયા ઓર ઝિંદગીભર નમાઝો-ઝકાતકી ઉસને મુઝે તાકીદ ફર્માઈ હે. મુઝે અપની માંસે હુસ્ને-સુલૂક કરનેવાલા બનાયા ઓર સરકશો બદબખ્ત નહીં બનાયા."

★ ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ)કી દુઆ ★

આયત-૧૬ :

آت ۱۶ :- رَبَّنَا اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيْ وِلِلْمُؤْمِنِيْنَ يَوْمَ يَقُوْمُ

(ઈબ્રાહીમ-૪૧)

الْحِسَابِ (البراهيم-۴۱)

તર્જુમા :- અય હમારે રબ ! મુઝે મેરે વાલિદૈન ઓર સબ મો'મિનોંકો બખ્શ દે, જિસ દિન હિસાબ કાઈમ હોગા.

યે આયત હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ)કે કઈ દુઆઈયા કલ્માતમેંસે એક હે જો આપને બારગાહે યઝદી મેં ઝર્ઝ કિએ થે. આપ અપને મુશરક ચચા આઝરસે અપની જવાની હી મેં બેઝાર હો ચુકે થે ઓર વો કુફર પર મર ચુકા. જિસકે કાફી અર્સે બા'દ યા'ની હઝરત ઈસ્માઈલ-વ-ઈસ્હાક (અલૈહિસ્સલામ) નામી આપકે દોનોં ફરઝન્દાનકી વિલાદતકે બા'દ આપને બુખ્લાપેમેં અપને વાલિદૈને-હકીકીકે

लिअे एन ही अल्फाजमें हुआअे मगईरत इर्माई. तफ़सीरमें उजरत
 ईब्राहीम (अलैहिस्सलाम)के उकीकी या'नी सगे वालिदका नाम तारभ
 और आपकी वालिदाका नाम मित्ली बिनते नम्र बताया गया है. ये
 दोनोंके दोनों मुवड्छिदो मोमिन थे. ईस लिअे उनके उकमें उजरते
 पलीलने मगईरतकी हुआ इर्माई थी और उनके साथ भूद और सभ
 मोमिनोको भी ईस हुआअे शामिल इर्मा लिया के कयामतके दिन उन
 सभकी उक त्वाला बफ़िशश इर्मा देगा. मजीद तफ़सील आगे तीसरे
 भागके आबिरमें मुलाउेजा डो.

★ नूह (अलैहिस्सलाम)की हुआ ★

आयत-१७ :

آیت ۱۷ :- رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيْ مُؤْمِنًا
 وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ (نوح-۲۸)

तर्जुमा :- या'नी अय मेरे रब ! बफ़िश दे मुझे और मेरे वालिदैनको
 और उसको जो ईमानके साथ मेरे घरमें आया और सभ मो'मिन मर्दों
 और औरतोंकी.

ये आयत दर असल उजरत नूह (अलैहिस्सलाम)के
 हुआईया कल्मात हैं. जब आपकी कौमने अेलानिया नाइरमानी की और
 शिको-कुइ और जुल्मसे बाज न आअे तो आपने उनके उकमें बहदुआ
 इर्माई के "ईलाही अैसा अजाब नाजिल इर्मा के सभ काइर
 तभाडो-ताराज डोकर सइडे-उस्तीसे मिट जाअे और उनमेंसे कोई भी
 न बयने पाअे." लेकिन उजरत नूह (अलैहिस्सलाम)ने औरतोंके लिअे
 और ईमान लाकर आपके घरमें आनेवाले उर अेक इईके लिअे बफ़िशशकी
 हुआ इर्माई. अैसे मौके पर अपने वालिदैनको भी हुआअे मगईरतमें
 शामिल करना तवज्जोउके लाईक है.

★ भिजर (अलैहिस्सलाम)का लणकेको कत्ल करना ★

आयत-१८ :

فَانطَلِقَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ

(कडइ-७४)

तर्जुमा :- या'नी जब उन दोनोंने (मूसा-व भिजर अलैहिस्सलाम)ने
 लणकेको पाया तो उजरत भिजर (अलैहिस्सलाम)ने उस लणकेको मार
 डाला. आगे जिक है के अेक नादान लणकेकी नाउक जान लेने पर उजरत
 मूसा (अलैहिस्सलाम)ने अे'तराज किया तो उन्डोंने बताया के अय
 मूसा ! वो लणका बणा डोकर मोमिन वालिदैन पर जुल्मो-जयादती
 करनेवाला और काइर बननेवाला था. ईस लिअे बहदुकमें ईलाही उसको
 कत्ल कर दिया गया और उसके बहले दूसरा सालेड इर्माबरदार लणका
 देना भुदाको मन्जूर हुवा". ईस तरउ कुर्आनने छिदायत ही के वालिदैन
 अगर नेक और परडेजगार डो तो उक त्वाला अपने इजलो-करमसे
 नाभुलक औलादकी ईजा रसानीसे बयानेकी गैबी तदाबीर अेपतेयार
 इर्माता है और बजाडिर आरजी नुकसान पर बेउतर तलाइी भी इर्मा
 देता है, ता के वालिदैन अपने ईमान पर कायम रहें.

* (दूसरा भाग) *

अजमते वालिदैन रसूले अकरम (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)की नजरमें

वालिदैनकी शानो-अजमत मां और भापकी अलग-अलग
 ईमितयाजी भुसूसियत नीज वालिदैनकी भिदमतो-ईताअतके नेक
 षमरात और उनकी नाइरमानीके भुरे अंजामसे मुतअदिलक हुजूर
 (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)के भेशुमार ईशादात मौजूद हैं, बल्के
 अडाहीषकी किताबोंमें "भर्लुलवालिदैन" और "अकुकुलवालिदैन"के तउत
 अबवाब कायम किअे गअे हैं. या'नी वालिदैनकी इर्माबरदारी और
 नाइरमानीके उन्वानसे अडाहीषे नबवीकी तरतीबो तकसीम की गई है.
 जिनमें उर अेक उदीषके शुउअमें रावीका नाम डोगा किंर वावैनमें
 ईशादे-नबवीकी ईभारत नकल की जाअेगी और आबिरमें बतौर
 उवालअे-उदीषकी किताबका नाम कौसैनमें दिया जायेगा.

(૧) અઝમતે વાલિદૈન ઓર ધમરાતે ઈતાઅત (૨) બાપકી ઈમ્તિયાઝી અઝમત (૩) માંકી ઈમ્તિયાઝી અઝમત (૪) વાલિદૈનકી વફાતકે બાદ નેક સુલૂક (૫) વાલિદૈનકી નાફર્માનીકા બુરા અંજામ

★ અઝમતે વાલિદૈન ઓર ધમરાતે ઈતાઅત ★

અચ્છી ખિદમત :- (૧) ઝેદ બિન ઉમર રદીયલ્લાહુ અન્હૂ રાવી હૈં, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, "અપને વાલિદૈનકે પાસ જા ઓર ઉનકી અચ્છી ખિદમત કર". (મુસ્લિમ)

દુનિયાસે બજાહકર :- (૨) ખબ્બાબ (રદીયલ્લાહુ અનહૂ) રાવી હૈં. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, "અપને વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કર, અગર ચે વો તુઝકો દુનિયાકી હર ચીઝસે અલાહિદા હો જાનેકે લિએ કહૈં. અગર ઐસા કરેગા તો મુઝકો દેખેગા વર્ના નહીં. (તિબરાની)

અફઝલ અમલ :- (૩) અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ)સે રિવાયત હૈં રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, "નમાઝ વકત પર પળના, માં-બાપકે સાથ નેકી કરના ઓર રાહે ખુદામે જેહાદ કરના અફઝલ આ'માલ હૈં. (કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

(૪) અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ (રદીયલ્લાહુ અન્હુમા) રાવી હૈં રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વકત પર નમાઝ અદા કરના ઓર વાલિદૈનકે સાથ નેકી કરના અફઝલ આ'માલ છે. (મુસ્લિમ, શોઅબુલ ઈમાન, બયહકી, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

(૫) અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઉદ (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ)સે રિવાયત હૈં રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, બેહતરીન આ'માલ હૈં વકત પર નમાઝ પળના, વાલિદૈનસે નેકી કરના ઓર લોગોંકો અપની ઝુબાનસે સલામ કરના. (કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

નિચ્ચતમે ખૈર ઝયાદા :- (૬) બુસરા (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ) રાવી હૈં, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા કે, અય

બુસરા! વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કર, તેરી નિચ્ચતકી ખૈર ઝયાદા હોગી. (અબૂ નુઈમ)

ઉમરો-રિઝકમે ઝયાદતી :- (૭) ધૌબાન (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ) રાવી હૈં, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, "વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરનેકી વજહસે હી ઉમરમે ઝયાદતી હોતી હૈં. (ઈબ્ને માજહ-હકીમ)

(૮) મઆઝ ઈબ્ને અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ) રાવી હૈં. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જિસને અપને વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કિયા, ઉસકે લિએ ખૂશખબરી હો ઓર અલ્લાહ ત્આલા ઉસકી ઉમ્મમે ઝયાદતી કરેગા. (હાકિમ, અદબે મુફરદ, બુખારી)

(૯) અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ) રાવી હૈં. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, "જિસકો ચે પસંદ હો કે ઉસકી ઉમ્મમે દરાઝી હો ઓર ઉસકે રિઝકમે ઝયાદતી હો તો વો અપને વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરે ઓર સિલા-એ-રહમી કરે. (મસ્નદે ઈમામ અહમદ)

(૧૦) જાબિર (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ) રાવી હૈં રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરનેકી વજહસે અલ્લાહ ત્આલા ઉમ્મમે ઝયાદતી કરતા હૈં. (ઈબ્ને મુનીઅ, કામિલ ઈબ્ને અદી)

જન્નત ભી દોઝખ ભી : (૧૧) અબી અમામા (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ) રાવી હૈં રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, ખબરદાર તેરી જન્નત ઓર તેરી દોઝખ વાલિદૈન હૈં. (ઈબ્ને માજહ)

(૧૨) ઈબ્ને અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હૂ) રાવી હૈં રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જિસને અપને વાલિદૈનકે હક્કમે અલ્લાહ ત્આલાકા મુતીઅ રહ કર સુબ્હ કી તો ઉસકે જન્નતકે દરવાઝે સુબ્હ ખુલ જાતે હૈં. (ઈબ્ને અસાકિર)

(૧૩) રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા અપને વાલિદૈન ઓર અપને પરવરદિગારકા ઈતાઅત ગુઝાર બંદા આ'લા

ઈલ્લીય્થીન (સબસે બુલંદ મકામ જન્નત)મેં રહેગા. (કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

(૧૪) ઈબ્ને અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હે. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જિસને વાલિદૈનકો અપનેસે રાઝી રખકર સુબહ કી તો ઉસકે લિએ જન્નતકે દરવાઝે ખુલ જાતે હેં ઓર જિસને અપને વાલિદૈનકો અપનેસે ખૂશ રખકર શામ કી તો ઉસકે લિએ જન્નતકે દરવાઝે ખુલ જાતે હેં. (દયલમી)

(૧૫) અબૂ દરદા (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હેં. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરનેકે સબબ અવસત દરવાઝા ખુલા રહતા હે. જિસને ઉનકે સાથ નેક સુલૂક ક્રિયા તો ઉસકે લિયે વો દરવાઝા ખોલ દિયા જાતા હે. ઓર જિસને ઉનકી નાફર્માની કી તો વો દરવાઝા બંદ કર દિયા જાતા હે. (દયલમી, ઈબ્ને શાહીન)

કમ વકતમેં ઝયાદા ષવાબ :- (૧૬) બીબી ઉમ્મુલ મુ'મિનીન આઈશા (રદીયલ્લાહુ અન્હા)સે રિવાયત હે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જલ્દ ઝયાદા ષવાબ દેનેવાલી નેકી વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરના હેં. (બુખારી-મુસ્લિમ-તિર્મિઝી)

જેહાદસે અફઝલ :- (૧૭) અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્ઊદ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે કે મૈને હુઝૂરસે અઝ્ઝ ક્રિયા કે યા રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ! ખુદાકે નઝદીક કૌનસા અમલ ઝયાદા પસંદીદા હે ? તો આપને ફર્માયા : વકત પર નમાઝ અદા કરના. મૈને પૂછા, ફિર કૌનસા અમલ ? તો ફર્માયા : વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરના. મૈને કહા, ફિર કૌનસા અમલ ? તો ફર્માયા : અલ્લાહની રાહમેં જેહાદ. (બુખારી, મુસ્લિમ, અબૂદાઉદ, નિસાઈ, અહમદ)

(૧૮) હસન (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક કરના જેહાદકા બદલા હે. (ઈબ્ને અબી શય્બા)

(૧૯) રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈનકી ખિદમતે જદો જેહદ રખના હી જેહાદ હે.

(બુખારી, મુસ્લિમ, તિર્મિઝી, અહમદ)

(૨૦) અનસ (રદિયલ્લાહુ અન્હુ)સે રાવી હે, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, ખુદાકી રાહમેં તલ્વારસે મારના જેહાદ નહીં હે, બલકે વાલિદૈન ઓર ઔલાદકી પરવરિશ કરના જેહાદસે ઓર અપને નફસકો લોગોસે રોકે રખના હી જેહાદ હે. (ઈબ્ને અસાકિર)

(૨૧) અબી સઈદ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અપને વાલિદૈનકે પાસ જા ઓર ઉનસે ઈજાઝત લે. અગર વો તુઝે ઈજાઝત દેં તો જેહાદ કર. વર્ના ઉનકે સાથ નેક સુલૂક કરતા રહ. (અબૂ દાઉદ, અહમદ, હાકિમ)

(૨૨) ઈબ્ને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હેં કે એક શખ્સને હાઝિર હો કર હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)સે જેહાદમેં જાનેકી ઈજાઝત માંગી તો આપને ફર્માયા, કયા તેરે વાલિદૈન ઝિન્દા હે ? કહા કે હાં ! હે. તો આપને ફર્માયા, ઉનકી ખિદમત કર યહી જેહાદ હે. (બુખારી, મુસ્લિમ, અબૂ દાઉદ, તિર્મિઝી, નિસાઈ, અહમદ, ઈબ્ને હબાન)

(૨૩) અબૂ સઈદ ખુદરી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે કે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, યમનકા રહનેવાલા એક શખ્સ હિજરત કરકે હુઝૂરકી બારગાહમેં હાઝિર હુવા. આપને દર્યાફત ક્રિયા, તુમ્હારા યમનમેં કોઈ હે ? અઝ્ઝ ક્રિયા મેરે માં-બાપ હે. હુઝૂરને ફર્માયા, કયા ઉન્હોને તુમ્હે જેહાદકી ઈજાઝત દી હે ? કહા, નહીં ! ફર્માયા, તો ઉનકે પાસ લૌટ જા ઓર ઈજાઝત તલબ કર, અગર વો ઈજાઝત દેં તો ફિર જેહાદ કર વર્ના ઉનકે સાથ નેક સુલૂક કરતા રહ. (અબૂ દાઉદ, ઈબ્ને હબાન)

હિજરતસે અફઝલ :- (૨૪) ઈબ્ને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે કે એક શખ્સને હાઝિર હોકર હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)સે અઝ્ઝ ક્રિયા. આપસે હિજરત પર બચ્ચત કરને આયા હું ઓર અપને વાલિદૈનકો રોતા ઘોળકર આયા હું. આપને હુકમ દિયા, તૂ અપને વાલિદૈનકે પાસ જા ઓર ઉનકો તૂ હંસા જેસા કે તૂને ઉનકો રૂલાયા હે. (અબૂ દાઉદ, ઈબ્ને માજહ, નિસાઈ, હાકિમ, ઈબ્ને હબાન)

(२५) एँने उमर (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है के अक शम्सने भारगाहे नभवीमें डाजिर डोकर अर्ज किया के मैं आपसे छिजरत और जेडाह पर भय्यत कर रडा हूं और भुदासे अजका तालिब हूं. हुजूर (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने दर्याइत इर्माया, क्या तुम्हारे वालिहैनमेंसे कोई जिंदा है. उसने अर्ज किया दोनो जिंदा है. फिर दर्याइत इर्माया भुदासे अज याडते डो ? उसने अर्ज किया, हां ! तो आपने इर्माया : अपने वालिहैनके पास लोट जा और उनके साथ रहकर नेक सुलूक कर. (मुस्लिम)

नजर करना इबादतों-हजज :- (२६) उम्मुल मुअमिनीन डजरत आईशा (रदीयल्लाहु अन्हा)से रिवायत है रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, तीन चीजोंको देभते डी रहेना इबादत है : वालिहैनका येहरा, कुआन शरीफ और दरिया. (अभू नुईम) दूसरी रिवायतमें है कुआन, का'बा, जमजम, वालिहैन और आलिमे-दीन ये पांचोंको देभना इबादत है. (कन्जुल उम्माल)

(२७) एँने-अब्बास (रदीयल्लाहु अन्हु) रावी हैं. रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, जो कोई अपने वालिहैनके येहरेको रहमतकी नजरसे देभता है तो उसकी वजहसे अल्लाह त्वाला उसके लिये अक मकबूलो मभदर डजका पवाब लिभता है. (अर्राइफ)

(२८) एँने अब्बास (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है, रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, अपने वालिहैनके साथ नेक सुलूक करनेवाला अपने वालिहैनको रहमतकी नजरसे देभता है तो अल्लाह त्वाला उसकी डर नजरके भदले अक मभदर डजज लिभता है. सभने अर्ज किया के, अगर डर रोज उसने अकसो मरतबा देभा तो ? आपने इर्माया : हा ! अल्लाह सभसे भणा और तैयब है. (तारीभे डाकिम, एँने नज्जार, भयडकी)

★ अल्लाहकी रजा और नाभूशी ★

(२९) अनस (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु

अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, जिसने अपने वालिहैनको राजी किया तो उसके अल्लाहको राजी किया. जिसने अपने वालिहैनको गजबनाक और नाभूश किया तो उसने अल्लाहको गजबनाक और नाभूश किया. (एँने नज्जार)

(३०) एँने-उमर (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, परवरदिगारकी भूशनुदी वालिहैनकी भूशनुदीमें है और उसका गजब उसके गजबमें है. (तिबरानी)

दोजभसे नजतो-मगड़ेरत :- (३१) मआज (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है. रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, वालिहैनके साथ नेक सुलूक करनेवाला जो याडे अमल कर ले क्यों के वो दोजभमें न जायेगा. (तारीभे-डाकिम, कन्जुल उम्माल)

(३२) अब्दुल्लाह बिन अब्बास (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है के रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, वालिहैनके साथ नेक सुलूक करनेवाले लणकेको आग नहीं छूयेगी. (अभू शैभ)

(३३) अब्दुल्लाह बिन अब्बास (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, तीन आदमीयोंको आतिशे-दोजभ नहीं छूयेगी, अक अपने शौहरकी ईताअत गुजार भीवी, दूसरे वालिहैनके साथ नेकी करनेवाला लणका और तीसरे अपने शौहरकी गैरत पर सभ्र करनेवाली औरत (अभू शैभ, कन्जुल उम्माल)

(३४) उम्मुल मुअमेनीन डजरते आईशा (रदीअल्लाहु त्वाला अन्हा)से रिवायत है रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, वालिहैनके साथ नेक सुलूक करनेवालेसे कडा जाता है के तू जो याडे अमल कर ले, क्यों कि मैंने तुजे भूश दिया. (अभू नुईम)

मलकुल-मौत वापिस :- (३५) अब्दुर्रुमान बिन समुरह (रदीयल्लाहु अन्हु) रावी हैं. रसूलुल्लाह (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, मेरे अक उम्मतीको मैंने देभा के उसके पास मलकुल

મૌત ઉસકી રૂહ કબ્ર કરનેકે લિએ આએ. વાલિદૈનકા નેક સુલૂક મૌજૂદ હુવા ઓર મલકુલ મૌતકો વાપસ કર દિયા (હકીમ, બયહકી, શોએબુલ ઈમાન)

ઔલાદકા માલ જર્ઘલ :- (૩૬) જાબિર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હૈં. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈન અપની ઔલાદકા માલ બતૌર નેકી ખા સકતા હૈં ઓર ફરજંદકો ન ચાહિએ કે વાલિદૈનકી ઈજાઝતકે બગૈર ઉનકા માલ ખાએ.

★ બાપકી ઇમ્તિયામી અમમત ★

ફર્માબરદારી :- (૩૭) ઈબને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હૈં. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તેરે બાપકી ફર્માબરદારી કર. (તિબરાની)

નેક સુલૂક :- (૩૮) જાબિર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અપને બાપકે સાથ નેક સુલૂક ક્રિયા કરો, તુમ્હારી ઔલાદ ભી તુમ્હારે સાથ નેક સુલૂક કરેગી. (તિબરાની, કબીર, હાકિમ, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

અલ્લાહકી ઈતાઅત :- (૩૯) અબૂ હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈં રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, બાપકી ઈતાઅત અલ્લાહકી ઈતાઅત ઓર બાપકી નાફર્માની અલ્લાહકી નાફર્માની.

(૪૦) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈં. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, રબ-ત્આલાકી ખૂશનૂદી બાપકી ખૂશનૂદીમૈં ઓર રબ ત્આલાકી નારાઝગી બાપકી નારાઝગીમૈં. (તિર્મિઝી)

જન્નતકા દરમિયાની દરવાઝા :- (૪૧) અબી દરદા (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈં, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને

ફર્માયા, બાપ જન્નતકે દરવાઝેમૈંસે દરમિયાની દરવાઝા હૈં. અબ ચાહે તો ઉસ દરવાઝેકો અપને હાથસે ખો ડાલે ખ્વાહ નિગાહ રખ્ખે. (તિર્મિઝી, ઈબને માજહ, અહમદ, ઈબને હબ્બાન, હાકિમ, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

તૂ ઓર તેરા માલ :- (૪૨) ઈબને મસ્ઉદ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હૈં. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તૂ ઓર તેરા માલ તેરે બાપકે લિએ હૈં. (ઈબને નજ્જાર)

(૪૩) ઈબને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈં રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તૂ ઓર તેરા માલ તેરે બાપકા હૈં. (અહમદ, અબૂ દાઉદ, ઈબને માજહ)

(૪૪) અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર બિન આસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈં કે એક શખ્સને હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)સે અર્ઝ ક્રિયા કે મેરા બાપ મેરે માલકા મોહતાજ હો ગયા હૈં. તો આપને ફર્માયા, તૂ ઓર તેરા માલ તેરે બાપકે લિએ હૈં. (ઈબને અબી શયૂબા).

(૪૫) ઈબને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈં, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, કયા તૂ નહીં જાનતા કે તૂ ઓર તેરા માલ તેરે બાપકી કમાઈ હૈં. (તિબરાની)

(૪૬) જાબિર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હૈં. એક શખ્સ હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે પાસ અપને બેટેકો ઉસસે લળતે હૂએ લાયા. તો આપને ફર્માયા, તૂ ઓર તેરા માલ તેરે બાપકા હૈં. (ઈબને અસાકિર-ઈબને નજ્જાર)

(૪૭) શઅબી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હૈં. એક અન્સારી હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે પાસ આએ ઓર અર્ઝ ક્રિયા, મેરે બાપને મેરા માલ ગસબ કર લિયા હૈં તો આપને ફર્માયા કે, તૂ ઓર તેરા માલ તેરે બાપકે લિએ હૈં. (ઈબને અસાકિર-કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

બાપકી એક નઝર :- (૪૯) અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જબ બાપ અપને બેટેકો (શફકતકી) એક નઝર દેખતા હૈં તો બેટેકે લિએ એક

ગુલામ આઝાદ કરનેકે બરાબર (ષવાબ) હોતા હૈ. અર્ઝ ક્રિયા ગયા, યા રસૂલલ્લાહ ! અગર તીન સો સાંઠ બાર નઝર ક્રિયા તો ? આપને ફર્માયા, અલ્લાહ બહોત બળા હૈ. (તિબરાની—કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

ગુસ્સે પર નરમી :- (૫૦) ઈબ્ને મસ્ઉદ નીઝ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુમા)સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, બાપકા હક્ક બેટે પર યે હૈ કે ગઝબ (ગુસ્સે) કે વકત ખુશુઅ ઈખ્તેયાર કરે. (ઈબ્ને અસાકિર, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

(૫૧) રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, બાપકી દુઆ અપની ઓલાદકે હક્કમેં ઐસી હૈ જૈસે નબીકી દુઆ અપની ઉમ્મતકે હક્કમેં. (દયલમી)

નામસે ન પુકારે :- (૫૨) અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)રાવી હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, બાપકા હક્ક બેટે પર યે હૈ કે ઉસકો નામસે ન પુકારે જિસ તરહ હઝરત ઈસ્માઈલ અલૈહિસ્સલામને અપને "અબ" (ઈબ્રાહીમ અલૈહિસ્સલામ)સે કહા થા અય અબ્બાજાન (કન્ઝુલ ઉમ્માલ, દયલમી)

આગે આગે ન ચલે :- (૫૩) અબૂ હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તેરે બાપકે આગે—આગે ન ચલા કર ઓર ઉસકો ગાલિયાં ન દિલવા ઓર ઉસકે પહેલે ન બૈઠ. (ઈબ્નુસ્સની ફી અમલિ યૌમિ વલ્લૈલહ) યહી રિવાયત ઉમ્મુલ મુઅ્મિનીન આઈશા (રદીયલ્લાહુ અન્હા)સે ભી નકલ હૈ. (અવસત, તિબરાની)

બીવીકો તલાક :- (૫૪) અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અય અબ્દુલ્લાહ ! અપની ઓરતકો તલાક દે ઓર અપને બાપકી ઈતાઅત કર. (હાકિમ)

રઝા-વ-ગઝબે ઈલાહી :- (૫૫) ઈબ્ને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા,

પરવરદિગારકી રઝામંદી બાપકી રઝામંદી હૈ ઓર પરવરદિગારકા ગઝબ બાપકે ગઝબમેં હૈ. (તિર્મિઝી, હાકિમ, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

ગુલામ પાએ તો કયા કરો ? : (૫૬) અબૂ હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અગર કિસીને અપને બાપકો ગુલામ પાયા ઓર ઉસકો ખરીદકર આઝાદ કર દિયા તો ભી બાપકા બદલા અદા નહીં કર સકતા. (અદબે મુફરદ, બુખારી, મુસ્લિમ, અબૂ દાઉદ, તિર્મિઝી, નિસાઈ, ઈબ્ને માજહ)

હજ્જો-ઉમરહ :- (૫૭) અબૂ ઝરીન ઓકૈલી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ કે વો બારગાહે નબવીમેં હાઝિર હુવે ઓર અર્ઝ ક્રિયા, યા રસૂલુલ્લાહ ! મેરે બાપ બહોત બુળહે હૈ, જો હજ્જો—ઉમરાહ ઓર સફરકી તાકતો—કુવ્વત નહીં રખતે. આપને ઈશાદ ફર્માયા, તુમ અપને બાપકી તરફસે હજ્જો—ઉમરાહ કરો. (મિશકાત)

તુમસે ઓલાદ નેક સુલૂક કરેગી :- (૫૮) અબૂ હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તુમ દૂસરોંકી ઓરતોંસે પરહેઝ કરકે પાક દામન હો જાઓ, જિસકે સબબ તુમ્હારી ઓરતેં પાક દામન રહેંગી ઓર અપને બાપોં કે સાથ નેક સુલૂક કરો, જિસકે સબબ તુમ્હારે બેટે તુમ્હારે સાથ અચ્છા સુલૂક કરેંગે. (મુસ્તદરક, હાકિમ)

બાપ હેબહ વાપસ લે સકતા હૈ :- (૫૯) ઈબ્ને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, કોઈ શખ્સ અપને હેબહ વાપસ ન લે, મગર ઉસ હેબહકો વાપસ લેના જાઈઝ હૈ, જો બાપને અપને બેટેકો ક્રિયા હો. (નિસાઈ, ઈબ્ને માજહ)

★ માંકી ઈમ્તિયાઝી અઝમત ★

કદમોકે નીચે જન્નત :- (૬૦) અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે

रिवायत है रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, जन्त मांओंके कदमोंके नीचे हैं. (अतीब इब्न जामेअ, कन्जुल उम्माल, मुस्लिम)

(६१) भीवी इतेमा (रदीयल्लाहु अन्हा)से रिवायत है के रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, मांके कदमोंको पकणे रडो के वही जन्त है. (इब्ने माजह, कन्जुल उम्माल)

(६२) भीबी इतेमा (रदीयल्लाहु अन्हा)से रिवायत है रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, मांके कदमोंको थाम कयों के जन्त उसके कदमोंके नीचे है. (इब्ने माजह, कन्जुल उम्माल)

मांका दरजा आप वगैरहसे बगहकर :- (६३) इब्ने मस्जिद (रदीयल्लाहु अन्हु) रावी है रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, जिसकी तू परवरिश करना याडता है तो तेरी मांकी परवरिश कर, फिर तेरे बाप, फिर तेरे भाई, तेरे बहन, और जो तेरे करीब है उनकी परवरिश कर. (अबू नुईम, कन्जुल उम्माल)

(६४) उम्मुल मुअ्मिनीन उजरते आईशा (रदीयल्लाहु अन्हा)से रिवायत है के मैंने हुजूर (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)से अर्ज की के औरत पर सबसे बणा उक्क किसका है ? तो आपने इर्माया, शोहरका. मैंने अर्ज किया और मर्द पर सबसे बणा उक्क किसका है ? तो इर्माया, उसकी मां का. (हाकिम)

(६५) इब्ने मस्जिद (रदीयल्लाहु अन्हु) रावी हैं. रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, तेरी मां के साथ नेकी कर, फिर तेरे बापके साथ, फिर तेरे भाईके साथ, फिर तेरी बहनके साथ. (हयलमी)

(६६) कलीब बिन मुअ्अह रावी हैं के बकने दर्याइत किया, या रसूलुल्लाहु ! मैं किसके साथ नेकी करूं ? तो इर्माया, तेरी मां के साथ और तेरे बापके साथ और तेरे भाईके साथ. (बुभारी, मुस्लिम, तिबरानी)

(६७) इब्ने मस्जिद (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है के अक अअराबीने हुजूर (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)से अर्ज की के या रसूलुल्लाहु ! मुजको आप, मां, भाई, बहन, यया, मामूं, जाला और

दादा-दादी हैं. उनमेंसे कौन जयादा मुस्तहिक है के मैं उनके साथ नेक सुलूक करूं ? तो आपने इर्माया, के तेरी मांके साथ नेक सुलूक कर, फिर तेरे बापके साथ, फिर तेरे भाईके साथ, फिर तेरी बहनके साथ. (हयलमी)

(६८) अबू हुरैरह (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है के अक शप्सने बारगाडे नबवीमें (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)में हाजिर हो कर अर्ज किया, या रसूलुल्लाहु ! मेरी नेक रिफाकतका सभसे जयादा कौन मुस्तहिक है ? इर्माया, तेरी मां. अर्ज किया, फिर कौन ? इर्माया, तेरी मां. अर्ज किया, फिर कौन ? इर्माया, तेरी मां. अर्ज किया, फिर कौन ? इर्माया, तेरा बाप. (बुभारी-व-मुस्लिम)

(६९) दूसरी रिवायत है के रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया के तेरी मांके लिये "दो षलत" २/३ (या 'नी दो तिहाई) और तेरे बापके लिये अक षलत १/३ (या 'नी अक तिहाई) है. (इब्ने नज्जार)

(७०) अबू हुरैरह और मआविया बिन उदा (रदीयल्लाहु अन्हुमा)से भी रिवायत है. रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, तेरी मांके साथ नेकी कर, तेरी मांके साथ नेकी कर, तेरी मां के साथ नेकी कर. फिर तेरे बापके साथ नेकी कर, फिर जो सभसे जयादा करीब है. (अहमद, अबू दाउद, तिर्मिजी, हाकिम, कन्जुल उम्माल)

(७१) अभी सलाला (रदीयल्लाहु अन्हु)से रिवायत है. रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, मैं आदमीको उसकी मांके मुतअद्लिक हुकम देता हूं, उसकी मांके मुतअद्लिक हुकम देता हूं, उसकी मांके मुतअद्लिक हुकम देता हूं. मैं उसके बापके मुतअद्लिक हुकम देता हूं. (अहमद, इब्ने माजह, हाकिम, बयडकी)

(७२) मुकदाम रदीयल्लाहु अन्हुसे रिवायत है रसूलुल्लाहु (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम)ने इर्माया, अल्लाह त्आला तुमको तुम्हारी मांओंके मुतअद्लिक तीन मर्तबा हुकम इर्माता है और तुम्हारे बापोंके लिये दो मर्तबा हुकम इर्माता है. (बुभारी, अहमद मुइरह, इब्ने माजह, तिबरानी, हाकिम)

वालेदाको बोसासे नजते दोग्ग :- (७३) इब्ने अब्बास

(રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા "જિસને અપની માંકો દોનો આંખોકે દરમિયાન યુમા તો ઉસ્કે લિએ આતિશે દોઝબસે પદા હો જાએગા." (કામિલ ઈબ્ને અદી, શોઅબુલ ઈમાન, બયહકી, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

(૭૪) જાબિર (રદિયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જબ તૂ નમાઝ પળ રહા હો ઓર તેરે વાલિદૈન તુઝકો પુકારે તો તેરી માંકો જવાબ દે. (દયલમી, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

(૭૫) અબૂ હુરૈરહ (રદી અલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ કે એક રોઝ હુઝૂરે અકરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા કે એક ઓરતને અપને બેટેકો આવાઝ દી, અય જરીહ બેટા ! જરીહ ઈબાદતખાનેમેં થા, વહીસે બોલા, "ઈલાહી ! મેરી માં પુકારતી હૈ ઓર મૈં નમાઝમેં હૂં !" માં યે સુનકર ચલી ગઈ. દૂસરે રોઝ ઓર ફિર તીસરે રોઝ ભી ઈસી તરહ માં આઈ ઓર અપને બેટેકો આવાઝ દી તો જરીહને વહી જવાબ દિયા. માં ને નારાઝ હોકર બદ દુઆ દી કે ઈલાહી જબ તક યે બદકાર ઓરતોકા મુંહ ન દેખ લે ઈસકો ન મારના. ઉસ્કે ચંદ દિન બા'દ એક ઓરતકો બચ્યા પૈદા હુવા, જો અકષર જરીહકે ઈબાદતખાનેકે પાસ બકરિયાં ચરાને ઠહરા કરતી થી. લોગોંકે પૂછને પર ઓરતને કહા, મુઝે યે બચ્યા જરીહકે નુફ્કેસે હુવા હૈ. જરીહકો ખબર હૂઈ તો બહુત નારાઝ હો કર ઉસસે ઈન્કાર કરને લગા. લોગ જરીહકો ઉસ ઓરતકે પાસ લે ગએ તો ઓરતકે શીરખ્વાર બચ્યેસે મુખાતબ હોકર જરીહને પૂછા, તેરા બાપ કૌન હૈ ? લળકેને જવાબ દિયા કે ફલાં ચરવાહા હૈ. (બુખારી) ઈસ હદીષ-શરીફસે પતા ચલા કે બેટા કિત્ના હી આબિદ ઓર પાક દામન થા લેકિન માંકી બદદુઆસે વો ઝૂટી તોહમતકી આઝમાઈશમેં મુબ્તલા હો ગયા ઓર એક બદકાર ઓરતકા મુંહ દેખના હી પળા.

(૭૬) તલક બિન અલી (રદીયલ્લાહુ ત્આલા અન્હુ)સે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અગર "અગર મૈંને અપને વાલિદૈનકો યા ઉનમેંસે કિસી એક કો પાયા હોતા ઓર મૈં

ઈશાકી નમાઝ શુરૂઅ કરકે ફાતિહા પળહતા ઓર મેરી માં મુઝકો "યા મુહમ્મદ !" કહકર પુકારતી તો મૈં માંકો જવાબ દેતા." (અબુશયબ)

(૭૭) જોશબ ફહરીસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અગર જરીહ-રાહિબ (નસારાકા આલિમ) ફકીહ ઓર આલિમ હોતા તો અપને પરવરદિગારકી ઈબાદતસે અપની માંકી પુકારકા જવાબ દેના બેહતર જાનતા. (હસન બિન સુફિયાન, હકીમ, બયહકી, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

જન્નત નસીબ હો :- (૭૮) અબી મુસ્લિમ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તેરી માં ઝિંદા હો તો ઉસ્કે સાથ નેકી કિયે જા, જન્નતસે નઝદીક હો જાએગા. (ખતીબ, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

(૭૯) ઉમ્મુલ મુઅમિનીન આઈશા (રદીયલ્લાહુ અન્હા)સે રિવાયત હૈ હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, મૈં જબ જન્નતમેં થા યકાયક એક કારી કો સુના તબ મૈંને કહા કૌન હૈ ? સબને કહા, યે હારિષા બિન નો'માન હૈ. આપને ફર્માયા, નેકીકા યહી સિલા હૈ ! નેકીકા યહી સિલા હૈ ! ઓર વો લોગોંમેંસે સબસે ઝયાદા અપની માંકે સાથ નેકો-કાર થે. (બુખારી-વ-મુસ્લિમ)

બગૈર ઈજાઝત જુદા ન હો :- (૮૦) ઈબ્ને અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તેરી માંસે બિલા ઈજાઝત જુદા ન હો યા ફિર વફાત પા જાએ, કયોં કે વો બહુત બળે ધવાબકા કામ હૈ. (તિબરાની)

દર્દેઝહકા એક ઝટકા :- (૮૧) બુરૈદા (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ કે, એક શખ્સ હાઝિર હો કર અર્ઝ કિયા, યા રસૂલુલ્લાહ ! મૈં ઈસ કદર સખ્તતર ધૂપમેં અપની માંકો અપની ગરદબન પર દો ફરસગ તક ઉઠાકર ચલા હૂં કે ઉસ ધૂપમેં ગોશતકા ટૂકળા ભી જલ કર કબાબ બન જાએ. ઐસી હાલતમેં કયા મૈંને ઉસકા શુકિયા અદા કિયા ? તબ આપને ફર્માયા, શાયદ કે વો દર્દેઝહમેંસે એક ઝટકેકે બરાબર હો.

ઉમરહ, હજ્જ ઓર જેહાદ :- (૮૨) અબી મુસ્લિમ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે, હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, કયા તેરે વાલિદૈનસે કોઈ બાકી હે ? કહા, મેરી માં બાકી હે. આપને ફર્માયા કે "ઉસકે સાથ નેકી કર, અલ્લાહ કબૂલ ફર્માએગા. જબ તૂ માંકે સાથ નેકી કરેગા તો તૂ હાજી હે, ઉમરા-ગુઝાર હે ઓર મુજાહિદ હે. (ખતીબ, કન્ઝુલ ઉમાલ)

જેહાદસે અફઝલ :- (૮૩) અબૂ અમામા બિન અયાસસે મરવી હે કે જિસ વકત હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને બદ્રકી તરફ જાનેકા ઈરાદા ફર્માયા, મૈને ભી આપકે સાથ જાનેકા અઝમ ક્રિયા તો મામૂં અબૂ બુરદા બિન નિયાઝને કહા કે તુમ અપની માંકે પાસ રહો. મૈને કહા, નહીં, બલ્કે આપ અપની બહનકે પાસ રહો. યે બાત હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)સે અર્ઝ કી ગઈ. આપને અબૂ અમામાકો રહેનેકા હુકમ દિયા ઓર અબૂ બુરદા બદ્રમે શરીક હૂએ. જબ હુઝૂર વાપસ લૌટ આએ તો ઉનકી (અબૂ અમામાકી) માંકા ઈન્તેકાલ હો ગયા. આપને ઉન પર નમાઝે જનાઝા પળી. (હસન બિન સુફિયાન, અબૂ નુઈમ)

(૮૪) મુઆવિયા બિન જાહેમા (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે કે એક મરતબા ઉનહોને દરબારે-નબવીમેં અર્ઝ કી, યા રસૂલલ્લાહ ! મૈ જેહાદ કરના ચાહતા હૂં ઓર આપસે મશ્વરા લેને હાઝિર હુવા હૂં. હુઝૂરે-અકરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, કયા તેરી માં મૌજૂદ હે ? અર્ઝ કી, હાં. તો ઈર્શાદ હુવા, ઉસકી ખિદમત મેં હાઝિર રહનેકો લાઝિમ કર લે, કયોં કિ જન્ત ઉસકે કદમોંકે પાસ હે. (અહમદ, નિસાઈ)

(૮૫) અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે કે એક શખ્સને હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે પાસ અર્ઝ કી કે મુઝે જેહાદ કરનેકી ખ્વાહિશ હો રહી હે ઓર મૈ ઉસ પર કાદિર નહીં હૂં. આપને ફર્માયા, કયા તેરે માં-બાપમેંસે કોઈ બાકી ભી હે ? ઉસને કહા, હાં ! માં બાકી હે.

ઈર્શાદ હુવા કે, અલ્લાહને તેરે ઉઝરકો કબૂલ ફર્માયા, અગર તૂને ઉસકી ખિદમત કી ઓર તેરી માં તુઝસે રાઝી હો ગઈ તો એસી સૂરતમેં તૂ હાજી હે, ઉમરા-ગુઝાર ભી હે ઓર જેહાદ કરનેવાલા ભી હે. અલ્લાહ તઆલાસે ડર ઓર માંકે સાથ નેક સુલૂક કર. (ઈબ્ને નજ્જાર, તિબરી, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

☆ વાલિદૈનકી વફાતકે બા'દ નેક સુલૂક ☆

દુઆએ મગફેરત :- (૮૬) અબી અસીદ માલિક બિન ઝરારહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે. રસૂલલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અપને બાપકી મૌતકે બા'દ ઉસકે લિયે લડકેકા ઈસ્તગફાર નેકી હે. (ઈબ્ને નજ્જાર, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

(૮૭) હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ફર્માતે હે, વાલિદૈનકે સાથ નેક સુલૂક યે હે કે ઉનકે બા'દ ઉનકે લિયે મગફેરતકી દુઆ કરે. (ઈબ્ને નજ્જાર)

બા'દ વફાત નેકીકા તરીકા : (૮૮) એક અન્સારી સહાબી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) ખિદમતે નબવીમેં હાઝિર હો કર અર્ઝ કિયે, યા રસૂલલ્લાહ ! વાલિદૈનકી વફાતકે બા'દ ઉનકે સાથ નેક સુલૂકકા કોઈ તરીકા બાકી હે જિસકો મેં બજા લાઉં ? તો ફર્માયા : હાં, ચાર બાતે યા'ની ઉન પર નમાઝ ઓર ઉનકે લિયે દુઆએ મગફેરત કરના, ઉનકી વસીયતકો નાફિઝ કરના, ઉનકે દોસ્તોંકી ઈઝઝતો-તા'ઝીમ કરના ઓર ઉનકે રિશ્તેદારસે નેકીકે ઝરીઆ રિશ્તા કાઈમ રખના. યે નેક સુલૂક હે. જો વાલિદૈનકી મૌતકે બા'દ ભી ઉનકે સાથ કરના બાકી હે. (અબૂ દાઉદ, ઈબ્ને માજહ, બયહકી, ઈબ્ને હબાન, ઈબ્ને નજ્જાર)

(૮૯) અબી સઈદા સાઅદી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હે રસૂલલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, ફરઝન્દકે લિઅે બાપકે સાથ નેક સુલૂક કરનેકી ચાર ચીઝેં બાકી રહ જાતી હે, ઉસ પર નમાઝ પળના, ઉસકે લિયે દુઆએ ખૈર કરના, ઉસકા અહદ ઉસકે બા'દ

પૂરા કરના, સિલ-એ-રહમી કરના, ઉસકે દોસ્તકા ઈકરામ કરના.
(બુખારી, મુસ્લિમ, કન્ઝુલ ઉમ્માલ)

અઝીઝ દોસ્તોસે હુસ્ને સુલૂફ :- (૯૦) ઈબ્ને ઉમર રદીયલ્લાહુ અન્હુસે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જો યાહે કે બાપકી કબ્રમ્ને નેકી પહુંચાએ તો વો બાપકે (ઈન્તેકાલકે) બા'દ ઉસકે અઝીઝો દોસ્તોસે નેક સુલૂફ કરે. (ઈબ્ને હબાન-અબૂ યા'લા)

(૯૧) ઈબ્ને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલયહુ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; નેકીમ્ને ઝયાદા નેકી યે હૈ કે આદમી અપને બાપકે મરનેકે બા'દ અપને બાપકે દોસ્તોસે મેલ-જોલ રખ્ખે. (અહમદ-અદબે મુફરદ-બુખારી, મુસ્લિમ-અબૂદાઉદ-તિર્મિઝી)

ખૂદકી બખ્શિશ :- (૯૨) અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)એ રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; વાલિદૈનકી મૌતકે બા'દ ઉનકા નાફરમાન લખકા ઉનકે લિએ હુમ્શા દુઆ કરતા હૈ યહાં તક કે અલ્લાહ ત્આલા ઉસકો અપને વાલિદૈન કે સાથ નેક સુલૂફ કરનેવાલા લિખતા હૈ. (ઈબ્ને અસાકિર)

હજજકી અદાઈ :- (૯૩) રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; અપને બાપ યા માંકી જાનિબસે જિસને હજજ અદા ક્રિયા તો ઉસસે ઉસકા હજજ અદા હો ગયા. ઓર ઉસ હજજકી ફઝીલત ઉસકો નસીબ હોગી. (દારેકુતની)

(૯૪) ઝૈદ બિન ઈરકમ (રદિયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જબ આદમી અપને વાલિદૈનકી જાનિબસે હજજ કરતા હૈ તો ઉનકે લિયે કબૂલ ક્રિયા જાતા હૈ ઓર ઉનકી રૂહે આસ્માન મ્ને ખૂશ હોતી હૈ. (દારે-કુતની)

(૯૫) ઈબ્ને અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ કે કબીલએ-જહનીયાકી એક સહાબીયા (રદીયલ્લાહુ અન્હા)ને

બારગાહે-નબવીમ્ને હાઝિર હો કર અર્ઝ કી, યા રસૂલલ્લાહ ! મેરી માં ને જો હજજ કરનેકી મન્નત માની વો અદા ન કર સકી ઓર વફાત પા ગયી. કયા ઉનકી તરફસે હજજ કર લૂં? ફર્માયા; હાં. ઉસકી તરફસે હજજ કરો. ભલા તેરી માં પર અગર કર્ઝ હોતા તો ઉસકો વો અદા કરતી થી યા નહી? ઈસી તરહ ખુદાકા કર્ઝ અદા કર કે વો અદાઈગીકા ઝયાદા મુસ્તહિક હૈ. (બુખારી)

(૯૬) એક દૂસરી હદીષ શરીફમ્ને હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કા ઈર્શાદ હૈ; જો અપને વાલિદૈનકી તરફસે હજજ કરે તો ઉનકી તરફસે હજજ અદા હો જાએ ઓર ઉસે (હજજ કરનેવાલી ઔલાદ કો) દસ હજજકા ષવાબ ઝયાદા મિલે. (દારે-કુતની)

કર્ઝ કી અદાઈ :- (૯૭) ઈબ્ને અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જિસને અપને વાલિદૈનકી તરફસે હજજ ક્રિયા યા ઉનકા કર્ઝ અદા ક્રિયા તો અલ્લાહ ત્આલા ઉસકો કયામતમ્ને અબરાર (નેક લોગો) કી જમાઅતમ્ને ઉઠાએગા. (તિબરાની)

(૯૮) અબ્દુર્રહમાન બિન સમરાહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જિસને વાલિદૈનકી કસમ પૂરી કી, ઉનકે કર્ઝ કો અદા ક્રિયા ઓર ઉનકો ગાલિયાં નહી દિલવાયા તો વો શખ્સ વાલિદૈનકે સાથ નેકી કરનેવાલા લિખ્ખા જાએગા. અગર યે ઉસકી ઝિંદગીમ્ને વો ના ફરમાન થા. ઓર જિસને ઉનકી કસમ પૂરી નહી કી, ઉનકા કર્ઝ અદા નહી ક્રિયા ઓર ઉનકો ગાલિયાં દિલવાયા તો નાફરમાન લિખા જાએગા અગર યે ઉસકી ઝિંદગીમ્ને વો વાલિદૈન કે સાથ નેક સુલૂફ કરનેવાલા થા. (તિબરાની)

નફલ સદકા :- (૯૯) ઈબ્ને ઉમર ઓર મુઆવિયા બિન હેદા (રદીયલ્લાહુ અન્હુમા)સે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જબ તુમ મ્ને કોઈ શખ્સ નફલ સદકા દે તો યાહિએ કે ઉસે અપને વાલિદૈનકી જાનિબસે કરે. કયૂં કે ઉસ્કા ષવાબ ઉન્હો ભી

મિલેગા ઓર ઉસ (સદકા દેનેવાલેકે) ષવાબમે કોઈ કમી નહી આએગી.
(તિબરાની-ઈબને અસાકિર)

હર જુમ્આકો ઓલાદકે આ'માલ પેશ :- (૧૦૦)

અબ્દુલ અઝીઝ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) કે વાલિદૈને રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; હર પીર ઓર જુમેરાતકો અલ્લાહ ત્આલા કે હુઝૂર આ'માલ પેશ હોતે હૈ. ઓર અમ્બિયા-એ-કિરામ ઓર વાલિદૈનેકે સામને હર જુમ્આકો પેશ હોતે હૈ તો વો (યા'ની અમ્બિયા અપને ઉમ્મતિયો કે ઓર વાલિદૈને અપની ઓલાદકે) નેક આ'માલ પર ખૂશ હોતે હૈ ઓર ઉનકે ચેહરે સફેદ ઓર ચમકદાર હો જાતે હૈ. અલ્લાહસે ડરો ઓર અપને મુરદોકો (ગુનાહોસે) ઈઝા ન પહુંચાઓ. (હકીમ)

જુમ્આકો ઝિયારતે-કબ્રે-વાલિદૈને :- (૧૦૧) અબૂ

હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જો અપને માં-બાપ દોનોં યા ઉનમેં સે કિસી એક કી કબ્રકી હર જુમ્આકે દિન ઝિયારત કરે તો અલ્લાહ ત્આલા ઉસકો બખ્શ દે ઓર વાલિદૈનેકે સાથ નેક સુલૂક કરનેવાલા લિખ્મા જાએ. (તિર્મિઝી-હકીમ)

(૧૦૨) અબૂબક્ર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જો શખ્સ જુમ્આકે દિન અપને વાલિદૈને યા ઉનમેં સે કિસી એક કી કબ્રકી ઝિયારત કર લે ઓર વહાં સૂરએ-યાસીન પઠે તો વો બખ્શ દિયા જાએ. (ઈબને-અદી)

(૧૦૩) ઉમ્મુલ મુઅમિનીન આઈશા (રદીયલ્લાહુ અન્હા)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; હર જુમ્આ વાલિદૈને યા ઉનમેંસે એકકી કબ્રકી ઝિયારત કરે ઓર વહાં સૂરએ-યાસીન પઠે તો યાસીનમેં જિતને હુઝૂફ હૈ ઉન સબકી તા'દાદકે બરાબર અલ્લાહ ત્આલા ઉસકી મગફેરત ફર્માએ. (ઈબને નજ્જાર, ઈબને અદી, અબૂ શૈખ, દયલમી, રાફઈ)

ઝિયારતે-કબ્રસે હજ્જકા ષવાબ :- (૧૦૪) ઈબને

ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જો સવાબ કી નિચ્ચતસે અપને વાલિદૈને દોનોં યા ઉનમેંસે કિસી એકકી ઝિયારત કરે તો વો એક હજ્જે મબરૂરકે બરાબર ષવાબ પાએ ઓર જો વાલિદૈને યા ઉનમેંસે કિસી એકકી કબ્રકી ઝિયારત કબરતસે કિયા કરતા હો તો ફરિશ્તે ઉસકી કબ્રકી ઝિયારતકે લિયે આયે (તિર્મિઝી, હકીમ)

સાલેહ ઓલાદકી દુઆ નફા'બખ્શ :- (૧૦૫) અબૂ

હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; મૌત કે બા'દ અમલ ખત્મ હો જાતા હૈ. લેકિન સિફ ત્રીન બાર્તે એસી હૈ કે મૌત કે બા'દ ભી જિનકા દુન્યામેં સિલસિલા બાકી રહેને તક ઉસકા ષવાબ ઓર નફા' મૈયતકો બરાબર પહુંચતા રહેતા હૈ. એક તો સાલેહ ઓલાદકી દુઆ અપને લિએ, દુસરે રફાહે આમકે લિએ બનાઈ ગઈ કોઈ ચીઝ, ત્રીસરે કિસી કો સિખાયા ગયા ઈલ્મ. (મુસ્લિમ-મિશકાત)

☆**વાલિદૈનેકી નાફર્માનીકા બુરા અંખમ**☆

વો મુજરિમ હૈ :- (૧૦૬) મઆઝ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) રાવી

હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; વાલિદૈનેકા નાફર્માન મુજરિમ હૈ. (ઈબને મુનીઅ-તિબરાની)

રંજુદા કરના :- (૧૦૭) અલી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત

હૈ, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જિસને અપને વાલિદૈનેકો (રંજુદા) કિયા તો ઉસને ઉનકી નાફર્માની કી. (ખતીબ, ફિલ્જામેઅ)

કિસી અમલમે નફા' નહીં :- (૧૦૮) ષૌબાન (રદીયલ્લાહુ

અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને

ફર્માયા; વાલિદૈન કે નાફર્માનકે સાથ કોઈ અમલ નફા' નહીં દેતા. (તિબરાની)

રિઝકે-મુન્કતઅ :- (૧૦૯) અનસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; જબ બંદા અપને વાલિદૈનકે લિએ દુઆ કરના ઘોળ દેતા હૈ તો ઉસકા રિઝક મુન્કતઅ હો જાતા હૈ (હાકિમ, દય્લમી)

ખૈરાતો-અદ્લ નામકબૂલ :- (૧૧૦) અબી અમામા (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; વાલિદૈનકે નાફર્માનસે અલ્લાહ તઆલા કિસી ખૈરાત ઓર અદ્લકો કુબૂલ નહીં ફર્માતા. (તિબરાની)

ફર્જો-નફ્લ નામકબૂલ :- (૧૧૧) અબૂ હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ જિસ પર ઉસકે વાલિદૈન બિલા ઝુલ્મ ગઝબનાક હો તો ઉસકી નમાઝ કુબૂલ નહીં હોતી. (અબુલ્હસન)

(૧૧૨) અબી અમામા (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; તીન અશ્બાસકા કોઈ ફર્જો-નફ્લ (અમલ) અલ્લાહ તઆલા કુબૂલ નહીં ફર્માતા. વાલિદૈનકા નાફર્માન, સદકા દેકર એહસાન જતાનેવાલા ઓર નેકી-વ-બદીકો તકદીરે-ઈલાહીસે ન માનનેવાલા. (ઈબને અબી આસિમ)

(૧૧૩) ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરતે આઈશા (રદીયલ્લાહુ અન્હા)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; વાલિદૈનકે નાફર્માન સે કહા જાતા હૈ કે તૂ જો યાહે તાઅત કર લે મેં તુઝે નહીં બખ્શતા (અબૂ નુઈમ)

ખુદાકી નઝરસે મેહરૂમ :- (૧૧૪) ઈબને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; કયામત કે દિન અલ્લાહ તઆલા વાલિદૈન કે નાફર્માનકી તરફ નહીં દેખેગા. (અહમદ-નિસાઈ-હાકિમ)

(૧૧૫) રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; અલ્લાહ

તઆલા વાલિદૈનકી નાફર્માન ઓલાદકો દોસ્ત નહીં રખતા. (મુસ્નદે ઈમામ અહમદ)

નાક પર ખાક પળે :- (૧૧૬) અબૂ હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; ઉસ શખ્સકી નાક પર ખાક પળે જિસકો માં-બાપ યા ઉનમેં સે કોઈ ઝિંદા હો યા બુળહે હોં ઓર ઉનકી ખિદમત ન કરકે વો અપને આપકો જન્નતકા મુસ્તહિક ન બનાએ. (મુસ્લિમ)

જન્નતસે મેહરૂમ :- (૧૧૭) અલી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) સે (ખતીબ)મેં ઈબને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) સે (હાકિમ નિસાઈમેં) ઈબને સઈદ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે, (ઈબને જરીર, મસ્નદે અબૂ યઅલા)મેં ઓર ઈબને અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે (તિબરાની-ખારાઈતી મેં) રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા; વાલિદૈનકા નાફર્માન જન્નતમેં નહીં જાએગા.

(૧૧૮) વાલિદૈનકે નાફર્માન પર અલ્લાહ તઆલાને જન્નત હરામ ફર્માયા હૈ. (મુસ્નદે ઈમામ અહમદ)

(૧૧૯) ઈબને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તીન શખ્સ જન્નતમેં નહીં જાએંગે : વાલિદૈનકા નફર્માન, મદર્ની વઝઅ બનાનેવાલી ઓરત ઓર દય્યૂષ. (નિસાઈ, હાકિમ, બઝઝાર)

(૧૨૦) મુજાહિદ રાવી હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈનકા નાફર્માન જન્નતકી ખૂશુ તક નહીં સૂંઘેગા. અગર યે વો પાંચસો બરસકે રાસ્તેકી મુસાફતસે ભી પાઈ જાએગી. (ઈબને જરીર)

(૧૨૧) અલી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે ભી એસી રિવાયત હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અગર યે વો હઝાર બરસકે રાસ્તેકી મુસાફતસે ભી પાઈ જાએગી. (દયલમી)

અલ્લાહકા મલ્હીન :- (૧૨૨) અલી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા,

અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર લા'નત કરે, જિસને અપને વાલિદૈન પર લા'નત કી. (અહમદ, મુસ્લિમ, નિસાઈ)

(૧૨૩) અલી (રદીયલ્લાહુ ત્યાલા અન્હુ)સે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈનકે નાફર્માન પર અલ્લાહ ત્યાલા લા'નત ફર્માતા હૈ. (હાકિમ)

(૧૨૪) અબૂ અય્યૂબ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈનકી નાફર્માની કબીરા-ગુનાહોસે હૈ. (ઈબ્ને જરીર)

(૧૨૫) રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અલ્લાહકે સાથ કિસીકો શરીક કરના, વાલિદૈનકી નાફર્માની કરના, નાહક કિસીકો કત્લ કરના ઝૂટી ગવાહી દેના ગુનાહે કબીરા હૈ. (બુખારી)

(૧૨૬) મુગીરા બિન શઅબા (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, બેશક ! અલ્લાહ ત્યાલાને તુમ પર માંઓંકી નાફર્માનીકો હરામ કર દિયા હૈ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ગાલી દેના :- (૧૨૭) રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જો શખ્સ અપને વાલિદૈનકો ગાલી દે ઉસકો મારો ઓર જો ઉનકો મારે ઉનકો કત્લ કરો. (દયલમી)

(૧૨૮) ઈબ્ને ઉમર (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અપને વાલિદૈનકો ગાલિયાં દેના કબાઈર ગુનાહસે હૈ, વો ઈસ તરહ કે આદમી જબ કિસી દૂસરેકે બાપકો ગાલી દેતા હૈ તો વો ભી ઉસકે બાપકો ગાલી દેતા હૈ ઓર અગર માંકો ગાલી દેતા હૈ તો વો ભી ઉસકી માંકો ગાલી દેતા હૈ. (બુખારી, મુસ્લિમ, તિર્મિઝી)

બાપકી બદદુઆ ફોરન ફુબૂલ :- (૧૨૯) હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, તીન દુઆઓં ઐસી હૈં જિનકે મકબૂલ હોનેમં

કોઈ શક નહીં. એક મઝલૂમકી દુઆ, દૂસરી મુસાફિરકી દુઆ ઓર તીસરી બાપકી અપને બેટે પર બદદુઆ. (તિર્મિઝી)

નોટ :- લિહાઝા ઓલાદકો ઐસી હરકતસે પરહેઝ કરના ચાહિએ જિસસે વાલિદૈનકો ઉનકે હક્કમં બદ દુઆ કરની પળે ઓર વાલિદૈનકો ભી હત્તલ-ઈમ્કાન ઓલાદ પર બદ દુઆ કરનેસે બચના ચાહિએ, તા કે બા'દમં પછતાના ન પળે.

મોતકે વક્ત કલ્મા નસીબ ન હો :- (૧૩૦) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઓફી (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ, રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અલ્કમા નામી એક નોજવાન જબ હાલતે નઝઅમં થા. કલ્મા તલ્કીન કિયા ગયા તો ન કહ સકા. હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કો ખબર હૂઈ તો આપ તશરીફ લે ગએ ઓર ફર્માયા, કહે "લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ" કહા મુઝસે કહા નહીં જાતા. ફર્માયા, ક્યોં ? અર્ઝ કિયા ગયા વો શખ્સ અપની માંકો સતાતા થા. રહમતે-આલમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ઉસકી માંકો (જો નારાઝ થી) બુલાકાર ફર્માયા, યે તેરા બેટા હૈ ? અર્ઝ કી હાં. ફર્માયા, તો સુન લે એક અઝીમુશ્શાન આગ ભળકાઈ જાએ ઓર કોઈ તુઝસે કહે કે અગર તૂ ઈસકી શફાઅત કરે તો હમ ઈસે ધોળ દેતે હૈં, વરના ઉસકો જલા દેંગે. કયા ઉસ વક્ત તૂ ઈસકી શફાઅત કરેગી. અર્ઝ કી, યા રસૂલુલ્લાહ ! શફાઅત કરુંગી. ફિર તૂ અલ્લાહકો ઓર મુઝે ગવાહ કર લે કે તૂ ઈસસે રાઝી હો ગઈ. ઉસને અર્ઝ કી, ઈલાહી ! મેં તુઝે ઓર તેરે રસૂલકો ગવાહ કરતી હૂં કે મેં અપને બેટેસે રાઝી હૂં. ઉસકે બા'દ સૈયદે-આલમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને જવાનસે ફર્માયા, અય લળકે કહ "લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહુ વહદહૂ લાશરીક લહૂ વઅશહદુઅન્ન મુહમ્મદન અબ્દુહૂ વરસૂલુહ" (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ઉસ જવાનને કલ્મા પળહા ઓર ઈન્તેકાલ કિયા. હુઝૂરને ફર્માયા, શુક હૈ ઉસ ખુદાકા જિસને મેરે વસીલે ઈસકો દોઝખસે બચા લિયા. (તિખરાની)

દુનિયા હી મં અઝાબ (૧૩૧) અબૂ બક (રદીયલ્લાહુ

અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, વાલિદૈનકી નાફર્માનીકા અઝાબ અલ્લાહ ત્આલા દુનિયામૈ જલ્દ દેગા. (તારીખે બુખારી, તિબરાની)

(૧૩૨) રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, બંદેકે તમામ ગુનાહોસે જો યાહે અલ્લાહ ત્આલા બરોઝે કયામત બખ્શ દેતા હૈ. અગર વાલિદૈનકી નાફર્માનીકે ગુનાહકો નહીં બખ્શતા કે વાલિદૈનકી નાફર્માની ગુનાહકા અઝાબ ઈસ દુનિયામૈ મરનેસે પહેલે દે દેતા હૈ. (બયહકી)

તેઝ નઝર :- (૧૩૩) ઉમ્મુલ મુઅમિનીન આઈશા (રદીયલ્લાહુ અન્હા)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જિસને અપને બાપકી તરફ નઝરકો તેઝ ક્રિયા (યા'ની ગુસ્સેસે દેખા) તો વો અપને બાપકે સાથ નેકી કરનેવાલા નહીં હૈ. (ખરાઈતી, તિબરાની, ઈબ્ને મદવીયા)

દોઝખકા અઝાબ :- (૧૩૪) ઈબ્ને અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, જિસને અપને વાલિદૈનકો નારાઝ રખકર શામ ક્રિયા તો ઉસકે લિએ દોઝખકે દો દરવાઝે ખુલ જાતે હૈ. અગર વાલિદૈનમૈસે એક (નારાઝ) હૈ તો એક દરવાઝા. સહાબાને અર્ઝ ક્રિયા, અગર વાલિદૈન ઉસ પર ઝુલ્મ ક્રિએ હો તો ? આપને ફર્માયા, અગર ચે ઉસ પર ઝુલ્મ ક્રિએ હો. (દયલમી)

(૧૩૫) ઝૈદ બિન અરકમ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે ભી ઈસ હદીષકી રિવાયત હૈ. (દાર કુતની)

(૧૩૬) અબૂ હુરૈરહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે રિવાયત હૈ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ફર્માયા, અબ્દુલ્લાહ બિન હિરાશકી રાન દોઝખમૈ ઓહદકે પહાળકી માનિન્દ હૈ ઔર ઉસકા દાળહ અન્ડેકી માનિન્દ હૈ. અર્ઝ ક્રિયા ગયા, ચે કિસ વજહસે હૈ ? તો ઈર્શાદ હુવા, "વો અપને વાલિદૈનકા નાફર્માન થા." (તિબરાની)

★ જન્મતકા દરવાઝા ★

ખૂશ હોં વાલિદ તો ખૂશ નસીબ હૈ આપ, ઉનકી બદ ખિદમતી વરના હૈ પાપ હૈ હદીષે-રસૂલ-પાક "આઝમ", ખુલ્લકા બાબ દાખિલા હૈ બાપ

* તીસરા બાબ *

અઝમતે વાલિદૈન અમ્બિયા-એ-કિરામ
(અલૈહિમુસ્સલામ) કી નઝરમૈ :-

ઝેલમૈ અમ્બિયાએ-કિરામ (અલૈહિમુસ્સલામ)કે ચંદ મુન્તખબા એસે વાકયાત દર્જ ક્રિએ જાતે હૈ જિસસે વાલિદૈનકી અઝમતો-ઈઝ્ઝતકા ષખૂત મિલતા હૈ. એસી નાફર્માન ઔલાદકી જહાં મિઘાલૈ પેશ કી ગઈ હૈ, જો ખુદાકે નાફર્માન ષાબિત હુએ તો, વહી એસી સઆદતમંદ ઔલાદકા ભી તઝકિરા ક્રિયા ગયા હૈ, જિન્હુ અપને વાલિદૈનકી ઈતાઅતો-ફર્માબરદારીકી બદૌલત હક્ક તઆલાને બેપનાહ નેઅમતોસે નવાઝા. ઈન દોનો પહેલૂઓસે વાલિદૈનકી અઝમતકા બૈન ષખૂત મિલતા હૈ.

(૧) દુનિયાકા પહેલા નાફર્માન બેટા :- હઝરત આદમ (અલૈહિસ્સલામ)કો હઝરત હવ્વાકે બતનસે બીસ હમલકે ઝરીઆ ચાલીસ બચ્ચે ઈસ તરહ પૈદા હુએ કે હર હમલમૈ એક લળકા એક લળ કી એક સાથ પૈદા હોતે થે. સબસે પહેલે હમલસે "કાબીલ" ઔર ઉસકી બહન "અકમીલા" પૈદા હુએ. એક સાલ બા'દ દૂસરે હમલસે "હાબીલ" ઔર ઉસકી બહન "લીવા" પૈદા હુએ. ઉસ ઝમાનેમૈ સાથ પૈદા હોનેવાલી બહનસે નિકાહ હરામ થા. અલબત્તા દૂસરે હમલકી બહન હલાલ હોતી થી. ચૂંકે અકલીમા ખૂબસૂરત થી ઈસ લિએ ઉસકે સાથ પૈદા હુવા ભાઈ કાબીલ ઉસીસે નિકાહકા ખ્વાહિશમંદ થા. જિસકો આદમ

(અલૈહિસ્સલામ)ને હરામ કરાર દિયા ઓર ફર્માયા કે અકલીમાકા નિકાહ હાબીલસે હલાલ હૈ ઓર કાબીલકે લિએ લીવા હલાલ હૈ ઓર યે રબ તઆલાકે એહકામકે મુતાબિક હૈ, લેકિન કાબીલ અપની ખૂબસૂરત બહન અકલીમાસે હી નિકાહ પર ઈસરાર કરતે હુએ અપને વાલિદસે કહેને લગા કે આપ ઝૂટ કહતે હૈ. રબ તઆલાકા યે હુકમ નહીં હૈ, બલકે આપકી અપની રાઈ હૈ ક્યોં કિ આપ હાબીલકો ઝયાદા યાહતે હૈ. ઈસ તરહ કાબીલ નાકાબિલો-નાલાયક હોતે હુએ અપને વાલિદકા દુન્યામૈં પહલા નાફર્માન બેટા ધાબિત હુવા.

(૨) બાપકા નાફર્માન, ખુદાકા મરદૂદ :- બિલ આબિર હઝરત આદમ (અલૈહિસ્સલામ)ને હિદાયત દી કે તુમ દોનોં અકલીમાકે મુતઅલિલક અપની-અપની કુર્બાનિયાં પેશ કરો. જિસકી કુર્બાની કબૂલ હો જાએ, વહી અકલીમાસે નિકાહ કરે. જિસસે દોનોંને ઈત્તેફાક કર લિયા. કાબીલ ખેતી બાળી કરતા થા ઓર હાબીલ જાનવર પાલતા થા. ઈસ લિએ હાબીલને નિહાયત નફીસ દુમ્બા ઝબ્હ કિયા ઓર કાબીલ નિહાયત નાકિસો-નાકારા ગેહૂંકી કુછ મિકદાર લે આયા ઓર દોનોંને અપની અપની કુર્બાનિયાં એક પહાળ પર રબ દી. ઉસ ઝમાનેમૈં કુર્બાની કબૂલ હોનેકી અલામત યે થી કે સફેદ રંગકી ગૈબી આગ આસ્માનસે આતી ઓર એક આનમૈં કુર્બાનીકી ચીઝકો જલા જાતી થી ઓર મરદૂદ કુર્બાની પર આગ ન આતી ઓર ન જલાતી. વો યૂંહી પળી રહેતી થી. કુર્આને પાકમૈં ઈસીકા ઝિક હૈ કે.....

”إِذْ قَرَّبْنَا قُرْبَانًا فَتَقَبَّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ“
(માએદહ-૨૭)

તર્જુમા :- જબ દોનોંને કુર્બાની પેશ કી તો દોનોંમૈંસે એક કી કબૂલ કર લી ગઈ ઓર દૂસરેકી કબૂલ ન કી ગઈ. યા'ની હાબીલકી કુર્બાની કબૂલ ઓર કાબીલકી કુર્બાની રદ હો ગઈ. ઈસ તરહ બાપકા નાફર્માન બેટા ખુદાકે પાસ ભી મરદૂદ હો ગયા ઓર ખુદાકે ઉસ ફૈસલેસે ભી સરકશ હોકર બિલ-આબિર ઉસને હાબીલકો કતલ ભી કર ડાલા. નાફર્માન બેટેકી નીઝ એક ઓરતકે લિયે કત્લો-ખૂનકી દુનિયામૈં યે સબસે પહેલી મિષાલ થી.

(૩) નાફર્માન બેટા તૂફાનમૈં ગર્ક :- હઝરત નૂહ (અલૈહિસ્સલામ)કી કાફિરો-સરકશ કૌમ પર તૂફાનકી શકલમૈં અઝાબે ઈલાહી નાઝિલ હુવા ઓર હક્ક તઆલાકી હિદાયત પર આપ અપની બનાઈ હૂઈ કશ્તીમૈં ઈમાનદારોંકે સાથ સવાર હો ગએ. તો આપકા કાફિર બેટા કિન્આન આપકી કશ્તીમૈં નહીં આયા. આબિરી વકત આપને કિન્આનસે ઈમાનકી દા'વત કુર્આનકે ઈન અલ્ફાઝમૈં કી.....

وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يٰبُنَيَّ اَرْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ
الْكَافِرِينَ (سُور-۱۱)

તર્જુમા :- "યા'ની" :- ઓર નૂહને અપને બેટેકો પુકારા ઓર વો ઉસસે કનારે થા. અય મેરે બચ્ચે ! હમારે સાથ સવાર હો જા ઓર કાફિરોંકે સાથ ન હો. લેકિન કિન્આન ઈમાન હી ન લાયા. ઈસ લિએ કશ્તીમૈં ઉસકે લિએ કોઈ જગહ ન થી. નતીજા યે હુવા કે દીગર કાફિરોંકે સાથ કિન્આન ભી પાનીમૈં ગર્ક હોને લગા. જિસકો નૂહ (અલૈહિસ્સલામ) દેખ ન સકે, તો બારગાહે ઈલાહીમૈં અર્ઝ કી, અય મેરે રબ ! મેરા બેટા ભી તો મેરા ઘરવાલા હૈ ઓર તેરા વા'દા ભી સચ્ચા હૈ. ગોયા કે બેટેકો બચાનેકી એક ઈસ્તદઆ થી. હક-તઆલાને ઉસકે ખિલાફ મુતનબ્બિહ્ ફર્માયા કે કિન્આન તેરે એહલે બૈતમૈં નહીં હૈ, ઉસકા અમલ ગૈર સાલેહ યા'ની વો બદઅકીદગીકા પૈકર હૈ.

જૈસા કે ઈશાદે રબ્બાની હુવા "અય નૂહ ! મુઝસે વો બાત ન માંગ જિસકા તુઝે ઈલ્મ નહીં. મૈં તુઝે નસીહત ફર્માતા હૂં કે નાદાન ન બન. બિલ આબિર કિન્આનકો પહલે તો કાફિરોંકી સોહબત ઓર ફિર બાપકી નાફર્માનીને દુન્યા-વ-આખેરતમૈં બરબાદ કર ડાલા. અશરફુત્-તફાસીરમૈં હૈ કે કિન્આનકા ડૂબના ભી ખૂદ નૂહ (અલૈહિસ્સલામ)કી બદદુઆકા નતીજા થા કે જો કુર્આની-અલ્ફાઝમૈં ઈસ તરહ હૈ.

رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا
(નૂહ)

તર્જુમા :- યા'ની અય મેરે રબ ! ઝમીન પર કાફિરોંમૈંસે કોઈ બસનેવાલા

ન છોળ. ઈસ (બદ) દુઆમેં કિસી કાફિરકો નૂહ (અલૈહિસ્સલામ)ને મુસ્તખા નહીં ફર્માયા. ન કિન્આનકો ઓર ન કિસી ઓર અપને ઘરવાલે કાફિર કો. લિહાઝા આપકી પિછલી (બદ) દુઆ કબૂલ હુઈ ઓર કાફિર બેટા ગર્ક હો ગયા.

પિસરે નૂહ બા બદાં બનશિસ્ત ખાનદાને બતૂનશ ગુમ શુદ યા'ની કિન્આનને એક પૈગમ્બરકા બેટા હોતે હુએ બુરોંકી સોહબત ઓર હમનશીની ઈખ્તેયાર કી તો ઉસકા ખાનદાન હી બર્બાદ હો ગયા.

(૪) ઔલાદકે હક્કમેં બાપકી નેક દુઆ :- જબ ખુદાકે મુકદ્દસ ઘર યા'ની કા'બતુલ્લાહ યા'ની ખાનએ કા'બાકી તા'મીરકા વકત આયા તો હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈહિસ્સલામ) તા'મીરમેં અપને વાલિદ ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ)કે હર તરહ મુઆવિન ષાબિત હુએ. યુનાન્હે આપ પન્થર ઉઠા ઉઠા કર જાતે હૈં ઓર વાલિદે મોહતરમ રખતે જાતે થે. ઉસ મોકે પર આપકે લબસે જો દુઆઈયા, તરાના બુલંદ હુવા કુઆન શરીફ ઈન અલ્ફાઝમેં બયાન કરતા હૈં.....

رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
(બકરહ-૧૨૯)

તર્જુમા :- યા'ની "અય મેરે રબ ! એક રસૂલ ભેજ જો ઈન હી મેંસે હો. જો તેરી આયાત ઉન પર તિલાવત કરે ઓર ઉન્હેં કિતાબુલ્લાહ ઓર ઉસકે અસરારકી તા'લીમ દે ઓર ઉનકે દિલોંકો પાકીઝગી અતા કરે. બેશક ! તૂહી ઈઝ્ઝતો—હિકમતવાલા હૈં. ઓર યે ઉસ આરઝૂકા ઈઝહાર થા જિસકો પૂરા કરતે હુએ હક્ક તઆલાને હઝરત ઈબ્રાહીમ—વ—ઈસ્માઈલ (અલૈહિસ્સલામ)કી હી નસ્લ ઓર ઔલાદમેં ખાતમન્નબીય્હીન, રહમતુલ્લિલ્ આલમીન હઝરત મુહંમદ રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહો અલૈહિ વસલ્લમ)કો પૈદા ફર્માયા. યુનાન્હે હુઝૂરને ઈસ પર નાઝ કરતે હુએ ફર્માયા કે મેં દુઆએ ઈબ્રાહીમકા નતીજા હૂં.

(૫) ઈતાઅત ગુઝાર બાપ ઓર ફર્માબરદાર ફરમંદ :-

હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ) એક જલીલકદ્ર પૈગમ્બર થે. જિનકી સારી ઝિંદગી ખુદાપરસ્તી, હક્કગોઈ ઓર ખુદાકી રાહમેં અપના સબ કુછ કુર્બાન કર દેનેકે જઝબેસે સરશાર, ફિદાકારીકા બેહતરીન નમૂના થી. આપકો ખ્વાબમેં ઈશારા—એ—ખુદાવંદી હુવા કે વો અપને ચહીતે બેટે ઈસ્માઈલ (અલૈહિસ્સલામ)કો ખુદાકી રાહમેં ઝબ્હ કર દે. યુનાન્હે આપ અપને હોનહાર બચ્ચેકા હાથ પકળકર જંગલમેં લે ગયે ઓર ખુદાકા હુકમ સુનાતે હુએ દર્યાફત કિયા....

”فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ”

(સાફ્ફાત-૧૦૨)

યા'ની બેટે બતાઓ ! તુમ્હારી કયા રાઈ હૈં ? ખુદા ઓર વાલિદૈનકે નિહાયત ફર્માબરદાર ઈસ્માઈલને બિલા તરદુદ રાઝી હોકર જવાબ દિયા કે,

”يَأْتِي أَفْعَلٌ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ

(સાફ્ફાત-૧૦૨)

તર્જુમા :- યા'ની "અબ્બા જાન ! ખુદાને આપકો જિસ તરહ હુકમ દિયા હૈં ઉસે કર ગુઝરિએ, ઈન્શાઅલ્લાહ ! આપ મુઝે સાબિર પાએંગે."

યુનાન્હે આપને બેટેકો લિટા દિયા ઓર ગરદન પર છુરી ફેરની શુરૂ કર દી. મલાએ—આ'લામેં ઉસ વકત એક શોર મચ ગયા. ફરિશ્તે ચીખ ઉઠે, મગર ન તો ઈબ્રાહીમકે હાથમેં કોઈ લગ્ઝિશ આઈ ઓર ન હી હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈહિસ્સલામ)કી પેશાની પર કોઈ શિકન આઈ. ખુદાકે ઈસ ઈમ્તેહાનમેં બાપને ખુદાકે હુકમકી તા'મીલમેં કોઈ કસર ન છોળી ઓર બેટેને સઆદતમંદીકા પૂરા હક્ક અદા કિયા. અલ્લાહ તઆલાકે હુકમ પર જન્નતકા એક ફરબા દુમ્બા વહાં લાયા ગયા ઓર હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈહિસ્સલામ)કે બદલે ઉસકો કુર્બાન કર દિયા ગયા. બાપકો બલીલુલ્લાહ ઓર બેટેકો ઝબીહુલ્લાહકે ખિતાબાતસે નવાઝા ગયા ઓર ઉન દોનોંકી યાદકો તાકયામત ઝિન્દા—વ તાઝા રખનેકી ખાતિર કુર્બાનીકી ઈસ સુન્નતકો શરીઅતે મુસ્તફાકા જુઝ—વ—લાઝિમ બના દિયા ગયા. સૂરએ—સાફ્ફાતકી આયત નમ્બર (૧૦૧ સે ૧૦૮) મેં યહી

વાક્યા બયાન ફર્માયા ગયા હૈ.

(૬) બાપકે ઈશારે પર બીવીકો તલાક :- કુર્આને હકીમમે ઈસકા ઝિક હૈ કે મશિયતે યઝદી કે પેશે નઝર હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ) અપની ઝવજા બીબી હાજરા ઓર શીરખ્વાર ફરઝંદ ઈસ્માઈલ (અલૈહિસ્સલામ)કો બેઆબો-ગયાહ વાદીમે ધોળકર વાપસ હો ગએ. રિવાયત હૈ કે એક અર્સા બાદ જબ અલ્લાહકે ખલીલ અપને ફરઝંદકી ખબર લેને ગએ ઓર ઉનકા દરવાઝા ખટખટાયા તો પતા ચલા કે આપકે શાદી-શુદા જવાન ફરઝંદ બાહર ગએ હૈ. અલબત્તા ઉનકી બીવી મકાનમે થીં, લેકિન વો અપને મોહતરમ ખુસરકે સાથ બળી સર્દમહરી ઓર બેએ'તેનાઈસે પેશ આર્થી. વાપિસ હોતે હુએ આપ અપને ફરઝંદકે નામ પે પયામ ધોળ ગએ કે "તુમ્હારે ઘરકી ચૌખટ બદલ દો!" સઆદતમંદ ફરઝંદ ઘર આએ તો અપને વાલિદૈ-માજિદકા ઈશારા સમઝ ગએ ઓર અપની ઉસ બીવીકો તલાક દેકર દૂસરા અકદ કર લિયા. કુછ અર્સે બા'દ દૂબારા હઝરત ખલીલ અપને ફરઝંદકે મકાન પર આએ તો ઈસ બાર ભી હઝરત ઈસ્માઈલ (અલૈહિસ્સલામ) ઘર ન થે. અલબત્તા વહાં મૌજૂદ ઉનકી બીવીને અપને ખુસરકે સાથ નિહાયત અદબો-એહતેરામ ઓર ખૂશ અખ્લાકી વ તવાઝોઅકા મુઝાહિરા કિયા. ઈસ દફા વાપસ હોતે હુવે આપ ફરઝંદકે લિયે યે પૈયામ ધોળ ગયે કે "ઘરકી મૌજૂદા ચૌખટ અચ્છી હૈ. ઉસકી હિફાઝત કરો" ઓર યહી વો ખૂશ કિસ્મત ખાતૂન હૈ જો નૂરે મુહમ્મદી (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કી અમીન ધાબિત હૂઈ ઓર જિનસે આગે ઉનકી નસલ જારી હૂઈ.

ઈસ વાકઓમે એક ઈતાઅત શિઆર બેટેને મહઝ અપને વાલિદકી ખૂશનૂદીકી ખાતિર ઉનકે સિફ એક ઈશારે પર બીવીકો ભી તલાક દેના ગવારા કર લિયા ઓર ઈસ તરહ વાલિદકી અઝમતકી એક નઝીર કાયમ કર દી.

(૭) મૂસા (અલૈહિસ્સલામ)કી અલ્લાહ ઓર વાલિદૈન :- હઝરત મૂસા (અલૈહિસ્સલામ)કો અતા કરદા અલ્હાવ (તખ્તિયો) પર

લિખા થા "અલ્લાહ ત્આલા ફર્માતા હૈ કે તૂ મેરી ઓર અપને વાલિદૈનકી શુકુગુઝારી કર. ફિર મૈં તુઝકો મસાઈબસે બયાઊંગા ઓર તેરી ઉમ્મમે ઝયાદતી કરૂંગા ઓર તુઝકો અચ્છી ઝિંદગીકે સાથ ઝિંદા રખ્બૂંગા ઓર ઈસ ખેરસે તુઝકો ફાયદા દૂંગા. (ઈબ્ને અસાકિર) ઈસી તરહ અબૂ નુઈમમે રિવાયત હૈ કે અલ્લાહ ત્આલાને વહી ફર્માઈ, "અય મૂસા ! આક (નાફર્માન) શખ્સકા એક કદમ દુનિયાકે પહાળોંકી તમામ કંકરિયોંકે બરાબર ગિરા હૈ." મૂસા (અલૈહિસ્સલામ)ને અઝ કિયા, રબ ! આક લૂન હૈ ? તો ઈશાહ હુવા કે "જબ બેટા અપને વાલિદૈનકો યૂં જવાબ દેતા હૈ કે **લા લબૌક** યા'ની નહીં આતા ! જાઓ !

(૮) બાપકા એહતેરામ ન કરને પર ખુદાકા ગુસ્સા :-

હઝરત યા'કૂબ (અલૈહિસ્સલામ) જબ અપને ફરઝંદ હઝરત યૂસુફ (અલૈહિસ્સલામ)કે પાસ તશરીફ લાએ તો વો અપને વાલિદૈ-માજિદકે ઈસ્તિકબાલકે લિએ ખળે ન હુએ. યુનાન્યે અલ્લાહ ત્આલાને વહી ફર્માઈ કે અય યૂસુફ ! કયા તુમ અપને વાલિદકે લિએ ખળે હોનેકો બહોત ખુરી ખાત સમઝતે હો ! મુઝે અપને ઈઝ્ઝતો-જલાલકી કસમ ! મૈં તુમ્હારે સલબમે સે નબી પૈદા ન કરૂંગા.

(૯) ફર્માબરદાર બેટા ખુદાકો મહેબૂબ :- હઝરત ઝકરિયા (અલૈહિસ્સલામ) કિબર સન્નીકો પહુંચ ચૂકે થે. એક રિવાયતમે હૈ ૮૦ બલ્કે ૧૨૦ બરસની ઉમ્મ હો ગઈ થી ઓર અબ તક ઓલાદસે મહેરૂમ થે. અપની ઝઈફીસે બઝાહિર માયૂસ થે, મગર ખુદાકી રહમતસે નાઉમ્મીદ નહીં થે. યુનાન્યે બારગાહે યઝદીમે ઓલાદકી દુઆ કબૂલ હૂઈ ઓર આપકો એક સાલેહ ઓર ખુદાતરસ બેટા યહ્યા અતા હુવા. હઝરત યહ્યા (અલૈહિસ્સલામ) બચપનહીસે પાકીઝા સિફત ઓર મુત્તકી થે. લળકપનમે અપને વાલિદકી વાઅઝમે દોઝખકા હાલ સુનતે તો રોના શુરૂઅ કર દેતે ઓર બેતહાશા ખૌફે-ખુદાસે આંસૂં બહાયા કરતે. કભી ગારમે જાકર છુપ જાતે ઓર રોનેમે ગુઝાર દેતે, લેકિન આપકી વાલિદા

"ઐશાઅ" જબ તલાશે—બિસ્વારકે બા'દ બેટે તક પહુંચ કર ઘર આનેકી પ્વાહિશ કરતી તો અપની માંકે હુકમકી તા'બીલમ્મે માંકે સાથ આ જાતે. આપ અપને વાલિદૈનકે નિહાયત ઈતાઅતગુઝાર ઔર ઉનકે સાથ નેક સુલૂક કરતે થે. ઉનકી નાફમાની કભી ન કરતે. જિસકી તસ્દીક કુઆનને ભી યું ફર્માઈ કે "યહ્યા અપને વાલિદૈનસે નેક સુલૂક કરનેવાલા થા ઔર સરકશો—નાફમાન નહી થા." (મુલાહેઝા હો કિતાબે હાઝાકે પહેલે બાબમ્મે સિલસિલા નંબર—૧૪ કી આયત યા'ની સૂરએ મરયમ કી આયત નંબર—૧૪ કી તશરીહ.)

(૧૦) માંકા ફર્માબરદાર ખુદાકો પસંદ :- હઝરત ઈસા (અલૈહિસ્સલામ)ને અપની વાલેદાકે સાથ જો હુસ્ને સુલૂક ફર્માયા ઔર ઉનકી નાફમાની હરગિઝ ન કી તો ખુદાકે મહેબૂબ બને. ઈસકે તફસીલી વાકયેકે લિયે મુલાહેઝા હો કિતાબે હાઝાકે પહેલે બાબકી આયત સિલસિલા નંબર—૧૫ કી તશરીહ.

(૧૧) બેટેકી ઝબાન પર કલામે—ઈલાહી ઔર બાપકી મગફેરત :- કુઆને હકીમસે કબ્લ આઈ આસ્માની કિતાબોમ્મે ભી બિસ્મિલ્લાહકી આયત મૌજૂદ થી. જિસકી બદૌલત અઝાબે—ઈલાહીસે હિફાઝતો—નજાત હાસિલ હોતી થી. યુના—યે "બિસ્મિલ્લાહિર્હુમાનિર્હીમ"કી તફસીરમ્મે લિખા હૈ કે હઝરત ઈસા (અલૈહિસ્સલામ)કા એક કબ્ર પરસે ગુઝર હુવા. નિગાહે—નબુવ્વતને દેખા કે સાહિબે—કબ્ર પર સખ્ત અઝાબ હો રહા હૈ. આપ ચંદ કદમ આગે ગએ ઔર બા તહારત હોકર વાપસ આએ તો યે મુલાહેઝા ફર્માકર બહોત હેરાન હો ગએ કે ચંદ લમ્હે કબ્લ જિસ કબ્રવાલે પર અઝાબ હો રહા થા, અબ ઉસી પર ખુદાકે નૂરો—રહમતકી બારિશ હો રહી હૈ. ઈસકા સબબ જાનનેકે લિયે બારગાહે યઝદી મેં રુજૂઅ હૂએ તો ઈશાદે—બારી હુવા, અય "રૂહુલ્લાહ !" યે શખ્સ ઝિંદગીમ્મે સખ્ત ગુનેહગાર ઔર બદકાર થા. ઈસ લિએ અઝાબમ્મે ગિરફાર ક્રિયા ગયા થા. લેકિન મરતે વકત

ઉસને અપની બીવીકો હામેલા છોળા થા. જિસે બેટા પૈદા હુવા. વો બળા હુવા તો માંને આજ ઉસકો મકતબમ્મે ભેજા, જહાં ઉસ્તાદને ઉસ અભી—અભી બિસ્મિલ્લાહ પળાયા હૈ. મુઝે હયા આઈ કે ઝમીનકે અંદર મેં ઉસ શખ્સકો અઝાબ કેસે ઠૂંકે જિસકા બેટા ઝમીન પર મેરા નામ લે રહા હૈ. ઈસ લિએ બાપ પર નાઝિલ હોનેવાલે અઝાબકો ફૌરન રહમતસે બદલ દેનેકા મેંને હુકમ દિયા. પતા ચલાકે નેક ઔર કુઆન પળનેવાલી ઔલાદકે તુફેલમ્મે વાલિદૈનકો અઝમત નસીબ હોતી હૈ.

(૧૨) અઝમતે વાલિદૈન ઔર રસૂલે—કરીમ :-

(સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)

હુઝૂર નબીયે કરીમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કી ઉમ્મ શરીફ જબ છે બરસકી હો ગઈ તો આપકી વાલેદા—માજેદા બીબી આમેના (રદીયલ્લાહુ અન્હા) આપકો સાથ લેકર મદીના મુનવ્વરામ્મે હુઝૂરકે દાદાકે નૌનિહાલ બનૂ અદી બિન નજ્જારકે રિશ્તેદારોકી મુલાકાતકે લિએ યા અપને શૌહરે—મરહૂમ (યા'ની હુઝૂરકે વાલિદે માજિદ હઝરત અબ્દુલ્લાહ)કી કબ્રકી ઝિયારતકે લિએ તશરીફ લે ગયી. વહાંસે વાપસી પર અબવા નામી ગાંવમ્મે હઝરતે આમેના (રદીયલ્લાહુ અન્હા)કી વફાત હો ગઈ ઔર વહીં મદફૂન હુઈ. હુઝૂરકે વાલિદે હઝરત અબ્દુલ્લાહકી વફાત તો ઉસી વકત હો ગઈ થી જબ કે આપ અપની વાલેદા હઝરતે આમેના (રદીયલ્લાહુ અન્હા)કે શિકમે—અતહરમ્મે થે ઔર હમલ શરીફકો સિર્ફ દો મહીને પૂરે હુએ થે. ઈસ તરહ હુઝૂરકે સર પરસે અપની વિલાદતે મુબારકાસે કબ્લ અપને વાલિદે માજિદકા ઔર કમસીનીમ્મે હી અપની માદરે મહેરબાનકા સાય—એ—શફકત ઉઠ ચૂકા થા. ઉસકે બાવજૂદ આપને હઝરતે બીબી આમેના(રદીયલ્લાહુ અન્હા)કે મઝારે અકદસકી ઝિયારત ફર્માકર અપની વાલેદાકી અઝમતકા ઈઝહાર ફર્માયા. જિસકા ઝિક અહાદીષકી મુસ્તનદ—વ—સહીહ કિતાબ, મુસ્લિમ, નિસાઈ ઔર તિર્મિઝીમ્મે મૌજૂદ હૈ.

(੧੩) ਰਯਾਓ ਵਾਲੇਫਾਕੇ ਲਿਯੇ ਫੁਯੂਰਕਾ ਅੇਠਤੇਰਾਮ :-

ਅਲਯਤਾ ਅਯੂ ਫਾਓਫ ਐਰ ਮਿਸ਼ਕਾਤਮੇ ਓਯਰਤ ਅਯੂ ਅਕੀਲ (ਰਈਯਲਵਾਫੁ ਅਨ੍ਫੁ)ਸੇ ਰਿਵਾਯਤ ਫੈ ਕੇ ਅੇਕ ਖਾਰ ਫੁਯੂਰ (ਸਲਵਲਵਾਫੁ ਅਲੈਓਿ ਵਸਲਵਮ) "ਯਾ'ਰਾਨਾ"ਕੇ ਮਕਾਮ ਪਰ ਗੋਸ਼ਤ ਤਕਸੀਮ ਫ਼ਰਮਾ ਰਫੇ ਥੇ ਕੇ ਅੇਕ ਯਓਫ਼ਾ ਖਾਤੂਨ ਤਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਾਓਓ. ਯਿਨਕੇ ਓਸ਼ਤਕਯਾਲਕੇ ਲਿਅੇ ਸਰਕਾਰੇ ਫੋਆਲਮ (ਸਲਵਲਵਾਫੁ ਅਲੈਓਿ ਵਸਲਵਮ) ਖਯੇ ਫੁਯੂਰ ਐਰ ਅਪਨੀ ਯਾਫ਼ਰੇ ਮੁਖਾਰਕ ਖਿਯਾਕਰ ਓਨ੍ਫੈ ਓਸ ਪਰ ਖਿਫਾਯਾ. ਸਫਾਯਾਅੇ ਕਿਰਾਮਨੇ ਯੇ ਮੰਯਰ ਫੇਖਾ ਤੋ ਪ੍ਰਓਯਨੇ ਲਗੇ ਕੇ ਯੇ ਖ਼ੂਸ਼ਨਸੀਯ ਖਾਤੂਨ ਆਖਿਰ ਕੌਨ ਫੈ ਯਿਨਕੇ ਓਸ਼ਤਕਯਾਲਮੇ ਓਮਾਰੇ ਆਕਾ ਖ਼ੂਫ਼ ਤਾ'ਯੀਮੋ ਤਕਰੀਮਸੇ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਫੇ ਫੈ. ਤੋ ਮਾ'ਲੂਮ ਫੁਵਾ ਕੇ ਯੇ ਫੁਯੂਰਕੀ ਰਯਾਓ ਵਾਲੇਫਾ ਖੀਯੀ ਓਲੀਮਾ (ਰਈਯਲਵਾਫੁ ਅਨ੍ਫਾ) ਫੈ, ਯਿਨ੍ਫੈ ਆਪਕੋ ਸ਼ੀਰਖ਼ਵਾਰੀਮੇ ਅਪਨਾ ਫ਼ੂਫ਼ ਪਿਲਾਨੇਕੀ ਸਆਫ਼ਤ ਓਸਿਲ ਫੁਓਓ ਫੈ.

ਓਸਸੇ ਖ਼ੂਫ਼ ਅੰਫਾਯਾ ਓੋ ਗਯਾ ਕੇ ਯਾਤੇ-ਰਿਸਾਲਤ ਮਆਯ (ਸਲਵਲਵਾਫੁ ਅਲੈਓਿ ਵਸਲਵਮ) ਯਿਨਕੀ ਤਾ'ਯੀਮੋ ਤਕਰੀਮਕੇ ਲਿਯੇ ਕੁਰਆਨਮੇ (੯-੯) "وَتَعَزَّزُوا وَتَوَقَّروُا" (੯-੯) ਕਾ ਸਯਕੋ ਫੁਕੁਮ ਫਿਯਾ ਗਯਾ. ਆਪਨੇ ਸਿਫ਼ ਰਯਾਓ ਵਾਲੇਫਾਕੀ ਤਾ'ਯੀਮੋ ਤਕਰੀਮ ਐਰ ਅਫਯੋ-ਅੇਓਤੇਰਾਮਕੀ ਯੇ ਮਿਖਾਲ ਐਰ ਯੇ ਨਮੂਨਾ ਪੇਸ਼ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਫੈ ਤੋ ਫ਼ਿਰ ਓਕੀਕੀ ਵਾਲੇਫਾਕੀ ਅਯਮਤ ਐਰ ਸ਼ਾਨਕਾ ਕਯਾ ਫਰ੍ਯ ਓਗਾ !

(੧੪) ਫੁਯੂਰਕੇ ਵਾਲਿਫੈਨਕਾ ਓਮਾਨ :-

ਫੁਯੂਰੇ ਅਕਰਮ (ਸਲਵਲਵਾਫੁ ਅਲੈਓਿ ਵਸਲਵਮ)ਕੇ ਵਾਲਿਫੈਨ ਕਰੀਮੈਨ ਫੋਨੌਕੋ ਯਾ'ਯ ਐਲਮਾਅੇ ਮੁਤਕਫੀਮੀਨ ਮੋਮਿਨ ਨਫੀ ਮਾਨਤੇ ਐਰ ਯਾਅਯ ਐਲਮਾਨੇ ਓਸ ਮਸਅਲੇਮੇ ਤਵਕਕੁਫ਼ ਕ੍ਰਿਯਾ ਐਰ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਕੇ ਓਸਮੇ ਯਯਾਨਕੋ ਰੋਕਨਾ ਐਰ ਖ਼ੁਫ਼ਾਕੇ ਸੁਪੁਫ਼ ਓਸਕਾ ਓਲਮ ਕਰ ਫੇਨਾ ਯਾਓਯੇ. ਲੇਕਿਨ ਅੇਓਲੇ ਸੁਨਨਤ ਕੇ ਐਲਮਾਅੇ-ਮੁਓਕਿਕੀਨ ਮਖਲਨ "ਓਮਾਮ ਯਲਾਲੁਫੀਨ ਸਯੂਤੀ", ਅਲਵਾਮਾ ਓਯਨੇ ਓਯਰ "ਓਮਾਮ ਕੁਰਤਯੀ", "ਸ਼ੈਯ ਅਯਫੁਲਓਕਕ ਮੁਓਫਿਯੇ ਫਓਲਵੀ" ਐਰ ਮੌਲਾਨਾ ਅਯਫੁਲਓਕਕ ਮੁਓਯਿਰੇ ਮਫਨੀ (ਰਓਮਫੁਮੁਲਵਾਓ) ਵਯੈਰਓ ਕਓ ਓਯਰਤਕਾ ਯਫੀ ਅਕੀਫਾ ਐਰ ਕੌਲ ਫੈ ਕੇ "ਫੁਯੂਰਕੇ ਮਾਂ ਐਰ ਯਾਪ ਫੋਨੌ

ਯਕੀਨਨ ਐਰ ਖਿਲਾ ਸੁਯਓ ਮੋ'ਮਿਨ ਫੈ".

ਯੁਨਾਨ੍ਯੇ ਓਯਰਤ ਸ਼ੈਯ ਅਯਫੁਲਓਕਕ ਮੁਓਫਿਯੇ ਫਓਲਵੀ (ਰਓਮਤੁਲਵਾਓ ਅਲਯਓ)ਕਾ ਓਸ਼ਾਫ ਫੈ "ਫੁਯੂਰਕੇ ਵਾਲਿਫੈਨਕੋ ਮੋ'ਮਿਨ ਨ ਮਾਨਨਾ ਯੇ ਐਲਮਾ-ਅੇ-ਮੁਤਕਫੀਮੀਨਕਾ ਮਸਲਕ ਫੈ, ਲੇਕਿਨ ਐਲਮਾਅੇ ਮੁਤਾਯਿਖ਼ਰੀਨਨੇ ਤਓਕੀਕਕੇ ਸਾਥ ਓਸ ਮਸਅਲੇਕੋ ਯਾਯਿਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਫੈ ਕੇ ਫੁਯੂਰਕੇ ਵਾਲਿਫੈਨ ਯਫਕੇ ਫੁਯੂਰਕੇ ਤਮਾਮ ਆਯਾ-ਐ-ਅਯਫਾਫ ਓਯਰਤ ਆਫਮ (ਅਲੈਓਿਸਲਾਮ) ਤਕ ਸਯਕੇ ਸਯ ਮੋ'ਮਿਨ ਫੈ.

ਓਸਕੀ ਤਾਓਫਮੇ ਯੋ ਯਿਕਫ਼ ਫਲਾਓਲ ਫਿਅੇ ਗਏ ਫੈ, ਓਨਮੇਸੇ ਅੇਕ ਤੋ ਯੇ ਕੇ ਓਯਰਤ ਅਯਫੁਲਵਾਓ ਐਰ ਯੀਯੀ ਆਮੇਨਾ (ਰਈਯਲਵਾਫੁ ਅਨ੍ਫਾ) ਫੁਯੂਰਕੀ ਨਯੁਵਵਤਸੇ ਪਓਲੇ ਫੀ ਐਸੇ ਯਮਾਨੇਮੇ ਵਫ਼ਾਤ ਪਾ ਗਏ ਯੋ ਯਮਾਨ-ਅੇ-"ਫ਼ਿਤਰਤ" ਕਓਲਾਤਾ ਫੈ. ਓਨ ਫੋਨੌ ਤਕ ਫੁਯੂਰਕੀ ਫਾ'ਵਤੇ-ਓਮਾਨ ਪਫੁੰਯੀ ਫੀ ਨਫੀ. ਲਿਓਯਾ ਓਨਕੋ ਕਾਫ਼ਿਰ ਨਫੀ ਕਓ ਯਾ ਸਕਤਾ. ਫ਼ੂਸਰੀ ਯੇ ਕੇ ਓਕਕ ਤਆਲਾਨੇ ਅਪਨੀ ਕੁਫਰਤਸੇ ਓਨ ਫੋਨੌਕੋ ਯਿੰਫਾ ਫ਼ਰਮਾਕਰ ਓਨਕੀ ਕਯਰੋਸੇ ਓਫਾਯਾ. ਓਨ੍ਓਨੇ ਕਲਮਾ ਪਯਓਕਰ ਫੁਯੂਰਕੀ ਤਸ਼ਫੀਕ ਯੀ ਕੀ. ਯੇ ਵਾਕਯਾ ਯਿਸ ਓਫੀਯਮੇ ਫੈ ਓਸਕੀ ਸਨਫ ਓਸ ਕਫਰ ਕਯੀਰ ਫੈ ਕੇ ਯੇ "ਸਓਓ" ਐਰ "ਓਸਨ"ਕੇ ਫਰ੍ਯੋਕੋ ਪਫੁੰਯ ਗਓ ਫੈ.

ਫੁਯੂਰਕੇ ਮਾਂ ਐਰ ਯਾਪ ਫੋਨੌਕਾ ਯਿੰਫਾ ਓਕਰ ਓਮਾਨ ਲਾਨਾ ਨ ਅਕਲਨ ਮੁਓਲ ਫੈ ਐਰ ਨ ਸ਼ਰਅਨ ਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਫੈ, ਕਯੌਕਿ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ਸੇ ਯਾਯਿਤ ਫੈ ਕੇ ਯਨੀ ਓਸਰਾਓਲਕੇ ਮਕਤੂਲਨੇ ਯਿੰਫਾ ਓਕਰ ਅਪਨੇ ਕਾਤਿਲਕਾ ਨਾਮ ਯਤਾਯਾ. ਅਲਾਵਾ ਅਯੀ ਅਸਲਾਯੇ ਕਓਫ਼ਕੋ ਤੀਨ ਸੋ ਯਰਸਸੇ ਯਯਾਫਾ ਅਸਾਕਿ ਯਾ'ਫ ਓਨਕੀ ਗਾਰਸੇ ਓਫਾਕਰ ਅਲਵਾਓ ਤਆਲਾਨੇ ਐਸੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਯਾਓਰ ਕਰ ਫੀ ਕੇ ਯਿਸਸੇ ਮੌਤਕੇ ਯਾ'ਫ ਯਿੰਫਾ ਓਕਰ ਓਫਨੇਕਾ ਓਰ ਸਯਸਕੋ ਯਕੀਨ ਓੋ ਗਯਾ. ਯਫੀ ਨਫੀ ਓਯਰਤ ਓਸਾ (ਅਲੈਓਿਸਲਾਮ)ਕੇ ਫਸਤੇ ਮੁਖਾਰਕਸੇ ਮੁਫੌਕਾ ਯਿੰਫਾ ਓਨਾ ਯੀ ਕੁਰਆਨਸੇ ਯਾਯਿਤ ਫੈ, ਤੋ ਫੁਯੂਰਕੇ ਵਾਲਿਫੈਨਕੇ ਯਿੰਫਾ ਓਕਰ ਓਮਾਨ ਲਾਨੇਮੇ ਯੀ ਕੌਨ ਸੀ ਯੀਯ ਮਾਨੇਅ ਓੋ ਸਕਤੀ ਫੈ ?! ਅਲਯਤਾ ਯਿਸ ਓਫੀਯਮੇ ਯੇ ਆਯਾ ਫੈ ਕੇ "ਮੈਨੇ ਅਪਨੀ ਵਾਲਿਫਾਕੇ ਲਿਅੇ ਫੁਆਅੇ ਮਗਫੈਰਤਕੀ ਓਯਾਯਤ ਤਲਯ ਕੀ ਤੋ ਮੁਯੇ ਓਸਕੀ ਓਯਾਯਤ ਨਫੀ ਫੀ ਗਓ." ਯੇ ਓਫੀਯ ਫੁਯੂਰਕੇ ਵਾਲਿਫੈਨਕੇ ਯਿੰਫਾ ਓਕਰ ਓਮਾਨ ਲਾਨੇਸੇ

બહોત પહેલેકી હૈ. કયોં કે હુઝૂરકે વાલિદૈનકા ઝિંદા હોકર ઈમાન લાના યે "હજજતુલ વિદાઅ"કે મોકે પર હુવા હૈ. જો હુઝૂરકે વિસાલકે ચંદ હી માહ પહેલેકા વાકયા હૈ.

યુનાન્હે મુફ્સિરે રૂહુલ બયાન હઝરત શૈખ ઈસ્માઈલ હક્ક (રહમતુલ્લાહિ અલયહ)ને ફર્માયા, ઈમામ કુરતબીકી કિતાબ "તઝકિરા"કે હવાલેસે નકલ ક્રિયા હૈ કે ઉમ્મુલ મુઅમિનીન આઈશા (રદીયલ્લાહુ અન્હા)સે ફર્માયા કે, હુઝૂર "હજજતુલ વિદાઅ"મેં હમ લોગોંકો સાથ લેકર ચલે ઓર "હુજૂન"કી ઘાટી પર ગુઝરે તો આપ રંજો-ગમમેં રૂબે હુએ રોને લગે ઓર હુઝૂરકો રોતા દેખકર મેં ભી રોને લગી. ફિર હુઝૂર અપની ઊંટનીસે ઉતર પળે ઓર કુછ દેર બા'દ મેરે પાસ ખૂશ-ખૂશ મુસ્કરાતે હુએ વાપસ તશરીફ લાએ. ઈસકા સબબ દર્યાફત કરને પર હુઝૂરને ફર્માયા કે મેં અપની વાલિદા હઝરત આમેના (રદીયલ્લાહુ અન્હા)કી કબ્રકી ઝિયારતકો ગયા થા ઓર મેંને અલ્લાહ તઆલાસે સવાલ ક્રિયા કે વો ઉનકો ઝિંદા ફર્મા દે, તો ખુદાવંદે તઆલાએ ઉનકો ઝિંદા ફર્મા દિયા ઓર વો ઈમાન લાઈ.

કયું ન બીબી આમેના (રદીયલ્લાહુ અન્હા) તો સારી મારોંસે ઝયાદા ખૂશનસીબ હૈ કે જિનકી ઈસ દુન્યામેં બિદમતકે લિયે બવકતે મિલાદુન્નબી જન્નતસે હઝરત ઈસા (અલૈહિસ્સલામ)કી વાલિદા બીબી મરયમ ઓર જન્નતકી દૂરેં ઝમીન પર હાઝિર દૂઈ ઓર આપ હી વો સૈયદુલ આલમીન, ખૈરુલ બશર ઓર ખૈરુલ વરા સાહબઝાદેકી વાલિદા હૈં જિનકે લિએ જન્નતસે જિબ્રઈલ શરબત લે આએ ઓર જિન્હેં અમ્બિયાએ કિરામ ઓર ફરિશ્તોંને બશારતેં દી.

ઓર યે ભી ઝિક ક્રિયા ગયા હૈ કે હુઝૂર અપને માં વ બાપ દોનોંકી કબરોંકે પાસ જાકર રોએ ઓર એક ખુશક દરખ્ત ઝમીનમેં બો કર ફર્માયા, "અગર યે દરખ્ત હરા હો ગયા તો યે ઈસ બાતકી અલામત હોગી કે ઉન દોનોંકા ઈમાન લાના મુમકિન હૈ". યુનાન્હે વો હરા હો ગયા. ફિર હુઝૂરકી દુઆકી બરકતસે વો દોનોં અપની-અપની કબરોંસે નિકલકર ઈસ્લામ લાએ ઓર ફિર અપની-અપની કબરોંમેં તશરીફ

લેટ ગયે.

અલ્લામા ઈબને હજર હૈતમીને મિશકાતકી શરહમેં ફર્માયા હૈ કે હુઝૂરકે વાલિદૈનકો અલ્લાહ તઆલાને ઝિંદા ફર્માયા. યહાં તક કે વો દોનોં ઈમાન લાએ ઓર ફિર વફાત પા ગએ. યે હદીથ સહીહ હૈ જિસકો સહીહ બતાનેવાલે મુહદિધીને કિરામમેં ઈમામ કુરતબી, હાફિઝુલ હદીથ ઈબને નાસિરુદીન જૈસે હઝરાત હૈં. બહરહાલ એહલે-તેહકીક ઓર અરબાબે ફિકો-નઝરને અપની તસ્નીફાતમેં રાસિખ દલાઈલકે ઝરીઆ ષાબિત ફર્માયા હૈ કે સૈયદના મુહમ્મદે-અરબી (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે તમામ આબા-ઓ-અજદાદ ઓર ઉમ્મહાતો-જદાત સબકે સબ તૌહીદો-ઈમાનકી દોલતસે સરફરાઝ થે.

યુનાન્હે કુર્આનમેં સૂરએ શોઅરાકી આયત

“وَتَقَلَّبَكَ فِي السَّجْدَيْنِ”

યા'ની અલ્લાહ તઆલા દેખતા થા કે નૂરે મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) હઝરત આદમ (અલૈહિસ્સલામ)સે હઝરત અબ્દુલ્લાહ તક પાક પુશ્તોં ઓર પાક શિકમોંમે ગર્દિશ કર રહા થા. જિસસે ષાબિત હુવા કે રબ્બુલ ઈઝઝતને નૂરે મુહમ્મદી (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કો સાજિદીનમેં સાજિદીનમેવં મુન્તકિલ હોનેકા કુદરતી એહતેમામ કર રહા થા ઓર યે સાજિદીન યા'ની સજદે કરનેવાલે બિલાશુબ્હ મો'મિનીનકે અલાવા ઓર કૌન હો સકતે હૈં.

એલાવા અઝીં તમામ ઉમ્મતકા ઈસ પર ઈત્ફાક હૈ કે આપકે આબાએ કિરામ ઓર ઉમ્મહાતે એઝામ બેહયાઈ વ બદકારીસે હમેશા મહફૂઝ રહે. જૈસા કે ખૂદ આં હઝરત (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કા ઈર્શાદ હૈ.....

“حَرَجْتُ مِنْ نِكَاحٍ لَأَعْنَ سِفَاحٍ”

યા'ની મેરા ઝહૂર નિકાહ હી કે ઝરીઆ હુવા, ઝિનાસે નહીં. ઈસ તરહ આપકે આબા-ઓ-ઉમ્મહાત સબ કુફો-શિર્કકી ગંદગિયોંસે મુલવ્વિથ હી ન થે. યહી સહીહ ઓર મુખ્તાર હૈ.

અલ્લામા જલાલુદ્દીન સ્યૂતી (અલૈહિરરહમહ)ને ભી ઈસકી તાઈદમે મઝીદ દલાઈલ કાઈમ કિએ હૈ. જિનકે મિનજુમ્લા યે દલીલ ભી હે કે હુઝૂર રસૂલે અકરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કા યે ઈર્શાદ હે જિસકો હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)સે અબૂ નુઈમને રિવાયતકી હે.....

لَمْ أَزَلْ أَتَقَبَّلُ مِنْ أَصْلَابِ الطَّاهِرِينَ إِلَى أَرْحَامِ الطَّاهِرَاتِ

યા'ની મેં હમેશા પાક પુશ્તોસે પાક શિકમોસે મુન્તકલ હોતા રહા હૂં. ઈસ હદીષ શરીફકે સાથ કુર્આનકી યે આયત ભી કાબિલે ગૌર હે કે.....

(તૌબા-૨૮)

الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ

તર્જુમા :- મુશ્રિકીન નરે નાપાક હે. શિકો-કુફ જબ નજિસો-નાપાક ઠહરે તો ફિર ઈસ તનાઝિરમેં નજાસતો-તહારત દો મુતઝાદ ચીઝે હૂઈ, જો એક જગહ જમાઅ નહીં હો સકતી.

(૧૫) આઝર, ઈબ્રાહીમ અલૈહિસ્સલામકે વાલિદ નહીં બલ્કે યયા થા :-

યહાં યે વઝાહત ભી મુનાસિબ મા'લૂમ હોતી હે કે કુર્આનમેં સૂરએ ઈન્આમકી આયત.....

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ إِزْرَارَ اتَّخِذْ أَصْنَامًا لِلَّهِ

મેં ચૂંકે આઝરકો ઈબ્રાહીમકા "અબ" ફર્માયા ગયા હે. ઈસ લિએ અકષર લોગ આઝરનામી બુતપરસ્ત કાફિરકો અલ્લાહકે ખલીલ હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ)કા વાલિદ સમઝતે હૈ જો ગલત હે. કયોં કે 'અબ' કે મા'ની અરબીમેં બાપકે એલાવા યયા, દાદા ઓર નાના વગૈરહ ભી હૈ. જેસા કે ખૂદ કુર્આનકે સૂરએ બકરહકી આયત (૧૩૩).....

قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ

સે ઝાહિર હે. યા'ની હઝરત યા'કૂબ (અલૈહિસ્સલામ)ને અપની વફાતસે કબ્લ અપને બેટોસે પૂછા કે મેરે બા'દ તુમ કિસે પૂજોગો ? તો ઉન્હોને કહા, હમ આપકે "આબા" ઈબ્રાહીમ ઓર ઈસ્માઈલ ઓર ઈસ્હાકકે મા'બૂદકો પૂજોગે. ઈસ આયતમેં હઝરત ઈબ્રાહીમ ઓર ઈસ્માઈલકો "આબા" ફર્માયા ગયા હે જો "અબ"કી જમા હે. હાલાં કે ઉનમેંસે હઝરત યા'કૂબ (અલૈહિસ્સલામ)કે એક દાદા ઓર એક યયા થે. લિહાઝા સૂરએ અન્આમમેં ભી આઝરકો "અબ" ઈસ લિએ ફર્માયા ગયા કે વો હઝરત ખલીલકા વાલિદ નહીં, બલ્કે યયા થા. યુનાન્હે કામૂસ ઓર મસાલિકુલ ખફા મેં હે કે હઝરત ઈબ્રાહીમ (અલૈહિસ્સલામ)કે હકીકી વાલિદકા નામ "તારખ" થા જો મુવહ્હિદો-મોમિન થે. આપકે યયાકા નામ આઝર થા જો મુશ્રિક થા. નીઝ ઝુર્કાનીમેં હે કે શહાબુલ હૈતમીને સરાહત કી હે કે એહલે-કિતાબ ઓર તારીખકા ઈસ પર ઈજમાઅ હે કે આઝર હઝરત ઈબ્રાહીમકા બાપ નહીં, બલ્કે યયા થા. અલબત્તા અરબીમેં વાલિદ સિર્ફ બાપકો કહા જતા હે.

હઝરત ખલીલુલ્લાહ (અલૈહિસ્સલામ)ને બુળહાપેમેં દુઆ યૂં કી.....

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

(ઈબ્રાહીમ-૪૧)

જેસા કે ઈસ આયતકી તશરીહ પહેલે બાબમેં આયતે-સિલસિલા(૧૬) મેં દી ગઈ હે કે હઝરત ખલીલને અપને હકીકી વાલિદ તારખ ઓર હકીકી વાલેદા મિત્લી બિન્તે નમ્રકે હક્કમેં યે દુઆએ મગફેરત ફર્માઈ થી જો મુવહ્હિદો-મો'મિન થે ઓર ઉસ વકત તક આપકા મુશ્રિક યયા આઝર કુફ પર મર ચુકા થા. અલમુપ્તસર અહેલે તહેકીક ઓર અસ્હાબે-ઈશ્કો-ઈફાનને રોશન દલાઈલસે ષાબિત કિયા હે કે હુઝૂર અકરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે ન સિર્ફ વાલિદ ઓર વાલેદા બલ્કે હઝરત આદમ (અલૈહિસ્સલામ) તક આપકે તમામ દાદા ઓર દાદીયાં નીઝ નાના ઓર નાનીયાં ઈમાનો-તૌહીદકી નેઅમતસે

બેહરાવર થે.

યૂં ભી હુઝૂરે અકદસ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે સાથ વાલેહાના અકીદત ઓર ઈમાની મહબ્બતકા યહી તકાઝા હે કે આપકે વાલિદૈન ઓર આપકે આબાઓ—અજદાદ બલ્કે તમામ રિશ્તેદારોંકે સાથ અદબો—એહતેરામકા ઈલ્તેઝામ રખ્યા જાએ. બજૂઝ ઉન રિશ્તેદારોંકે જિનકા કુફ્ર ઓર જહન્નમી હોના કુર્આનો—હદીષસે યકીની તૌર પર ધાબિત હે.

(૧૬) વાલિદૈનકી મા'ફી ઓર સરકારે દોઆલમકી શફાઅતસે ઓલાદકી નજાત :-

ક્યામતકે દિન હર શખ્સકે આ'માલકા હિસાબો—કિતાબ હો જાનેકે બા'દ બલિહાઝે આ'માલ હર એકકો જન્નત યા દોઝખમે દાખિલ કર દિયા જાએગા ઓર અલ્લાહકે મહેબૂબ સરકારે દોઆલમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) મકામે મહમૂદ પર ફાઈઝ હોંગે. લેકિન આપકો જબ વહાં દોઝખિયોંકી ચીખો—પુકાર સુનાઈ દેગી તો આપ બેચૈનો—બેકરાર હો જાએંગે. મકામે—મહમૂદસે નિકલકર બારગાહે યઝદી મેં હાઝિર હોંગે ઓર ઉન ગુનહગારોંકો જહન્નમસે નિકાલનેકી ઈલ્તિજા ફર્માએંગે. લેકિન હુકમે ઈલાહી પર ફિર વાપસ હો જાએંગે. જબ તીસરી મરતબા આપ સજદા રેઝ હોકર ઉન આસિયોંકો દેખનેકી ઈજાઝત તલબ કરેંગે તો મૌલા તઆલા ઈસ ઈલ્તિજાકો કબૂલ ફર્માતે હુએ ફરિશ્તોંકો હુકમ દેગા કે મેરે હબીબકો ઉન ગુનેહગારોંકા હાલ દિખાઓ. આપ જબ બનફસે—નફીસ ઉનકે અઝાબકો મુલાહેઝા કરતે હુએ અઝાબકા સબબ દર્યાફત ફર્માએંગે તો દોઝખકા દારોગા અર્ઝ કરેગા, હુઝૂર! યે સબ લોગ અપને અપને વાલિદૈનકે નાફર્માન ઓર ગુસ્તાખ થે ઓર ઉનકે હુકૂક અદા નહીં કરતે થે. ઈસીકી પાદાશમે ઈન સબકો યે દર્દનાક અઝાબ દિયા જા રહા હે ઓર ઈનકે માં—બાપ જબ તક ઈનકો મા'ફી ન દેંગે, ઉસ વકત તક યે ઈસી તરહ અઝાબમે ગિરફતાર રહેંગે. ખુદાવંદે—કુદુસકી ઈજાઝતસે હુઝૂર શાફએ યવમન્નુશૂર ઉન વાલિદૈનકો દોઝખકે દરવાઝે પર ઉનકી ઓલાદકે

અઝાબકા મંઝર દિખાએંગે, જહાં ઓલાદ ભી અપને વાલિદૈનકો દેખતે હી મા'ફીકી ઈલ્તિજા કરેગી. વાલિદૈનસે અઝાબકા યે મંઝર દેખા ન જાએગા ઓર સબ બેકરાર હોકર અપની ઓલાદકો મા'ફી દેંગે. અબ રહમતે—દો—આલમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ફિર એક બાર બારગાહે યઝદી મેં હાઝિર હોકર ઉન ગુનહગારોંકી યે કહેતે હુવે શફાઅત ફર્માએંગે કે અબ તો ઉનકે માં—બાપને ભી ઉનકો મા'ફી અતા કર દી હે લિહાઝા મૌલા અબ ઉન સબકો બખ્શકર દોઝખસે નજાત દે દે. અલ્લાહ તઆલાકો ભી રહમ આ જાએગા ઓર અપને મહેબૂબકી રહમત ભરી ઈલ્તિજાકો કબૂલ કરકે દારોગા—એ—દોઝખકો હુકમ ફર્માએગા કે ઉન સબકો અઝાબે—દોઝખસે નજાત દે દે. તબ કહીં શફીએ—આશીયાં રહમતે આલમિયાં (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) અપને મકામે—મહમૂદ પર વાપસ હોકર ઈસ્તરાહત ફર્માએંગે....

ફકત ઈતની ગરઝ હે ઈનએકાદે બઝમે—મહેશર સે કે ઉનકી શાને—મહબૂબી દિખાઈ જાને—વાલી હે

★ જન્નત ભી દોઝખ ભી ★

માં—બાપકી ખૂશ્નૂદી અલ્લાહકી હે રહમત, નારાઝગીસે ઉનકી દારૈનમેં હે ઝિલ્લત, ઈર્શાદ હે યે "આઝમ" સરકારે દોઆલમ કા, માં બાપ તેરી દોઝખ માં બાપ તેરી જન્નત.

(૨૧) અઝમતે વાલિદૈન બુઝુર્ગાને દીનકી નઝરમેં

સહાબાએ કિરામ (રિદવાનુલ્લાહે તઆલા અલૈહિમ અજમઈન) કે બા'દ હર દૌરમેં અલ્લાહવાલોને અપને વાલિદૈનકી ખિદમત કરકે ખુદા ઓર રસૂલકે એહકામકી તા'બીલકા સચ્ચા નમૂના પેશ ફર્માયા હે. ઝૈલમેં બુઝુર્ગાને દીનકે ચંદ એસે મુન્તખબા વાકેઆત દર્જ કિયે જાતે હૈ, જિસસે અઝમતે વાલિદૈનકા એક અંદાઝ હો સકતા હે.

(૧) માંકી ખિદમતકે સબબ દરબારે રસૂલમેં હાઝિર

ન હૂએ :- હુઝૂર રસૂલ-મકબૂલ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) હી કે ઝમાનેમેં યમનકે ઈલાકે કરનમેં એક સચ્ચે આશિકે રસૂલ રહતે થે. જિનકા નામ હઝરત ઉવૈસ કરની (રદીયલ્લાહુ અન્હુ) થા. સહાબિયતકા શર્ફ હાસિલ ન હો સકા. ઈસકે બાવજૂદ જાતે-મુસ્તફા (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)સે આપકે કુર્બકા યે આલમ થા કે હુઝૂરે અકરમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ઈર્શાદ ફર્માયા કે "ઉવૈસ એહસાનો-મહેરબાનીકે એ'તેબારસે બેહતરીન તાબઈનમેંસે હૈ, મૈં યમનકી જાનિબસે રહમતકી હવા આતી હૂઈ પાતા હૂં." ઉમર વ અલીકી ઉવૈસસે મુલાકાત હોગી, જબ ઉનસે મુલાકાત હો તો મેરા સલામ પહુંચાનેકે બા'દ મેરી ઉમ્મતકે લિએ દુઆ કરનેકા પૈગામ ભી દેના" નીઝ ઉવૈસકો અપને પહેરને-મુબારકકે હકદાર હોનેકા એ'લાન ભી ફર્માયા.

સહાબા-એ-કિરામને હુઝૂરસે દર્યાફત કિયા કે ઉવૈસ આપકે એસે આશિકે-સાદિક હોનેકે બાવજૂદ આપકી સોહબતે મુબારકાકી સઆદત હાસિલ કરનેકે લિએ આપકે દરબારમેં કયું નહીં આએ ? તો હુઝૂરને ફર્માયા કે "ચશમે જાહિરીકે બજાએ ચશમે બાતિનીસે ઉસકો મેરે દીદારકી સઆદત હાસિલ હૈ ઓર મુઝ તક ઉવૈસકે ન પહુંચનેકે દો સબબ હૈ. એક તો ગલ્બ-એ-હાલ ઓર દૂસરા મેરી શરીઅતકી તા'ઝીમકે ખયાલસે. ક્યોંકિ ઉસકી માં મોમિના ભી હૈ ઓર ઝઈફા-વ-નાબીના ભી ઓર વો ખૂદ ઊંટોંકી નિગેહબાની (શુતુરબાની) કે ઝરીઆ અપની

માંકે લિયે રોઝગાર કમાતા હૈ ઓર ખિદમતે વાલેદામેં હમહૂતન મસ્રૂક રહેતા હૈ.

યુનાન્યે હસ્બે હિદાયતે નબવી હઝરાત ઉમર વ અલી (રદીયલ્લાહુ અન્હુમા)ને દૌરે ખિલાફતમેં હઝરત ઉવૈસ કરની (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)કી તલાશ કી, મુલાકાત ફર્માઈ ઓર પેહરને નબવીકા તોહફા મઅ સલામ પેશ કરતે હુએ ઉમ્મતે મર્હૂમાકે હક્કમેં દુઆ કરનેકે લિએ વસીયતે રસૂલ સુનાઈ. હઝરત ઉવૈસ કરની (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)ને શયદા વ શૈફતા હોકર પહેરને મુબારકકો બશૌકો વ એહતેરામ બોસા દિયા ઓર સજદા રેઝ હોકર તવીલ દુઆમેં મસ્રૂફો-મહૂવ હો ગએ. યહાં તક કે હઝરાત ઉમર વ અલી (રદીયલ્લાહુ અન્હુમા)ને આપકો ઉઠાયા તો આપ ઉઠકર ફુર્બતે મસરૂતમેં રોને લગે ઓર હુઝૂર (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કી પેશીનગોઈકે મુતાબિક યે ખૂશ ખબરી સુનાઈ કે મેરી દુઆ વ શફાઅતકે ઝરીઆ અલ્લાહ તઆલાને ઉમ્મતે મુસ્તફાસે કબીલએ રબીયા-વ-મુઝર કી બકરિયોંકે બાલોંકી તા'દાદકે બરાબર ગુનહગારોંકો બખ્શ દિયા. (યે દોનોં કબીલે અપની બકરીયોંકી કખરતે-તા'દાદકે લિયે બહુત મશહૂર થે) પતા યે ચલાકે માંકી અઝમતો-ખિદમતકી બદૌલત દરબારે-રસૂલમેં હાઝરીકે બગૈર હી હઝરત ઉવૈસ કરની (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)કી શાનો અઝમત ઈસ કદર બુલંદ હૂઈ કે ખુદા ઓર રસૂલકા કુર્બ ખાસ હાસિલ હો ગયા ઓર ઉમ્મતકે લિયે દુઆએ મગફેરતકી ઉનસે, ખૂદ રસૂલ મકબૂલ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને ખ્વાહિશ ફર્માઈ !

(૨) માંકી દુઆસે અંધા બેટા બીના હો ગયા !

હઝરત મુહંમદ બિન ઈસ્માઈલ (અલયહિર્રહ્મહુ)સે કૌન વાકિફ નહીં. જો ઈમામ બુખારીકે લકબસે મશહૂર ઓર જિનકી હદીષકી કિતાબ સહીહ બુખારી તકદુસમેં કુર્આન મજીદકે બા'દ શુમાર કી જાતી હૈ. આપ બતારીખ ૧૩ શવ્વાલ ૧૮૪ હિજરી બરોઝ જુમ્હા પૈદા હૂએ ઓર (૬૨) સાલકી ઉમ્મરમેં શમ્બા ઈદુલ ફિત્રકી રાતમેં બવકતે નમાઝે

ईशा सन २५८ खिजरीमें वझत और समरकन्दसे दस मील दूर भतरंग गांवमें मद्दहून हुआ। आप बयपन ही में नाभीना डो गये थे। अतिब्बा ईलाजसे आजिठ आ गये थे। जिसके सबभ आपकी वालेदाको भरा रंजो—कलक रडता था और डर वकत निछायत गिर्याओ—जारीके साथ भुदाकी बारगाडमें अपने इरजंडकी बसारतके लिये हुआ मांगा करती थीं।

मुकदमड इत्हुल भारीमें लिभा छे के नागडा अक रात आपकी वालेदाको प्वाभमें उजरत ईब्राहीम भलीलुल्लाड (अलैखिरसलाम)का दीदार नसीब हुआ। जिन्होंने ये भशारत सुनाई के अल्लाड त्वालाने तेरी गिर्याओ—जारी और हुआके सबभसे तेरे इरजंडको बसारत ईनायत इर्माई। युनान्चे जब वो सुब्डको बेदार डूई तो अपने नूरे नजर (या'नी ईमाम भुभारी अलैखिरहुमड)की आंभोंको रोशन और भीना पाया। जिसके भा'द आपने ईर्शादाते—नबवी जमा करनेका वो अजीम कारनामा अंजाम दिया के आज ईमामुल उदीष कडलाते हैं। मा'लूम हुआ के मांकी हुआकी बटौलत अल्लाड त्वाला अंधापन तक दूर करके बसारत और रोशनी ईनायत इर्मा देता है।

(3) मांकी भूशनूदी सभसे अक्वल

उजरत भायजीद भुस्तामी कुदुस सिरडू अक भुलंद पाया आरिफो—सूफी गुजरे हैं। आपकी विलाहत १३८ खिजरीमें डूई और विसाल बरोज जुम्हा १५ शा'भान २८८ खिजरीमें भउम्र १३३ साल हुआ। भुस्ताममें मजारे पुरअवार है। दौराने ता'लीम मकतभमें सूरे अलुकमानमें हुकमे रब्बानी.....

”أَنْ أَشْكُرُ لِيْ وَلِوَالِدَيْكَ”

(लुकमान-१३)

या'नी (तर्भुमा) :- "मेरा और अपने वालिहैनका शुक्र करो। पण्डनेके भा'द अपनी वालेदासे आकर अर्ज किया के अम्मी जान ! मुजसे हो

उस्तीयोंका शुक्र अक साथ अदा नहीं डो सकता, लिडाजा आप मुजे भुदासे तलभ कर लें, ता के मैं आप ही का शुक्र अदा करता रहूं, या फिर भुदाके सुपर्द कर दिजिये ता के उसीके शुक्रमें भशगूल डो जठिं। वालेदाने इर्माया, बेटा ! मैं अपने हुकूकसे दस्त भरदार डोकर तुजे भुदा ही के सुपर्द करती हूं। युनान्चे उसके भा'द आप शामकी जानिभ निकल गये और कोई ११३ रोशन जमीर पीराने केभार की भिदमत इर्माई। जिनमें उजरत ईमाम जाफर सादिक (रदीयल्लाहु अन्हु) भी शामिल हैं। सभके कुयूजो—बरकातसे मालामाल डूअे। फिर अक साल उजजे बैतुल्लाडकी सआहत और दूसरे साल भास कर मदीना भुनव्वरामें रोजअे रसूलकी जियारत से इरिग डो कर भिल आभिर अपने वतन भुस्ताम वापस हुआ। सुब्ड—सवेरे अपने घर पर पडुंये और कान लगाकर सुना तो आवाज आने लगी के आपकी वालेदा वुजू करती जाती थीं और ये हुआ इर्मा रडी थीं के ईलाही ! मेरे उस मुसाफिरको अखी तरड राडतसे रभना, भुजगोंका हिल उससे राजी और भूश रभना और नेक अडवालो—अंजाम अता इर्माना। अपनी वालेदाके लभसे निकले ये कल्मात सुनकर उजरत भायजीद भडुत रोअे और दरवाजा भटभटाया। मां ने पूछा कौन है ? तो जवाभमें अर्ज किया "आपका मुसाफिर !" वालिदाने झोरन दरवाजा भोल दिया और इरते मसरतमें रोने लगीं और बयपनमें जिस उर्कियातसे अपने इरजंडको पुकारा करती थीं उसी नामसे इर्माया, अय तयूकर ! ईतनी मुदत कयों लगा दी ! तेरी जुदाईमें रोते—रोते मेरी बसारत भत्म डो गई और गमसे कमर जुक गई है। उजरत भायजीदने अर्ज की अम्मी जान ! जिस कामको मैं सभ कामोंसे पीछे जानता था, वही सभसे अक्वल निकला और वो है मेरी मांकी भूशनूदी और रजामंदी। मा'लूम हुआ के सारे मुजाहिदों, रियाजतो और भुजुगोंकी भिदमतोंने यही सभ सिभाया के दर अस्ल गोडरे मकसूह तो मांकी रजामंदीमें रब्बा है।

(૪) જુમ્લા મરાતિબ માંકી ઈતાઅતકી બદૌલત :-

હઝરત બાયઝીદ બુસ્તામી (કુદ્દેસસિરરહુ) હી ફર્માયા કરતે થે કે મુઝે જિતને ભી મરાતિબો દરજાત હાસિલ હુએ હૈં, વો સબ મેરી માંકી ઈતાઅતકી બદૌલત હૈં. યુનાન્યે એક રાત મેરી વાલેદાને મુઝસે પાની માંગા, લેકિન ઈત્તેફાકસે ઘરમેં પાની નહીં થા. ઈસ લિએ મેં ઘડા લેકર નહરસે પાની લે આયા. મગર મેરી આમદો-રફતમેં તાખીરકી વજહસે વાલેદાકો ફિર નીંદ લગ ગઈ. મેં રાત ભર પાની લિએ બળા રહા, હતા કે શદીદ સર્દીકી વજહસે વો પાની આંજૂરે મેં જમ કર બરફ જેસા બન ગયા ઓર જબ વાલેદાકી બેદારીકે બા'દ મેંને ઉન્હોં પાની પેશ ક્રિયા તો ઉન્હોંને ફર્માયા કે તુમને પાની રખ દિયા હોતા, ઈતની દેર બળે રહેનેકી કયા જરૂરત થી ? મેંને અર્ઝ કી કે "મહઝ ઈસ ખૌફસે બળા રહા કે મુબાદા આપ કહીં બેદાર હોકર પાની માંગેં ઓર મેં હાઝિર ન રહૂં તો ઈસ તરહ આપકો તકલીફ પહુંચેગી. યે સુનકર ઉન્હોંને પાની પિયા ઓર મુઝકો દુઆઓસે નવાઝા.

હઝરત બાયઝીદ (અલૈહિરરહુમહુ) અપની વાલેદાકી ઈન હી દુઆઓંકો અપને આલી દરજાતકા સબબ સમઝતે હૈં, જો અઝમતે વાલિદૈનકી એક મિષાલ હે.

(૫) માંકી મરઝીકા લિહાઝ :-

હઝરત બાયઝીદ બુસ્તામી (કુદ્દેસસિરરહુ) હી ફર્માતે હૈં કે એક રાત એસા ઈત્તેફાક હુવા કે વાલેદાને ફર્માયા, બેટા ! ઝરા દરવાઝેકા એક પટ ખોલ દો, જિસકે બા'દ ઉન્હોં આંખ લગ ગઈ. મેં રાત ભર ઈસ બયાલમેં રહા કે દાહિના પટ ખોલૂં યા બાયાં. નહીં માલૂમ કૌનસા પટ ખોટનેકો હુકમ દિયા હે ! એસા ન હો કે ઉનકી મઝીકે ખિલાફ ગલત પટ ખુલ ગયા તો ઉદૂલે-હુકમીમેં શુમાર હોગા. ખિદમતે-વાલેદાકી ઈસી બરકતકે તુફૈલ મુઝે વો સબ કુછ હાસિલ હો ગયા જિસકા મેં અર્સેસે મુતલાશી થા.

(૬) ખિદમતે વાલેદાકી બદૌલત વિલાયત :-

ખિલકુલ એસા હી એક વાકેઆ હઝરત શૈખ શરફુદીન યહ્યા મુનીરી (રહમતુલ્લાહે અલયહ)કે બારેમેં બયાન ક્રિયા ગયા હે કે આપકી વાલેદા એક રાત મસ્રૂફે-ઈબાદત થીં. પ્યાસ લગી તો અપને ફરઝંદકો પાની લાનેકા હુકમ દિયા. ઈસ અખ્નામેં ઉનકી આંખ લગ ગઈ. મગર હસ્બુલ હુકમે વાલેદા આપ પાની લેકર હાઝિર હૂએ, લેકિન વાલેદાકો નીંદમેં પાકર સુબહ તક અદબો-એહતેરામકે સાથ પાની લિએ હુએ ઉસી તરહ બળે રહે. સુબહ બેદાર હોકર ફર્માયા, મુઝે નીંદસે ઉઠાકર પાની દે સકતે થે, તો આપને અર્ઝ કી, આપકી નીંદ ઓર આરામમેં ખલલકે બયાલસે એસા ન ક્રિયા. યે સુનકર વાલેદાને અપને બેટેકે હક્કમેં દુઆઓં દીં ઓર વિલાયત અતા ફર્માનેકી દરખાસ્ત કી. ઈસી દુઆકા નતીજા થા કે આપકો હક્ક તઆલાને તાજે વિલાયતસે સરફરાઝ ફર્માયા.

(૭) માંકી નસીહત પર હર ગોઈકા ફલ

પીરાને પીર હઝરત શૈખ મુહુદીન અબ્દુલકાદિર ગૌષે આ'ઝમ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)કી આલીશાન શખ્સિયત મોહતાજે તઆરુફ નહીં. (૪૭૦) હિજરીમેં ગીલાનકે કસ્બે નયફમેં પૈદા હૂએ ઓર (૫૬૧) હિજરી માહે રબીઉષ્ષાનીમેં વિસાલ ફર્માએ. બગદાદમેં રોઝએ અકદસ આજ ભી અવામો ખાસકે લિયે સરયશમએ ફૂયૂઝો બરકાત બના હુવા હે. કુછ અર્સે કબ્લ જનવરી ૧૮૮૨ મેં હમેં ભી બગદાદ શરીફમેં હાજરી ઓર ઝિયારતકા શર્ફ હાસિલ હુવા થા. તફ્સીલાતકે લિએ મુલાહેઝા હો હમારી મશહૂર કિતાબ "તજલ્લિયાતે બગદાદ".

આપકે તા'લીમી સફરકા મશહૂર વાકેઆ હમેં સબક દેતા હૈં કે કિસ તરહ સિદક ગોઈકી વાલેદાકી નસીહત પર અમલપૈરા હો કર ન સિર્ફ આપને અપની જાન બચાઈ, બલકે કઈ ડાકૂઓંકો રાહે હિદાયત નસીબ હો ગઈ. યુનાન્યે અદારહ બરસકી ઉમ્રમેં તહસીલે ઈલ્મકી ખાતિર વાલેદાકી ઈજાઝતસે બગદાદકે સફર પર રવાના હૂએ તો હમદાનસે આગે પહુંચતે હી ડાકૂઓંને હમલા કર કે કાફિલેકો લૂટ લિયા. એક ડાકૂને હઝરત

પીરાને-પીરસે પૂછા, સાહબઝાદે ! તુમ્હારે પાસ ભી કુછ હૈ ? તો આપને સચ બતા દિયા કે મેરે પાસ ચાલીસ દીનાર મેરી ગુડરીકે અંદર સિલે હુએ હૈ ! પહેલે તો યકીન ન આયા, લેકિન તલાશીકે બા'દ વાકઈ ચાલીસ દીનાર નિકલે. ડાકૂઓકે સરદારને પૂછા, તુમને હમસે અપની દૌલતકો ક્યોં નહીં છિપાયા. આપને જવાબ દિયા કે ઘરસે નિકલતે વક્ત મેરી મુકદ્દસ માંને મુઝે નસીહત ફર્માઈ થી ઓર અહદ લિયા થા કે મેં કભી કિસી હાલમેં ઝૂટ નહીં બોલુંગા. ઈસ સિદ્ક બયાનીસે મુતાબ્ધિર હો કર સરદારકી આંખોંમેં આંસૂ જારી હો ગએ ઓર યે કહતે હુએ કે સાહબઝાદે ! અફસોસ, તુમ અપની માંકે અહદો-પેગામ તક નહીં તોળ સકતે, મગર મેં બદનસીબ સાલહા-સાલસે અપને ખાલિકો-માલિકકે અહદો-પેમાં કો તોળ રહા હૂં. સરદારને તૌબા કર લી ઓર નેક રાસ્તા ઈખ્તેયાર કિયા. સબ ડાકૂઓંને ભી યે કહતે હુએ તૌબા કર લી, "જબ તુમ રેહઝનીમેં હમારે સરદાર થે તો અબ તૌબા મેં ભી હમારે સરદાર હો."

પતા ચલા કે હુઝૂર ગૌષે આ'ઝમ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)ને અપની વાલેદાકી નસીહત પર દિલસે ફર્માબરદારી કી તો સિફ ન અપને જાનો-માલકો બચા લિયા, બલકે કઈ રેહઝનોંકો અપને હાથ પર તાઈબ કરકે ઉનકો હિદાયતકે રાસ્તે પર ગામઝન ફર્મા દિયા.

(૮) વાલિદૈનકા મુંહ દેખના મકબૂલ હજ :-

હઝરત ખ્વાજા કુત્બુદીન બખ્તિયાર કાકી (કુદ્દેસ સિર્રહુ)કા મરતબા પીરાને ચિશ્ત એહલે બહિશ્ત મેં કાફી બુલંદ હૈ. આપ ખ્વાજા ગરીબનવાઝ મુઈનુદીન ચિશ્તી અજમેરી કુદ્દેસ સિર્રહુકે ખલીફા-વ-જાનશીન થે. ૫૯૨ હિજરીમેં સાલે વિલાદત હૈ ઓર ૧૪-૨બીઉલ અવ્વલ ૬૩૪ હિજરીમેં બઉમ્મ પર બાવન સાલ વાસિલે બહકક હૂએ. દેહલીમેં બમુકામ મેહરોલી આપકા આસ્તાનએ મુબારક વાકેઅ હૈ. આપ ફર્માતે હૈ કે દો શમ્બાકે દિન મેં અપને પીરો મુશિદ હઝરત ખ્વાજા મુઈનુદીન ચિશ્તી ગરીબ નવાઝ કુદ્દેસ સિર્રહુકી ખિદમતમેં

હાઝિર થા. જબ કે "શૈખ મુહમ્મદ વાહિદ ચિશ્તી" ઓર શૈખ જલાલુદીન વગૈરહ દીગર બુઝુર્ગ ભી મૌજૂદ થે. સુલ્તાનુલ હિંદને ફર્માયા કે પાંચ ચીઝોંકી તરફ દેખના ઈબાદત હૈ જિનમેં પહેલી ચીઝ યે કે ઓલાદકે લિએ અપને વાલિદૈનકા ચેહરા દેખના ઈબાદત હૈ, જેસા કે ઈશાદિ નબવી (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) હૈ કે જો શખ્સ અપને વાલિદૈનકા ચેહરા (મુંહ) ખુદાકી દોસ્તીકે લિએ દેખતા હૈ, ઉસકે આ'માલનામેમેં ઉસકે લિયે એક મકબૂલ હજજ લિખ દિયા જાતા હૈ ઓર આગે ફર્માયા કે જબ ફરઝંદ અપને વાલિદૈનકે પાઉં પર બોસા દેતા હૈ તો હકક તઆલા હઝાર બરસકી ઈબાદતકા ષવાબ ઉસકે નામએ આમાલમેં લિખ દેતા હૈ ઓર ઉસકો બખ્શ દેતા હૈ.

(૯) માંકી કદમબોસી ઝરીઆ મગફેરત :-

ઉસકે બા'દ હઝરત ગરીબનવાઝ કુદ્દેસ સિર્રહુને ફર્માયા, એક વક્ત એક જવાન ગુનેહગારકા ઈન્તકાલ હો ગયા, જિસે લોગોંને ખ્વાબમેં દેખ તો તાઅજજુબ હુવા કે વો બહિશ્તકે અંદર હાજ્યોંકી જમાઅતમેં ચલ રહા હૈ. પૂછને પર કે, યે નેઅમત તુમ્હે કેસે નસીબ હૂઈ જબ કે તુમ દુનિયામેં કોઈ ભી નેક કામ નહીં કરતે થે ! ઉસને જવાબ દિયા, હાં ! મેં દુનિયામેં યકીનન વૈસા હી થા મગર મેં જબ કભી ઘરસે કહીં બાહર જાતા થા તો અપની બુળ્હી માંકે પાઉં પર સર રખકર બોસા દેતા ઉસ પર માં દુઆ દેતી કે હકક તઆલા તુઝે બખ્શ દે ઓર હજકા ષવાબ તુઝકો અતા ફર્માએ. યુનાન્ચે રખ્બુલ ઈઝઝતને મેરી માંકી દુઆકો કુબૂલ ફર્મા લિયા ઓર ઉસીકી બદૌલત મુઝે ન સિફ બખ્શ દિયા બલકે હજજકા ષવાબ ભી અતા ફર્માયા. જભી તો મેં હાજ્યોંકી જમાઅતમેં શામિલ ફિરદૌસમેં નેઅમતોંસે માલામાલ હૂં.

(૧૦) બાઅઝમત વાલેદાકે બાઅઝમત ફરઝંદ :-

હઝરત ખ્વાજા કુત્બુદીન કાકી (અલૈહિર્રહમહુ)કી ઉમ્મ ચાર સાલ ઓર ચંદ માહ હૂઈ તો તકરીબે તસ્મિયા ખ્વાનીમેં હઝરત ખ્વાજા

ગરીબનવાઝ કુદ્દેસિર્હૂ તશરીફ ફર્મા થે, તા કે આપકો બિસ્મિલ્લાહ પળહાએ. ઈસી અખામૈ હઝરત કાઝી હમીદુદીન નાગૌરી (રહમતુલ્લાહિ અલૈહ) ભી રોનક અફરોઝ હૂએ જિનસે બિસ્મિલ્લાહ પળહાનેકી દરખ્વાસ્ત ખૂદ ગરીબ નવાઝને ફર્માઈ. યે દેખકર સબ હાઝિરીન દંગ રહ ગએ કે જબ બિસ્મિલ્લાહિર્હૂમાનિર્હીમ પળહનેકો કહા ગયા તો સાહબઝાદેને ફૌરન અઉઝુબિલ્લાહિ મિનશયતાનિર્જીમકે બા'દ બિસ્મિલ્લાહિર્હૂમાનિર્હીમ સે ઈબ્તેદા કી ઓર કુર્આને—પાક શુરૂઅસે સાફ સાફ ખૂદ હી સુનાને લગે ઓર બતાયા કે મુઝે પંદરહ પારૌ તક કુર્આન યાદ હે, કયૌ કે મૈ જબ અપની વાલેદાકે હમલમૈ થા તો મેરી માં ઈસી કદર કુર્આનકી તિલાવત ક્રિયા કરતી થી. મૈને સુનકર વો પંદરહ પારે હિફઝ કર લિયે હૈ. યે સબ બરકાત એક તો કુર્આનકે ઓર દૂસરા કુર્આનસે શગુફ રખનેવાલી માંકે ભી હૈ કે એસી સઆદતમંદ ઓલાદ પેદા હૂઈ જો વાલેદાકી અઝમતકા ષબૂત હે.

(૧૧) માંકી દુઆએ કામિયાબિયાં :-

હઝરત બાબા ફરીદુદીન ગંજશકર (કુદ્દેસ સિર્હૂ) સિલસિલાએ ચિશિતયાકે નામવર પીરે તરીકત ઓર હઝરત ખ્વાજા કુત્બુદીન બખ્તિયાર કાકી કુદ્દેસ સિર્હૂકે જાનશીન થે. ૫—મુહર્રમ, ૪૬૪ હિજરીકો આપકી વિલાદત હૂઈ ઓર ૫૮૫ હિજરીમૈ આપકા વિસાલ હુવા. પાક પટ્ટનમૈ આપકી દરગાહ શરીફ મરજએ ખાસો—આમ હે. આપ અપની દુઆમૈ અપની વાલેદાકો કભી નહીં ભૂલતે થે ઓર અકષર માંકો યાદ ક્રિયા કરતે થે. કિસીને ઈસકા સબબ પૂછા તો ફર્માયા કે "મુઝે જો કામિયાબિયાં ઝિંદગીમૈ હાસિલ હૂઈ હૈ ઓર મુઝે જો યે મકામ નસીબ હુવા હે યે સબ મેરી માંકી દુઆઓંકા નતીજા હે. મેરી માં તહજજુદકે વકત નફલ નમાઝ પળહનેકે લિએ ઉઠતી થી, ઉસ વકત બાવુઝૂ હોકર મુઝે દૂર પિલાયા કરતી થી ઓર મેરે લિયે દુઆએ માંગતી થી. આજ મેરા મર્તબા ઉસી નૂરાની વકતકે દૂધ ઓર દુઆકા નતીજા હે.

(૧૨) માંકી કદમબોસીકા ઈન્આમ :-

એક રોઝ એક શખ્સ હઝરત અબૂ ઈસ્હાક (અલૈહિર્હૂમહ)કે પાસ હાઝિર હુવા ઓર અર્ઝ કરને લગા કે રાતકો ખ્વાબમૈ મૈને આપકો ઈસ હાલતમૈ દેખા કે આપકી દાળ્હી મુબારક યાકૂત ઓર જવાહિરસે મુરસસમ્ થી. હઝરત અબૂ ઈસ્હાક (રહમતુલ્લાહિ અલૈહિ)ને ફર્માયા, તુને સય કહા, કયૌ કિ મૈને કલ અપની માંકે કદમ યૂમે થે, યે ઉસીકી બરકતકા અષર હે. માંકી કદમબોસીસે નૂરાનિયત ઓર બરકત હાસિલ હોતી હે ઓર ફિર એક હદીષ ભી સુનાઈ કે હુઝૂર સરવરે કાયનાત (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ફર્માતે હૈ કે હક તઆલાને લોહે—મહફૂઝ પર લિખા હે.....

"بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا مَنْ رَضِيَ عَنْهُ وَالِدًا فَأَنَا عَنْهُ رَاضٍ"

યા'ની "અલ્લાહકે નામસે શુરૂ જો નિહાયત મહેરબાન ઓર રહમવાલા હે. મૈ ખુદા હૂં મેરે સિવા કોઈ પૂજને કે લાયક નહીં, જિસ શખ્સસે ઉસકે વાલિદૈન રાઝી હોંગે મૈ ભી ઉસીસે રાઝી હૂં."

(૧૩) માંકી દુઆસે જૈયદ આલિમ બન ગયે :-

હઝરત સલીમ ઈબ્ને અય્યૂબ (અલયુહિર્હૂમહ) ફર્માતે હૈ કે મૈ દસ બરસકા થા ઓર મુઝસે સૂરએ ફાતેહા નહીં પળ્હી જાતી થી તો બા'ઝ મશાઈખને મુઝસે ફર્માયા કે તૂ અપની માંસે ઈલ્તિજા કર કે વો તેરે લિએ કુર્આન ઓર ઈલ્મકે લિએ દુઆ કરે. યુનાન્યે મૈને અપને ઈલ્મકે લિએ વાલેદાસે દુઆ કરાઈ. ઈબ્ને સુબ્કી (રહમતુલ્લાહિ અલૈહ) ફર્માતે હૈ કે, માંકી દુઆકા અષર એસા હુવા કે હઝરત સલીમ બિન ઈબ્ને અય્યૂબ (અલયુહિર્હૂમહ) એસે જૈયદ આલિમ હુએ કે કોઈ ઉનકે પલ્લેકા ન થા ઓર વો ગોયા મૈદાને—ઈલ્મકે એસે શહસવાર થે કે કોઈ ઉનકી ગર્દ ન પાતા ઓર નિશાને કદમ તક ન પહુંચ સકતા થા.

(૧૪) વાલેદાકે વસીલેસે દુઆ મકબૂલ :-

હઝરત અબુલ મુવીદ શૈખ નિઝામુદ્દીન (રહમતુલ્લાહિ અલૈહ)કે પાસ એક બાર દેહલીકે લોગ હાઝિર હુએ ઓર અઝ ક્રિયા હુઝૂર ! દેહલીમેં કઈ રોઝસે બારિશ નહીં હૂઈ, લોગ બડે પરેશાન હૈ. બારિશકે લિએ દુઆ ફર્માઈ. આપ મિમ્બર પર ચળે, અપની વાલિદાકે દામનકા એક પુરાના કપડા બગલસે નિકાલકર અપને હાથ પર રખ્યા ઓર યૂં દુઆ માંગને લગે "ઈલાહી બહુરમતે ઈસ કપળેસે જો દામન એક ઝઈફાકા હે, જિસ પર હરગિઝ કિસી નામેહરમકી નઝર નહીં પળી. તૂ પાની બરસા દે." કુદરતે ઈલાહીસે ઉસી વકત બાદલ નમૂદાર હુએ ઓર બારિશ હોને લગી.

(૧૫) માંકો બીમાર છોળકર હજબ કરના નેકી નહીં :-

એક મર્તબા ફરગાનાસે એક શખ્સ હજબકે ઈરાદાસે નીશાપૂર પહુંચ્યા તો હઝરત અબૂ ઉખ્માન (રહમતુલ્લાહિ અલૈહ)સે મુલાકાત કી ઓર સલામ ક્રિયા. લેકિન આપને સલામકા જવાબ ન દિયા. જિસકા સબબ પૂછને પર ફર્માયા કે તુમ અપની માંકો બીમાર છોળકર હજબકો જા રહે હો યે નેકી ન હોગી. વો શખ્સ ફરગાનાકો લૌટ ગયા ઓર જબ તક માં ઝિંદા રહી ઉસકી ખિદમતમેં હાઝિર રહા. માંકી વફાતકે બા'દ વો ફિર હજબકે લિએ નિકલા ઓર હઝરત અબૂ ઉખ્માન (અલૈહિરહમહ)કી ખિદમતમેં આયા તો ઈસ મરતબા આપને બળી ગર્મજોશીસે ઈસ્તકબાલ કરતે હૂએ ઈઝહારે પસંદીદગી ફર્માયા.

(૧૬) ખિદમતે વાલેદાકે બગૈર હજબ કરના બેસૂદ :-

હઝરત અબૂ મુહમ્મદ મર્તઅશ (અલૈહિરહમહ) ફર્માતે હૈ કે મૈને તેરહ સાલ મુસલસલ હજબ ક્રિએ લેકિન ગૌર કરને પર પતા ચલા કે યે સબ હજબ નફસકી ખ્વાહિશ પૂરી કરનેકે લિએ થે, કયોં કિ મેરી વાલેદાને કહા કે બેટા ! એક ઘડા પાની લા દે, તો માંકા યે હુકમ મુઝે દુશ્વાર ઓર ભારી મા'લૂમ હુવા. જબ વાલેદાકી ફર્માબરદારી જૈસી

સઆદત મુઝે ગિરાં ઓર બુરી લગી ઓર હજબકી મુશક્કત આસાન મા'લૂમ હો તો ઝાહિર હૈ કે ઉન તેરહ હજબમેં મેરી ખ્વાહિશે નફસકા દખલ થા.

(૧૭) માંકી ખિદમતકો હજબ પર ફઝીલત :-

એક બુઝુર્ગ ફર્માતે હૈ કે મૈને હજબકા ઈરાદા ક્રિયા. બગદાદ પહુંચ્યા તો હઝરત અબૂ હાઝિમ મક્કી (અલૈહિરહમહ)કે પાસ ગયા, જો સો રહે થે. કુછ દેર બા'દ આપ બેદાર હોકર મુઝસે ફર્માને લગે કે મુઝે ઈસ વકત હુઝૂર નબી-એ-કરીમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કી ખ્વાબમેં ઝિયારત નસીબ હૂઈ, તો આપને મુઝકો તેરે લિયે પૈગામ દિયા ઓર ફર્માયા હે કે મૈ તુમસે યે કહ દૂં કે માંકે હુકૂકી હિફાઝત કરો ઓર તુમ્હારે લિએ હૈ કે તુમ અબ વાપસ હો જાઓ ઓર માંકે દિલકી રઝા તલબ કરો. યુના-ચે મૈ વાપસ હો ગયા ઓર હજબકે લિયે મક્કા મોઅઝઝમા નહીં ગયા.

(૧૮) બાપકી કબ્લ પર ગૈબી અવાઝ :-

મુહમ્મદ બિન અબ્બાસ વરાક (અલૈહિરહમહ)સે મન્ફૂલ હે કે એક બાર બાપ-બેટે દોનોં મિલકર સફર પર રવાના હૂએ. લેકિન દૌરાને સફર જંગલમેં બાપકા ઈન્તેકાલ હો ગયા. જિસે બેટા મજબૂરન વહીં દરખ્તોંકે દરમિયાન દફન કરકે અપની મંઝિલકો રવાના હો ગયા. વાપસીમેં બેટા ઉસી મકામસે રાતકે વકત ગુઝરા, મગર બાપકી કબ્રકી ઝિયારતકે લિએ નહીં ગયા. યકાયક ગૈબસે આવાઝ આઈ, રાતકે વકત તૂ જંગલકે ઉસ મકામસે ગુઝર રહા હૈ જહાં તેરા બાપ દફન હૈ, લેકિન ઉસસે કલામ (યા'ની સલામ) કરનેકો તૂ ઝરૂરી નહીં સમઝતા ! હાલાં કે ઉન દરખ્તોંકે બીચ વો શખ્સ આસૂદા હૈ કે અગર ઉસકી જગહ તૂ હોતા ઓર યહાંસે ઉસકા ગુઝર હોતા તો રાસ્તા છોળકર તેરી કબ્ર પર આતા ઓર સલામ કરતા.

(૧૯) વાલિદૈન ખિદમતસે ભાઈકી ઈબાદત કબૂલ :-

હઝરત અબુલહસન ખરકાની (અલૈહિરહમહ) ફર્માતે હૈ કે, એક માંકે દો બેટે થે. જિકે દરમિયાન યે તય પાયા થા કે એક રાત બળા ભાઈ માંકી

ખિદમત મેં રહે, તો છોટા ભાઈ ઈબાદતે ઈલાહી કરે ઓર દૂસરી રાત ઉસકે બરઅકબ હો યા'ની છોટા ભાઈ માંકી ખિદમત બજા લાએ ઓર બડા ભાઈ હક્ક તઆલાકી ઈબાદતમેં મસ્રૂફ રહે, તા કે દોનોંકો બરાબર નેઅમતોંકા હિસ્સા નસીબ હો. બળે ભાઈકો ઈબાદતે ઈલાહી બહોત પસંદ આઈ, તો છોટે ભાઈસે એક દિન કહને લગા કે આજકી શબ મેરે લિએ માંકી ખિદમત ઓર તેરે લિએ ઈબાદતે ખુદા કરનેકી બારી હૈ, લેકિન મેરી ખ્વાહિશ હૈ કે હમ દોનોં અપની ખિદમત આજ બદલ લે, યા'ની તેરી ઈબાદતકી બારી મેં લે લૂં ઓર મેરી ખિદમતે વાલેદાકી બારી તૂ લે લે. છોટે ભાઈને ઈસે કબૂલ કર લિયા. ઈધર બળા ભાઈ ઈબાદતમેં મશ્ગૂલ થા. ઉસે સજદેમે નીંદ લગ ગઈ. ખ્વાબમેં અલ્લાહ તઆલાકા ઈશાંદ હુવા કે તેરે છોટે ભાઈને અપની માંકી જો ખિદમત કી ઉસે કબૂલ કરતે હુવે હમને ઉસ પર રહમત ફર્માઈ ઓર તુજે ભી ઉસીકે તુફૈલ બખ્શ દિયા. બળે ભાઈને ખ્વાબમેં અર્જ કિયા, ઈલાહી ! મેં તેરી (ખિદમત) ઈબાદતમેં મશ્ગૂલ હૂં ઓર વો તો માંકી ખિદમતમેં હૈ ! ફિર યે અંજામ ક્યૂં ? તો ઈશાંદે બારી હુવા કે "હમારે લિએ જો ભી ઈબાદત કરતા હૈ, ઉસસે હમ બેનિયાઝ હૈ, લેકિન તેરી માં બેનિયાઝ નહીં બલકે તેરી ખિદમતકી મોહતાજ હૈ. તુમ દોનોં ભાઈયોંમેં યહી ફર્ક હૈ.

(૨૦) વાલિદૈનકી ખિદમતસે આફત ટલ ગઈ :-

સહીદૈન ઓર દૂસરી કુતુબે અહાદીષમેં રિવાયત હૈ કે અગલે વકતોંમેં ત્રીન આદમી તલાશે મઆશકે લિએ સફર પર નિકલે. રાસ્તેમેં ઝોરકી તૂફાની બારિશકે સબબ એક ગારમેં પનાહ લિએ. અયાનક એક યઝ્દાન લુખ્હકકર ગારકે મુંહ પર આકર રૂક ગઈ ઓર ગારકા મુંહ બંદ હો ગયા. ઉન્હોંને એક દૂસરેસે કહા, ઝરા સોયો ઓર કોઈ એસા અમલ યાદ કરો જો તુમને અલ્લાહકી રઝા જોઈમેં કિયા હો ઓર ઉસ અમલકો વાસ્તા બનાકર ઈસ યઝ્દાનસે નજાતકે લિએ દુઆ માંગો. ઉનમેંસે એક ને કહા, યા રબ્બલ આલમીન ! મેરે વાલિદ થે, મેં શામમેં ઉનસે પહલે કિસી બચ્ચેકો દૂધ નહીં પિલાયા કરતા થા. એક મરતબા મેં અપને કામસે

વાપસ આયા તો વો સો ચૂકે થે. મેંને દૂધ દોહા ઓર સારી રાત દૂધ હાથમેં લિએ વાલિદૈનકે સિરહાને બળા રહા યહાં તકકે સુબહ હો ગઈ ઓર મેરે બચ્ચે સારી રાત ભૂખે સોતે રહે. અય રબ્બે ઝુલજલાલ ! મેંને યે સબકુછ તેરી રઝાજોઈકે લિએ કિયા થા. તો તૂ યે યઝ્દાન હટા દે ! યુનાન્યે ઈસ દુઆકે બા'દ હી યઝ્દાન ઈસ કદર હટ ગઈ કે સૂરજકી રોશની અંદર આને લગી ઓર આસ્માન નઝર આને લગા.

દુસરે શખ્સને અપની યયાઝાદ બહન પર કાબૂ પાનેકે બા'દ ભી કિસી બદકારીસે બાઝ રહનેકા ઝિક્ક કિયા તો યઝ્દાન મઝીદ થોડી હટ ગઈ, મગર ફિર ભી વો બાહર નિકલ નહીં સકતે થે. તીસરે સાથીને મઝદૂરકી ઉજરતકી અમાનતદારીકી દુહાઈ દી તો યઝ્દાન મુકમ્મલ તૌર પર હટ ગઈ ઓર તીનોં બહાર નિકલ આએ.

(૨૧) માંકી બદદુઆસે પાંવ કટ ગયા :-

મશહૂર અરબી તફ્સીરે કુર્આન "કિશાફ"કે મુસન્નિફ અલ્લામા જારુલ્લાહ ઝુમખુશરી (અલૈહિરરહમહ)કા એક પાંવ કટા હુવા થા. જિસકી વજહ આપને યૂં બયાન ફર્માઈ કે "યે મેરી માંકી બદદુઆકા નતીજા હૈ. વો ઈસ તરહ કે બચપનમેં મેંને એક ચિળિયાકો પકળા ઓર ઉસકે પાઉંમેં ધાગા બાંધ દિયા. જિસકે બાઈષ ઉસ ચિળિયાકા નાઝુક પૈર કટ ગયા. દેખ કર મેરી વાલેદા માજેદા બેહદ મુતાખિર હૂઈ ઓર બેસાપ્તા કહને લગી, "જિસ તરહ તૂને ઈસ ચિળિયાકા પૈર કાટા હૈ ઉસી તરહ તેરા પૈર ભી કટ જાએ. યુનાન્યે મેંને હુસૂલે ઈલ્મકે લિએ જબ બુખારાકા સફર કિયા તો રાસ્તેમેં એસા હાદષા પેશ આયા કે મેં સવારીકે નીચે આ ગયા ઓર મેરા એક પાઉં ઝાએઅ હો ગયા. જો માંકી બદદુઆકા હી નતીજા થા. પતા યલાકે કિતને બળે આલિમો મુફરિસર કયોં ન હો, વાલિદાકી બદદુઆ અપના અધર દિખાતી હૈ.

(૨૨) ગુસ્તાખ બેટે પર અઝાબે ફલ :-

હઝરત અવામ બિન હૌશબ (અલૈહિરરહમહ) નામી એક તબેઅ તાબઈન બુઝુર્ગસે નકલ હૈ કે એક બાર મેરા ગુઝર એક એસી

બસ્તી પરસે હુવા જિસકે આબિર પર કબ્રસ્તાન વાકેઅ થા. અસકે બા'દ એક અજબો ગરીબ વાકેઆ દેઅનેકા ઈત્તેફક હુવા કે એક કબ્ર યકાયક શક હો ગઈ ઓર ઉસમેસે એક એસા ઈન્સાન નિકલા જિસકા સર ગધેકા થા. ઉસને તીન બાર ઝોરસે ગધેકી આવાઝ નિકલી ઓર ફિર કબ્રમે બંદ હો ગયા. એક ઓરતને ઈસકા સબબ બયાન કરતે હુવે વહીં બૈઠી હુઈ એક ઝઈફ ઓરતકી જાનિબ ઈશારા ક્રિયા જો સૂત કાત રહી થી ઓર ઉસ કબ્રવાલેકી માં થી. પતા ચલાકે યે બેટા અપની ઝિંદગીમે રોઝાના શામમે શરાબ પીકર આતા ઓર તરહ-તરહકી બદતમીઝી ક્રિયા કરતા થા. જિસ પર નારાઝ હોકર માં નસીહત કરતી કે "બેટા ખુદાસે ડર ! આબિર કબ તક ઈસ નજીસ ચીઝકો પીતા રહેગા." માંકો જવાબ દેતે હુએ નાફર્માન બેટા કહા કરતા કે "તૂ ગધેકી તરહ કયો ચિલ્લાતી રહતી હૈ ?" જબ યે શરાબી બેટા મર ગયા તો અસકે બા'દકા વકત થા. ઉસ વકત (દિન)સે આજ તક હર રોઝ બા'દ અસકી કબ્ર ઈસી તરહ શક હો જાયા કરતી હૈ ઓર જબ વો ગધેકી જેસી તીન અવાઝો લગાતા હૈ તો ઉસકે બા'દ ઉસકી કબ્ર બંદ હો જાતી હૈ. જિસકા તુમને બચશમે ખૂદ મુશાહેદા ક્રિયા હૈ.

* પાંચવા બાબ *

☆ ઈબ્રતઅંગેઝ ઓર સબકઆમોઝ

મુતફરિક હિકાયાત ☆

(૧) એક રાતકા ભી એહસાને માદરી અદા નહીં હો સકતા :-

એક શખ્સ અપની ઝઈફ માંકો કંધે પર સવાર કરતે સાત હજીજ કરા ચૂકા તો સાતવીં હજીજકે બા'દ ખયાલ આયા કે શાયદ મૈને ઈસ તરહ હક્કો એહસાને માદરી અદા કર દિયા હૈ. રાતકો ખ્વાબમે દેખા કે કોઈ કેહ રહા હૈ, "સરદી સખ્ત થી, તૂ અભી બચ્યા થા ઓર માંકે આગોશમે

સો રહા થા કે તૂને બોલ વ બુઝાર (ઝાડા પેશાબ) કરકે બિસ્તરકો ગંદા કર દિયા. ઉસી વકત તેરી માંને ઉઠકર બિસ્તર ઘોયા. ગરીબીકી વજહસે દૂસરા બિસ્તર ન થા. ઈસ લિએ પાનીસે ગીલે ઓર ભીગે ઉસી બિસ્તર પર શદીદ સરદીકે બાવજૂદ તેરી માં ખૂદ લેટ ગઈ ઓર તુઝકો રાત ભર અપને સીને પર સુલાએ રખ્યા તા કે તુઝે ભીગે બિસ્તરસે નુકસાન ન પહુંચે. તૂ સમઝતા હૈ કે માંકા સબ હક્ક અદા હો ગયા, મગર અચ નાદાન ! અભી તૂ ઉસ એક રાતકા ભી હક્ક ઓર એહસાન અદા નહીં કર સકા.

(૨) કમ્બલકે દો ટૂકડોંકી સબક આમોઝ હિકાયાત :-

એક નૌજવાન બેટેને અપને બુળહે બાપસે કહા કે "બાવા ! હમારે ઘરમે આપકે ઈસ તરહ રહને સહનેસે હમારે ખાનદાનકા સારા નિઝામ બિગળ જાએગા. રોઝાનાકી ઈસ મુસીબતસે બેહતર યહી હૈ કે આપ અપના ઠિકાના કિસી ઓર જગહ બના લે. ઝઈફ બાપને કહા, બેટા ! ઈસ બુળહાપેમે ભલા કહાં જાઊં ? અગર મેરે યહાં રહનેસે તુમ્હે તકલીફ હી હૈ તો મુઝે ખૂદ તુમ કહીં લે જાકર છોળ આઓ. યુનાચે બેટા અપને બાપકો લેકર નિકલા તો બુળહે કે પોતેને કહા (ઈસી બેટેકા બેટા) મેં ભી અપને અબ્બા જાનકે સાથ ચલુંગા. બિલ આબિર બાપ, બેટા ઓર પોતા તીનોં ચલતે ચલતે જબ એક જંગલમે પહુંચે તો બેટા અપને બુળહે બાપકો એક ફટા પુરાના કમ્બલ થમાતે હુએ કહેને લગા, "બસ ! તુમ યહીં અપના ઠિકાના બના લો ઓર ઝિંદગી બસર કર લો." બાપકો યું છોળકર બેટા ઓર પોતા દોનોં મિલકર વાપસ હોને લગે તો કમ ઉમ્મ પોતેને અપને બાપસે કહા, ઝરા ઠહરો ! ફિર ઉસ લળકેને અપને દાદાકો દિએ ગએ કમ્બલકો છીન લિયા ઓર ઉસકે દો ટૂકળે કરકે એક ટૂકળા દાદાજાનકો દિયા ઓર દૂસરા ટૂકળા સાથ લેકર અપને બાપકે પાસ આ ગયા. લળકેકી ઈસ હરકતકા સબબ બાપને દર્યાફત ક્રિયા કે તુમને અપને દાદાકા આઘા કમ્બલ કયોં લે લિયા ? તો કમસિન લળકેને નિહાયત ઈબ્રતઆમોઝ અંદાઝમે જવાબ દિયા, "અબ્બાજાન ! જિસ તરહ આજ

તુમને જવાન હોતે હુવે બુખ્હે બાપકો કમ્બલ દેકર નિકાલ દિયા હે તો ઉસી તરહ કલકે દિન જબ મેં જવાન હો જાઉંગા ઓર તુમ બુખ્હે હો જાઓગે તબ કમ્બલકા યહી નિસ્ફ ટૂકળા તુમ્હે ભી દેકર મેં અપને ઘરસે નિકાલ દૂંગા. ઈસી મકસદકે લિએ મેંને ટૂકળા સાથ રખ લિયા હે. ખુદાને કમસિન બેટેકી ઈસ બાત પર ઉસ નૌજવાન બાપકો તૌફીક દે દી ઓર વો અપને બાપસે મા'ફી માંગતે હુએ ઉસે અપને ઘર વાપસ લે આયા.

(૩) બાપકી શફકત ઓર બેટેકી બેરૂખી :-

એક કમસિન બચ્ચા દીવાર પર એક કવ્વેકો બૈઠા દેખકર પૂછને લગા "અબ્બાજાન! દીવાર પર કે પરીન્દેકા નામ કયા હે?" બાપને જવાબ દિયા, "બેટા વો કવ્વા હે". બેટેને ફિર પૂછા, "અબ્બાજાન! ઉસ દીવાર પર કવ્વા બૈઠા હે?" બાપને કહા "હાં! બેટા, વો કવ્વા હે." બચ્ચોંકી ફિતરતકે મુવાફિક વો બચ્ચા બાર બાર યહી કહતા કે "અબ્બાજાન! દીવાર પર કવ્વા બૈઠા હે?" ઓર બાપ હર બાર શફકતસે જવાબ દેતા કે "હાં બેટા! વો કવ્વા હે." હતા કે બચ્ચેને કોઈ એક સો મર્તબા યહી કહા ઓર બાપ ભી હર બાર યહી જવાબ દેતા રહા, લેકિન સાથ સાથ બાપ એક કાગઝ પર યે નોટ ભી કરતા રહા કે બચ્ચા એક હી બાત કિતની બાર દોહરા રહા હે. એક ઝમાના વો ભી આ ગયા કે બચ્ચા જવાન હો ગયા ઓર બાપ ઝઈફ વ ઉમ્મ રસીદા હો ગયા. બુખ્હે બાપને એક દિન અપને જવાન બેટેસે કહા કે "બેટા! દેખો વો દીવાર પર કવ્વા બૈઠા હે?" યે સુનકર બેટેને કહાં, "હાં અબ્બાજાન! વો કવ્વા હે." દૂસરી બાર બાપને ફિર પૂછા "બેટા! વો દીવાર પર કવ્વા બૈઠા હે?" તો બેટેને બળે તુર્શ લહેઝેમેં જવાબ દિયા "હાં! વો કવ્વા બૈઠા હે." ફિર તીસરી બાર જબ બાપને વહી સવાલ કિયા તો બેટેકો ગુસ્સા આ ગયા ઓર વો કહને લગા "અજી બાવા! કયા કાંય કાંય લગા રખ્ખે હો. જબ એક બાર કહ દિયા કે કવ્વા હે તો બાતકો ખત્મ કરો". બુખ્હે બાપને વો લિખા હુવા પુરાના કાગઝ નિકાલા ઓર કહા, બેટા! યે પળહો, તુમને કમસિનીમેં સો મર્તબા કહા થા કે "અબ્બાજાન! વો કયા હે, તો મેંને હરબાર બડે પ્યાર વ

મહબ્બતસે તુમ્હે યે જવાબ દિયા થા કે "હાં બેટા! વો કવ્વા હે" ઓર જબ મેરી બારી આઈ તો અફસોસ કે દો મરતબા હીમેં તુમ મુઝ પર બરહમ હો ગયે!

(૪) બેટેકા મુલ્મ ઓર માંકી મમતા :-

બેવા માંને બળે અરમાનકે સાથ અપને ઈકલૌતે બેટેકી શાદી ધૂમસે રચાઈ ઓર બહૂકો ઘર લે આઈ. બહૂને યે દેખા કે મેરા શૌહર અપની માંકા બેહદ ખયાલ રખતા હે તો ઉસને જૂટે ઈલ્લામાત ઓર બદગોઈકે ઝરીએ માંસે બેટેકો બદઝન કરના શુરૂઅ કર દિયા. બીવીકી મહબ્બતમેં અંધે શૌહરકે દિલમેં માંકી અઝમત જાતી રહી. બિલ આખિર એક દિન બીવીકે ઈસ્તાર પર ઉસને અપની બુખ્હી માંકો અપને ઘરસે નિકાલ દિયા ઓર કિસી અઝીઝ રિશ્તેદારકે મકાનમેં લે જાકર રખ દિયા. લેકિન બીવીકો યે ભી ગવારા ન હુવા કે બેટા કભી કભી અપની માંકી ખબરગીરીકે લિયે જાયા કરે. બહરહાલ માં-બેટેકી મુલાકાત પર રોક લગાનેમેં બીવી કિસી તરહ કામિયાબ હો ગઈ. શક ભરી ઓરતને ઉસ બદબખ્ત શૌહરકો ઈસ બાત ર ભી બા'દમેં રાઝી કર લિયા કે બેટા એક દિન અપની માંકો કત્લ કર દે ઓર ઉસકા દિલ લાકર બીવીકો દિખાએ તા કે ન રહે બાંસ, ન બજે બાંસૂરી કે મિસ્દાક માં-બેટેકો મિલનેકી અબ કોઈ સૂરત હી ન બાકી રહે. બીવીકી ગર્ઝમંદ મહબ્બતમેં ગિરફતાર શૌહરને સારે ઈન્સાની ઈકદારકો ખેરબાદ કહતે હૂએ એક દિન અપની માંકો આખિરકાર કતલ હી કર ડાલા ઓર માંકા દિલ નિકાલકર બીવીકો દિખાનેકે લિયે જલ્દી જલ્દી ઘર જા રહા થા કે રાસ્તેમેં કિસી પત્થરસે ઠોકર લગી ઓર નીચે ગિર પળા. દૂસરી જાનિબ હાથસે ગિરે હૂએ માંકે દિલસે પ્યાર ભરી આવાઝ આઈ "બેટા! તુઝે કહીં ચોટ તો નહીં લગી હે!" એક માંકી ખુદાદા મમતાસે વાકઈ યે બાત કોઈ બઈદ નહીં.

નોટ :- યે ફિકહી મસ્અલા દુરે મુખ્તારમેં લિખા હે કે અગર ઓલાદ અપને માં-બાપસે કિસી એક કા ભી કત્લ કર દે તો શરીઅતમેં હુકમ હે કે એસી ઓલાદકી નમાઝે જનાઝા હી ન પળહી જાએ, યા'ની મગફેરતકી

ઉસકે લિએ દુઆ હી ન કી જાયે.

(પ) મગરબી તા'લીમયાફતા બેટેકે હાથો બાપકી તોહીન

એક સાહબઝાદે પૂરબમે આ'લા તા'લીમમે ફરાગત હાસિલ કરકે અપને વતન વાપસ હૂએ. તો ઉનકે શફીક વાલિદ નિહાયાત ફખો નાઝકે સાથ અપને ફરઝંદકા ઈસ્તકબાલ કરનેકે લિએ રેલ્વે સ્ટેશન પહુંચે. રેલસે ઉતરતે હી લંડન પલટ મિસ્ટર વહાં મુન્તઝર અપને અહબાસસે "Hello ! Hello !" કહતે હુએ હર એકસે "Shake Hand" કરતે જા રહે થે. અપને ઉમ્મર સીદા ઝઈફ વાલિદસે ભી બરબુરદારને જબ ઈસી અંદાઝમે મુલાકાત કી તો અહબાબને પૂછા કે "યે બળે મિયાં કૌન હૈ ?" તો લાયક ફરઝંદને જવાબ દિયા કે યે હમારે એક કદીમ યાર હૈ !". યે સુનતે હી વાલિદ ગઝબસે આગ બગૂલા હો ગએ ઓર એન ગુસ્સેકી હાલતમે બે સાપ્તા પુકાર ઉઠે, "મેં ઈસકા યાર નહીં, બલકે ઈસકી માંકા યાર હૂં !" ઓર અપને ઘર તને-તન્હા વાપસ હો ગએ. બેપરવા સાહબઝાદેને અપને બાપકે ઘર જાનેકે બજાયે કિસી આ'લા અસ્રી ઝરૂરીયાતસે આરાસ્તા મોડર્ન હોટલમે કયામ ફર્માયા. મશહૂર શાયર અકબર ઈલાહાબાદીને ઈસી મૌકે પર બળા સબકઆમોઝ યે શેઅર કહા થા જો આજ ભી બળા મકબૂલ ઓર ઝબાનઝદ હો ગયા હૈ :-

હમ એસી સબ કિતાબે કાબિલે-ઝબ્તી સમઝતે હૈ,
કે જિનકો પળહકે બેટે બાપકો ખબ્તી સમઝતે હૈ.

યા'ની એસી તા'લીમ ઓર તહેઝીબસે ભલા કયા ફાયદા કે આ'લા તા'લીમ હાસિલ કરકે બેટા અપને બાપકો અદના સમઝને લગે ઓર વાલિદૈનકે અદબો એહતેરામ ઓર ખૂશ સલૂકીકો પામાલ કર ડાલે.

★ કદમોકે નીચે જન્નત ★

મિલ ગઈ જિસકો માંકી શફકત હૈ, ઉસકો હાસિલ હર એક નેઅમત હૈ
સૂફી "આ'ઝમ" નબીકા હૈ ફર્માન, માંકે કદમોકે નીચે જન્નત હૈ

કુઆન વ હદીષકી રોશનીમે વાલિદૈનકી ઈતાઅતો ખિદમત ઓર નેક સુલૂકકે લિએ ઓલાદ પર આઈદ કિએ ગએ ફરાઈઝકા ઈસ્લામી મન્પૂર

- (૧) વાલિદૈનકે સાથ સચ્ચી દિલી મહબ્બત રખ્ખો. વાલિદૈન યાહે જવાન હો યા ઉમ્મર સીદા, કવી હો યા ઝઈફ, સેહતમંદ હો યા મરીઝ હતા કે મુસલમાન હો યા કાફિર મુશરિક હર હાલમે ઉનકે સાથ નેક સુલૂક કરો.
- (૨) વાલિદૈનકી ખિદમત ઓર તાબેદારીમે કોઈ કોતાહી ન કરો, કયોં કિ ઉન્સે હુસ્ને સુલૂકકી બદૌલત રિઝ્કમે તરકકી ઓર ઉમ્મમે ખેરો-બરકત નસીબ હોતી હૈ.
- (૩) અપની હર બાત ઓર હર અમલસે વાલિદૈનકી તા'ઝીમો તકરીમ કરો ઓર હમેશા ઉનકી ઈઝ્ઝતો એહતેરામ કા ખયાલ રખ્ખો.
- (૪) બાત ચીત ઓર ઉઠને બેઠનેમે વાલિદૈનકા અદબ કરો. ઉનકે સાથ બચ્ચોં જેસી નરમી ઓર મહબ્બતકે સાથ કલામ કરો.
- (૫) વાલિદૈનકી આવાઝસે અપની આવાઝ ઊંચી ન કરો. ઉન્સે બાત ઉસી તરહ કરો જેસા કે એક મુલાઝિમ યા ખાદિમ અપને આકાસે બાત કરતા હૈ.
- (૬) વાલિદૈનકા નામ લેકર ન પુકારો. બલકે અદબસે મુખાતબ કરો. (અલબત્તા વો સામને ન હો તો બાઅદબ નામ લેકર ઉનકા ઝિક જાઈઝ હૈ.)
- (૭) વાલિદૈનસે કભી ખિંચકર ન રહો, બલકે ઉસ્કો કિસી બાત પર ગુસ્સા આ જાએ તો હર તરહ બદાઈશત કરો. હતા કે બાતકે જવાબમે "ઉફ, તુફ યા હું" કા લફઝ ઝબાનપે ન લાઓ.
- (૮) રાસ્તેમે વાલિદૈનસે આગે આગે ન ચલો કે ખિલાફે અદબ હૈ.
- (૯) વાલિદૈનકી સારી ઝરૂરતોંકો પૂરા કરનેમે જહાં તક હો સકે અપના માલ ઓર અપની જાન ઉન પર સર્ફ કરો.

(૧૦) અગર કહીંસે ખાને-પીનેકી ચીઝેં લાઓ તો સબસે અચ્છા ખાના પહેલે વાલિદૈનકી ખિદમતમેં પેશ કરો.

(૧૧) અગર વાલિદૈન અપની ઝરૂરતકે લિએ ઔલાદકે માલો-સામાનમેંસે કોઈ ચીઝ લે લેં તો હરગિઝ બુરા ન માનો ઔર નારાઝગી ઝાહિર ન કરો, બલકે યે સમઝો કે મેં ઔર મેરા માલ સબકુછ વાલિદૈનકા હે.

(૧૨) ઔલાદકા અપને વાલિદૈનકો અપને કિસી કૌલો-ફેઅલસે અઝીયતો-તકલીફ દેના ગુનાહે કબીરામેં મુખ્તલા હોતા હે. જો ખુદાકે કહર ઔર અઝાબે દોઝખકા મુસ્તહિક બનાતા હે. ઈસ લિએ ઉન્હેં તુમ દુઃખ ન પહુંચાઓ ઔર ન હી કિસી શખ્સકી જાનિબસે ઉન્હેં આઝાર પહુંચાનેકા તુમ બાઈષ બનો.

(૧૩) ખુદા ન કરે વાલિદૈન કિસી બદમઝહબી યા ગુનાહમેં ગિરફતાર હોં તો નરમીકે સાથ ઉનકો રાહે-રાસ્ત પર લાનેકી પૂરી કોશિશ કરો.

(૧૪) શરઈ મુખાલિફત ન હો તો કિસી કામમેં વાલિદૈનકી મુખાલિફત ન કરો, બલકે હર જાઈઝ કામમેં ઉનકે એહકામકી ફર્માબરદારી કરો.

(૧૫) વાલિદૈનકી વફાતકે બા'દ ઉનકે લિએ ગુસ્લ, તજહીઝો-તકફીન ઔર નમાઝે જનાઝા વ તદફીન વગૈરહકે સારે ઈન્તેઝામાતો મુસારિક અંજામ દો.

(૧૬) વાલિદૈનકે લિએ હમેશા મગફૈરતકી દુઆએ કરતે રહો.

(૧૭) તિલાવતે કુઆને-પાક ઔર અપની નફલ ઈબાદતોં ઔર ખૈરો-ખૈરાતકા ધવાબ હમેશા વાલિદૈનકી રૂહોંકો પહુંચાતે રહો.

(૧૮) ખાનોં ઔર શિરની વગૈરહ પર ફાતેહા દેકર યા સદકાતકે ઝરીઆ વાલિદૈનકી અરવાહકો હમેશા ઈસાલે-ધવાબ કરતે રહો.

(૧૯) વાલિદૈનકે ઝિમ્મે કિસીકા કોઈ કર્ઝ હો તો જલ્દ અઝ જલ્દ ઉસે અદા કરો.

(૨૦) વાલિદૈનને હજજ ન કિયા થા તો ઉનકી તરફસે ખૂદ હજજ કરો યા હજજે બદલ કરાઓ.

(૨૧) જિન જાઈઝ કામોંકી વાલિદૈનને વસિયત કી થી ઉન પર અમલ કરો.

(૨૨) જિન કામોંસે વાલિદૈનકો ઝિંદગીમેં તકલીફ હુવા કરતી થી ઉનકી વફાતકે બા'દ ભી ઉન કામોંકો ન કરો, વર્ના ઈસસે ઉનકી રૂહોંકો તકલીફ પહુંચેગી.

(૨૩) વાલિદૈનને જિન લોગોંસે મિલના-જુલના છોળ દિયા ઉનસે તર્ક-તઅલ્લુક કરો ઔર જિન લોગોંસે ઉનકે તઅલ્લુકાત હોં, ઉનસે તાઅલ્લુક રખ્ખો.

(૨૪) વાલિદૈનકે દોસ્તોં ઔર રિશ્તેદારોંકે સાથ ઈકરામો એહસાન ઔર અચ્છા બર્તાવ કરતે રહો.

(૨૫) વાલિદૈનકે મા'મલેમેં મુખાલિફોં પર એસા હી ગુસ્સા કરો, જેસા અપની ઝાતકે લિએ કરતે હો.

(૨૬) કભી-કભી કમ અઝ કમ હફતેમેં એક બાર ખુસૂસન જુમ્આકે દિન વાલિદૈનકી કબ્રોંકી ઝિયારતકે લિએ જાયા કરો.

(૨૭) વાલિદૈનકે મઝારોં પર ફાતેહા ઔર મુમકિન હો તો સૂરએ યાસીન, દુરૂદો સલામ, પળહકર ઉનકી રૂહકો બખ્શો, બલકે ઉનકી કબ્રોંકે રાસ્તેસે સલામો-ફાતેહાકે બગૈર ન ગુઝરો. કયોંકિ વાલિદૈનકી ઝિયારત ઔર ઉન પર ઔલાદકા ફાતેહા, સલામો-દુઆસે ઉનકી અરવાહ ખૂશ હોતી હેં ઔર ફાતેહા ધવાબ ફરિશ્તે નૂરકે અન્બાકમેં રખકર ઉનકો પેશ કરતે હેં, જિસસે વાલિદૈન ખૂશ હોકર દુઆ દેતે હેં, તો ઔલાદકી ભી મગફૈરત હો જાતી હે.

★ લેકિન ખબરદાર યે યાદ રખ્ખો ! ★

(૧) ફરાઈઝકો તર્ક કરનેકે બારેમેં વાલિદૈનકે હુકમકી ઈતાઅત મત કરો.

(૨) વાલિદૈન કિસી એસે કામકે લિએ હુકમ દે, જો ખિલાફે શરઈ હો, જેસે નમાઝ, ઝકાત, હજજ ઔર અલ્લાહ તઆલાકી નઝર વગૈરહકો તર્ક કરનેકા હુકમ, "તો એસે હુકમકી તા'મીલ ન કરો".

(૩) વાલિદૈનકે હુકમસે કિસી હરામ કામકા ઈર્તેકાબ હોતા હો, જેસે ઝિના, શરાબનોશી, કત્લ, ઝિનાકી તોહમત લગાના, નાજાઈઝ માલ લેના, યા ચોરી વ ડાકા વગૈરહ, તો એસે કિસી હુકમકી ઈતાઅત ન કરો.

(૪) વાલિદૈનકી ફર્માબરદારીકે લિએ નફલ ઈબાદતકો તર્ક કિયા જા સકતા.

અઝમતે વાલિદૈન

હે, બલકે યે અફઝલ હૈ.

(૫) જો સફર વાજિબ નહીં, ઉસકે લિએ વાલિદૈનકી રઝામંદીકે બગૈર મત જાઓ.

(૬) વાલિદૈનકી રઝામંદીકે બગૈર જેહાદ પર ભી ન જાઓ.

(૭) વાલિદૈન ખુદા ન ખાસ્તા કાફિર યા મુનાફિક ભી હોં તબ ભી ઉનકા હક્ક અદા કરો. ઉનકે સાથ નરમીકા ખતાવ કરો.

(૮) લેકિન વાલિદૈન જબ ખુદા વ રસૂલકે (મુઆઝલ્લાહ) મુકાબિલ હો જાએ તો ઉસ વકત વાલિદૈનકા કોઈ લિહાઝ ન કરો.

જૈસા કે ગઝવ-એ-ઓહદમૈ હઝરત અબૂ ઉબૈદા બિન જેરાહ (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)ને હક્ક પિઠરીકા લિહાઝ કિએ બગૈર અપને બાપ જેરાહકો કતલ કર દિયા ઓર ગઝવ-એ-બદ્રમૈ હઝરત અબૂબક સિદ્દીક (રદીયલ્લાહુ અન્હુ)ને અપને બેટે અબ્દુરહમાનકો કતલ કર દેનેકા ચેલેજ દિયા, જો ઉસ વકત તક ઈસ્લામ નહીં લાએ થે.

★ અદબ વાલિદૈનકા ★

વાજિબ હૈ એહતેરામો-અદબ વાલિદૈનકા, એહસાન ખૂદ જતાતા હૈ રબ વાલિદૈનકા માં-બાપકી રઝામૈ હૈ "આ'ઝમ" રઝાએ હક, અલ્લાહકા ગઝબહે ગઝબ વાલિદૈનકા

★ ફેહરિસ્તે ફુતુબ જિનસે મઝામીન માખૂઝ હૈ :-

કુઆન મજ્હદ, તફસીરે કબીર, તફસીરે રૂહુલ બયાન, તફસીરે ખાઝિન, તફસીરે રૂહુલ મયાની, તફસીરે કિશાફ, દુર્રે મન્ધૂર, તફસીરે અઝીઝી, આ'ઝમુત્તફાસીર, અશરફુત્તફાસીર, બુખારી, મુસ્લિમ, તિર્મિઝી, નિસાઈ, ઈબને માજહ, અબૂ દાઉદ, મિશકાત, મુસ્નદે ઈમામ અહમદ, બયહકી, તિબારાની, દયલમી, દારે કુતની, હાકિમ, હકીમ, મુસ્તદરક, અબૂ નુઈમ, અબૂ અમામા, ખતીબ અબૂશૈખ, શોએબુલ ઈમાન, રાફઈ, બઝઝાર, ઈબને અસાકિર, ઈબને મુનીઅ, ઈબને અલી શયખા, ઈબને હબ્બાન, ઈબને નજ્જાર, ઈબને જરીર, ઈબને અલી આસિમ, ઈબને અદી, ઈબને મરવિયહ, ઈબનેસ્સની, મુસ્નદ અબૂ યઅલા, ખરાઈતી, ફતહુલબારી, ઝુકની, મસાલિકુલખફા, રાગિબ, મુફરદાત, દુર્રે મુખ્તાર, રસાઈલે સતહ, નુઝહતુલ મજાલિસ, તઝકિરતુલ અવલિયા, મખ્નવી મૌલાના રૂમ, સીરતે મુસ્તફા (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ), શમ્મુલ ઈસ્લામ, લાખાઉલ રસૂલુલ કરીમ, ખઝીનતુલ અસ્ફિયા, કલાઈદુલ જવાહિર, તોહફએ રહીમી, તા'લીમુલ અખ્લાક, હિકાયત, કામૂસ, તજલિલયાતે બગદાદ.

(સુન્ની દા'વતે ઈસ્લામીના સૌજન્યથી)

ખબરદાર ! તેરી જન્નત ઓર તેરી દોઝખ તેરે વાલિદૈન હૈ !

-(હદીષ)

અઝમતે વાલિદૈન

(માં બાપકા મર્તબા)

● મુસન્નિફ ●

મૌલાના અલ્હાજ કાઝી સૈયદ શાહ આ'ઝમ અલી સૂફી કાદરી

● લિપિયાંતર ●

જનાબ મુહમ્મદ હુસૈનભાઈ-સૂરત

● શાએખ્ કર્દા ●

નૂરી એકેડમી

C/o. નૂર શાહી મંઝિલ, બીજા માળે,
રૂમ નં. ૧૬, બડેખાં ચકલા, પખાલીવાડ-સૂરત.

૧૦-મુહર્રમ, હિ.સ. ૧૪૨૨

પ્રત : ૧૦૦૦

ખબરદાર ! તેરી જન્નત ઓર
તેરી દોઝખ તેરે વાલિદૈન હે !
—(હદીષ)

આજ્ઞમતિ વાલિદૈન

(માં બાપકા મર્તબા)

● મુસન્નિફ ●

મૌલાના અલ્લાજ કાઝી સૈયદ શાહ આ'ઝમ અલી સૂફી કાદરી

● લિપિયાંતર ●

જનાબ મુહમ્મદ હુસૈનભાઈ—સૂરત

● શાએઅ કર્દા ●

નૂરી એકેડમી

C/o. નૂર શાહી મંઝિલ, બીજા માળે,
રૂમ નં. ૧૬, બડેખાં ચકલા, પખાલીવાડ—સૂરત.

૧૦—મુહર્રમ, હિ.સ. ૧૪૨૨
પ્રત : ૧૦૦૦

દુઆએ મગફિરતકી અપીલ

☆ એક ખજૂરકા સદકા પહાળકે બરાબર ! ☆

નબી કરીમ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) ઈશાદ ફર્માતે હૈ, "જો શખ્સ હલાલ કમાઈમૈસે એક ખજૂરકે બરાબર સદકા કરતા હૈ તો અલ્લાહ તબારક વ તઆલા ઉસે અપની બરકતસે કુબૂલ ફર્મા લેતા હૈ. ફિર વો સદકેકો સદકા દેનેવાલેકે લિએ બખ્ષાતા હૈ કે પહાળ જિતના હો જાએ." (સુબ્હાનલ્લાહ !)

યે હદીષકો કુર્આનકી આયત યૂં તસ્દીક કરતી હૈ :
(તર્જુમા) :- "કયા ઉનકો નહીં માલૂમ કે અલ્લાહ તઆલા હી અપને બંદોંકી તૌબા કુબૂલ ફર્માતા હૈ ઓર સદકા અપને દસ્તે કુદરતમૈ લેતા હૈ." (પા-૧૧, રુ. ૨)

—મુકાશિફતુલ કુલૂબ

અલ્લાહકી રાહમૈ સદકા ખૈરાત (માલ દેના) બહોત ફઝીલતવાલી થીઝ હૈ. જનાબ અલ્લાજ મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ અમરેલીવાલેને અપને વાલિદૈન (માં બાપ)કે ઈસાલે સવાબકે ખાતિર યે કિતાબ શાએઅ કરનેકા પૂરા ખર્ચ ઉઠાયા હૈ. મૌલા કરીમ ઉસ્કે પ્યારે હબીબ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)કે સદકાઓ તુફૈલ ઈસે કુબૂલ ફર્માએ ઓર ઉન્કે વાલિદૈનકી મગફિરત ફર્માકર જન્નતમૈ

આ'લા મકામ અતા ફર્માએ, આમીન.

—લિ. પ્રકાશક

☆ નવમ શરીફ ☆

અઝ : આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા
(રદિયલ્લાહુ અન્હુ)

પેશે હક્ક મુઝદહ્ શફાઅતકા સુનાતે જાએંગે
આપ રોતે જાએંગે હમકો હંસાતે જાએંગે
દિલ નિકલ જાને કી જા હય આહ્ કીન આંખો સે વો
હમ સબ પ્યાસોં કે લિયે, દરિયા બહાતે જાએંગે
હાં ! ચલો હસરતઝદો, સુનતે હંય વો દિન આજ હય
થી ખબર જિસકી કે વો જલ્વા દિખાતે જાએંગે
કુછ ખબર ભી હય ફકીરો ? આજ વો દિન હય કે વો
નેઅમતે ખુલ્હ અપને સદકે મેં લૂટાતે જાએંગે
ખાક ઉફતાદો ! બસ ઉનકે આને હી કી દૈર હય
ખૂદ વો ગિર કર સજદેમેં તુમકો ઉઠાતે જાએંગે
વુસ્અતેં દી હંય ખુદા ને દામને મહબૂબ કો
જુર્મ ખુલતે જાએંગે ઓર વો છુપાતે જાએંગે
લો ! વો આયે, મુસ્કુરાતે હમ અસીરોં કી તરફ
ખિરમને ઈસ્યા પે અબ બિજલી ગિરાતે જાએંગે
સો ખતા જાનો યે વો પુરજોશ રહમત આએ હંય
આબે કૌબર સે લગી દિલ કી બુઝાતે જાએંગે
સરવરે દી લી જો, અપને નાતવાનોં કી ખબર
નફસી-શયતાં કબ તલક હમકો દખાતે જાએંગે
હશ્ર તક ડાલેંગે હમ પૈદાઈશે મૌલાની ધૂમ
મિખલે ફારસ નજદકે કિલ્એ ગિરાતે જાએંગે
ખાક હો જાએ, અદૂ જલકર મગર હમ તો 'રઝા'
દમ મેં જબ તક દમ હય, ઝિક ઉનકા સુનાતે જાએંગે

મોમિન અને મુનાફિકનો તફાવત દર્શાવતો આઈનો

રસૂલુલ્લાહ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ)ને મોમિન તથા મુનાફિકના ફર્ક વિશે પૂછવામાં આવ્યું. તો આપ (સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ) એ ફર્માવ્યું કે મોમિનની દ્રષ્ટિ નમાઝ અને રોઝા પ્રત્યે રહે છે અને મુનાફિકની દ્રષ્ટિ જાનવરોની જેમ ખાવા-પીવા તરફ રહે છે અને તેઓ નમાઝ રોઝાની તરફ ધ્યાનિત થતા નથી. મોમિન અલ્લાહ તઆલાની રાહમાં ખર્ચ કરવામાં અને બખ્શિશ તલબ કરવામાં મશગૂલ રહે છે. જ્યારે મુનાફિક લાલચ તથા હવસમાં વ્યસ્ત રહે છે. મોમિન અલ્લાહ તઆલા સિવાય કોઈનાથી આશા નથી બાંધતો અને મુનાફિક અલ્લાહ તઆલા સિવાય તમામ મખ્લૂકની તરફ મીટ માંડીને બેસે છે. મોમિન દીનને માલ કરતાં અગ્રિમતા આપે છે અને મુનાફિક માલને દીન કરતાં અગ્રિમતા આપે છે મોમિન અલ્લાહના સિવાય કોઈનાથી નથી ડરતો જ્યારે મુનાફિક અલ્લાહ સિવાય દરેક ચીઝથી ડરે છે. મોમિન નેકી કરે છે અને અલ્લાહની બારગાહમાં રડતો રહે છે. મુનાફિક ગુનોહ કરે છે અને ખુશ થાય છે. મોમિન એકાંત અને એકલતાને પસંદ કરે છે. જ્યારે મુનાફિક ભીડભાડ અને મેલજોલને પસંદ કરે છે. મોમિન વાવે છે અને ફસલની બરબાદીથી ડરતો રહે છે અને મુનાફિક ફસલ ઉજૂડ કરી દઈને કાપવાની તમન્ના રાખે છે. મોમિન દીનની તદબીરો વડે સારી વાતોનો હુકમ આપે છે અને બુરાઈઓથી રોકે છે અને ઈસ્લાહ કરે છે. જ્યારે મુનાફિક પોતાના રૂઆબ અને દબદબાના માટે ફિત્ના ફસાદ ફેલાવે છે અને નેકીઓથી રોકે છે તથા બુરાઈઓનો હુકમ આપે છે. (મુકાશિફતુલ કુલૂબ)